

Włącz Myślenie!

Autorzy: dr Małgorzata Skura, Michał Lisicki, Ewa Radanowicz,
Hanna Olszańska, Jolanta Kulik

Innowacyjny program nauczania pn. „Włącz myślenie”

1. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Program WŁĄCZ MYŚLENIE to propozycja takiej organizacji procesu uczenia się, która sprzyja nie tylko przyswajaniu podanych w podstawie programowej treści, ale przede wszystkim temu, żeby dzieci już od najmłodszych lat uczyły się samodzielnego i krytycznego myślenia, wyciągania wniosków i uogólniania. Dzięki programowi dzieci będą rozwijały swoje samodzielne i krytyczne myślenie, umiejętności wyciągania wniosków i uogólniania. Uczniowie w wieku wczesnoszkolnym funkcjonują jeszcze na poziomie myślenia konkretnego. Proponowane im okazje edukacyjne, doświadczenia powinny pomóc stopniowo przechodzić od myślenia konkretnego na poziom myślenia abstrakcyjnego, co trwa długo i wymaga wielu odpowiednio zaprojektowanych doświadczeń.

Program, wymaga od nauczyciela, osoby odpowiedzialnej za realizację programu, elastyczności i dostosowania celów operacyjnych oraz sposobów realizacji do możliwości i potrzeb uczniów, konkretnej sytuacji i konkretnej szkoły.

Stosowanie metody projektu i metody projektowania okazji edukacyjnych będzie musiało brać pod uwagę środowisko, w którym funkcjonuje szkoła. W związku z tym będzie miało nieco inny charakter na terenach wiejskich i miejskich. Jednak organizowanie warunków wyjściowych do zajęć, stosowanie nowoczesnych technologii, tematyka proponowanych projektów oraz sposoby realizacji czasu warsztatowego przyczynią się z jednej strony do znoszenia różnic między środowiskami wiejskimi i miejskimi a z drugiej strony będą pokazywały jak te różnice przełamywać, jak sobie z nimi radzić.

Sposobem na to będzie wykorzystanie naturalnej ciekawości dziecka i zaprężenie jej do procesu uczenia się. Ważna jest tutaj przyjęta metoda nauczania, która z jednej strony podsyca ciekawość, a z drugiej wykorzystuje ją. Z tego wynika charakterystyczna dla tego programu cecha. Ważna w programie jest ciekawość dziecka, którą nauczyciel prowokuje i

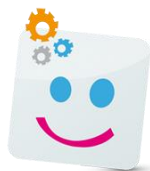
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

wykorzystuje. Ważne jest też emocjonalne zaangażowanie, które wywołane zostanie przez uczestnictwo w warunkach wyjściowych do zajęć.

Taka konstrukcja programu to efekt przemyśleń na temat tego po co dziecko przychodzi do szkoły?, Jak podtrzymywać i wykorzystywać naturalną ciekawość dziecka?

Najważniejszym zadaniem szkoły jest wspieranie rozwoju każdego ucznia. Przygotowywana oferta programowa powinna odpowiadać na możliwości i potrzeby rozwojowe każdego ucznia: tego o przeciętnym poziomie rozwoju, ucznia zdolnego, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, zarówno ucznia sześciolatniego, jak i siedmioletniego, niezależnie od kręgu kulturowego z jakiego pochodzi.

Program „Włącz myślenie” to program nauczania dla edukacji wczesnoszkolnej. Jest on zgodny z podstawą programową z dn. 27 sierpnia 2012 roku z późn. zm.¹

Proponowany program nauczania stanowi opis realizacji zadań i celów dotyczących edukacji dziecka w pierwszych trzech latach nauki szkolnej. Cele i zadania wynikają z zapisów podstawy programowej dla edukacji wczesnoszkolnej. Program proponuje drogi prowadzące do osiągnięcia założonych w podstawie celów, sposoby organizowania procesu nauczania z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów oraz warunków w jakich będzie on realizowany.

Projektowanie Okazji Edukacyjnych

Innowacyjność programowi “Włącz myślenie” nadaje przyjęta główna metoda nauczania jaką jest projektowanie okazji edukacyjnych. Opiera się ona na rozwiązywaniu problemów bliskich dzieciom. Takie sytuacje pobudzają naturalną ciekawość uczniów. Projektowanie okazji edukacyjnych wywodzi się z metody projektu edukacyjnego, który polega na samodzielnym zrealizowaniu przez uczniów zadania, które jest przygotowane i koordynowane przez nauczyciela.

Na potrzeby naszego programu przyjmijmy definicję projektu jako metody pracy w szkole, która brzmi: Projekt jest odbywającym się w oznaczonym terminie zadaniem, wymagającym podejmowania różnorodnych działań, realizowanym przez uczniów samodzielnie, jednak pod kierunkiem nauczyciela, oraz według przygotowanego wcześniej planu.

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn zm.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Włącz Myślenie!

Ze względu na odbiorcę programu - dziecko w wieku wczesnoszkolnym - zdecydowaliśmy się na metody projektu, które będą stanowiły kontynuację i rozwinięcie metody projektowanych okazji edukacyjnych².

Projektowanie okazji edukacyjnych wywodzi się z **konstruktywistycznego podejścia do uczenia się**. Dziecko działając zdobywa doświadczenia, z których buduje wiedzę. Doświadczenia te muszą mieścić się w **strefie najbliższego rozwoju dziecka**.³ Oznacza to, że dziecko poradzi sobie z postawionym przed nim problemem, kiedy pomoże mu w tym ktoś bardziej od niego kompetentny - dorosły czy inne dziecko. Proces uczenia się przypomina budowanie pomostów - między tym co dziecko już wie, a tym co ma dopiero poznać. Na początku trzeba dziecko zaintrygować i pozwolić skorzystać z wiedzy i umiejętności, które już posiada. Potem zorganizować doświadczenia, które pozwolą na samodzielne odkrywanie nowej wiedzy w czasie badania i poszukiwania. Skonstruowaną wiedzę dziecko następnie stosuje w różnych sytuacjach, najlepiej jemu bliskich. W ten sposób dziecko dostrzeże, to czego się właśnie nauczyło. Radość dziecka z tego będzie ogromna.

Ogromną zaletą metody projektowania okazji edukacyjnych jest rozwijanie u dzieci umiejętności samodzielnego, krytycznego myślenia. Dlatego najważniejszą wartością Programu jest koncentracja na rozwoju intelektualnym dziecka, a nie na zasobie treści jakie uczeń ma przyswoić. Oczywiście ważne są też inne obszary rozwoju dziecka - rozwój społeczny, emocjonalny, czy fizyczny. Okazje edukacyjne dają wiele doświadczeń, które pozwalają na rozwój dziecka też w tych zakresach.

Działanie i działanie w grupie

Działanie w programie "Włącz myślenie" to podstawa do organizowania edukacji w szkole. Działanie to wszelka aktywność dziecka. Działanie to też współpraca i współdziałanie w grupie mniejszej, większej, w parze z innym dzieckiem lub z dorosłym.

W projektowanych okazjach edukacyjnych naturalnymi sytuacjami są działania w grupie. Pozwalają one na ciągłe porozumiewanie się w celu nazywania zjawisk, opisywania procesów, wymieniania się poglądami. Dają możliwość konfrontowania się z innymi w tym jak postrzegamy rzeczywistość oraz na dzielenie się wątpliwościami. Grupa daje możliwość słuchania, obserwowania, naśladowania.

2. R.M. Łukaszewicz, *Wrocławska Szkoła Przyszłości*, Fundacja Wolne Inicjatywy Edukacyjne, Wrocław 2010, s.99 105

3. L.S. Wygotski, *Wybrane prace psychologiczne*, PWN, Warszawa 1971, s.375

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Ciekawość

Codziennosc nieustannie dostarcza dzieciom ciekawych spostrzeżeń, fascynuje, zachwyca, stanowi inspirację do działania. Obserwacja zmian budzi ciekawość otaczającym światem. Ciekawość prowokuje do stawiania pytań. Tą naturalną ciekawość świata wykorzystuje, podtrzymuje i rozwija program “Włącz myślenie”.

Na potrzeby realizacji programu “Włącz myślenie” opracowano dostosowane do możliwości dzieci “**doświadczenia**”. Doświadczenia te to nic innego jak poszukiwanie odpowiedzi na zadawane przez dzieci pytania. To eksperymentowanie w celu sprawdzenia stawianych hipotez i przypuszczeń oczywiście stawianych na poziomie dostępnym dzieciom. Ma być to nauka wnioskowania, czyli krytycznego myślenia.

Zasady realizacji programu “Włącz myślenie”

Do realizacji Programu przyjęto następujące zasady:

- w procesie uczenia się ważna jest nie tylko aktywność ucznia ale i nauczyciela;
- ważne żeby wszelkiej aktywności dzieci towarzyszył ruch;
- dzieci mają swobodę w doborze metody rozwiązywania problemu;
- zadania stawiane przed dziećmi powinny “o krok” wyprzedzać ich możliwości;
- każda aktywność dzieci w szkole ma swój cel.
Cel ten czasami wyznacza nauczyciel, a czasami wynika on z inspiracji dzieci;
- każde dziecko uczy się w swoim tempie;
- nauczyciel z rozmysłem używa podstawowych mechanizmów uczenia się człowieka, w tym mechanizmu naśladowania. Człowiek najlepiej uczy się naśladowując drugiego człowieka. Dziecko naśladuje osoby dla niego znaczące - rodziców, nauczycieli, rówieśników.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. CELE PROGRAMU

(na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół z późn. zm.. Załącznik 2)

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia – szkoła łagodnie wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich harmonijny rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Kształcenie to dzieli się na dwa etapy edukacyjne:

1. I etap edukacyjny, obejmujący klasy I-III szkoły podstawowej – edukacja wczesnoszkolna;
2. II etap edukacyjny, obejmujący klasy IV-VI szkoły podstawowej.

Ogólne cele Programu “Włącz myślenie” wynikają wprost z celów kształcenia ogólnego w szkole podstawowej zawartych w Podstawie programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego:

1. przyswojenie przez uczniów podstawowego zasobu wiadomości na temat faktów, zasad, teorii i praktyki, dotyczących przede wszystkim tematów i zjawisk bliskich doświadczeniom uczniów;
2. zdobycie przez uczniów umiejętności wykorzystywania posiadanych wiadomości podczas wykonywania zadań i rozwiązywania problemów;
3. kształtowanie u uczniów postaw warunkujących sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie.

Do **najważniejszych umiejętności zdobywanych przez ucznia** w trakcie kształcenia ogólnego w szkole podstawowej należą:

1. czytanie – rozumiane zarówno jako prosta czynność, jako umiejętność rozumienia, wykorzystywania i przetwarzania tekstów w zakresie umożliwiającym zdobywanie wiedzy, rozwój emocjonalny, intelektualny i moralny oraz uczestnictwo w życiu społeczeństwa;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

2. myślenie matematyczne – umiejętność korzystania z podstawowych narzędzi matematyki w życiu codziennym oraz prowadzenia elementarnych rozumowań matematycznych;
3. myślenie naukowe – umiejętność formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody i społeczeństwa;
4. umiejętność komunikowania się w języku ojczystym i w języku obcym, zarówno w mowie, jak i w piśmie;
5. umiejętność posługiwania się nowoczesnymi technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, w tym także dla wyszukiwania i korzystania z informacji;
6. umiejętność uczenia się jako sposób zaspokajania naturalnej ciekawości świata, odkrywania swoich zainteresowań i przygotowania do dalszej edukacji;
7. umiejętność pracy zespołowej.

Celem edukacji wczesnoszkolnej jest wspomaganie dziecka w rozwoju intelektualnym, emocjonalnym, społecznym, etycznym, fizycznym i estetycznym. Ważne jest również takie wychowanie, aby dziecko w miarę swoich możliwości było przygotowane do życia w zgodzie z samym sobą, ludźmi i przyrodą. Należy zadbać o to, aby dziecko było świadome przynależności społecznej (do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej) oraz rozumiało konieczność dbania o przyrodę. Jednocześnie dąży się do ukształtowania systemu wiadomości i umiejętności potrzebnych dziecku do poznawania i rozumienia świata, radzenia sobie w codziennych sytuacjach oraz do kontynuowania nauki w klasach IV – VI szkoły podstawowej.

Cele szczegółowe programu “Włącz myślenie” podzielone zostały na zakresy związane z różnymi rodzajami edukacji realizowanymi na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. Określone zostały cele dla edukacji polonistycznej, dla nauczania języka obcego nowożytnego, dla edukacji muzycznej, edukacji plastycznej, dla edukacji społecznej z etyką i wychowaniem patriotycznym, dla edukacji przyrodniczej, edukacji matematycznej, dla zajęć komputerowych oraz zajęć technicznych, dla wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej. Cele szczegółowe wyrażają się w treściach nauczania, opisanych w rozdziale 4 Programu.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. STRATEGIE OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA.

METODY NAUCZANIA

Metoda nauczania to celowo i systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniem umożliwiający opanowanie określonych wiadomości i umiejętności.

W Programie “Włącz myślenie” ważnym założeniem jest to, że dzieci zdobywają umiejętności i wiadomości, głównie poprzez własne działanie. Dlatego preferujemy **metody aktywizujące**. Metody te uznawane są przez dydaktykę za nowoczesne, oparte na najnowszych zdobyczach nauk pedagogicznych.

W Programie szczególny nacisk położony jest na **kształtowanie umiejętności uczenia się**, jako sposobu zaspakajania naturalnej ciekawości świata, odkrywania przez dziecko swoich zainteresowań i przygotowania do dalszej edukacji. Dlatego też dobór stosowanych metod nauczania nie może być przypadkowy. Wiodącą metodą Programu jest **metoda projektu edukacyjnego**. Pozwala ona rozwijać u uczniów samodzielność w postrzeganiu, myśleniu i podejmowaniu decyzji. Możliwa jest do realizacji w formie pracy indywidualnej, pracy w parach lub grupach. Ułatwia asymilację w środowisku szkolnym dzieci w różnym wieku oraz aktywizuje rodziców.

Na potrzeby edukacji wczesnoszkolnej w Programie przyjęto uproszczoną formę projektu, czyli **projektowaną okazję edukacyjną**.

Metoda ta ma na celu rozwijać u dzieci myślenie, wyobraźnię i twórczą postawę. Polega ona na gromadzeniu przez dziecko doświadczeń, poprzez aktywny kontakt z najbliższym otoczeniem, oparty na oryginalności, przełamywaniu stereotypowego myślenia, dostrzeganiu nowych możliwości i niekonwencjonalnych rozwiązań. Okazja edukacyjna „wciąga uczestników, angażuje ich pomysłowość, cierpliwość i odporność na przeszkody, bywa, że pasjonuje i wzrusza.”⁴ Metodę projektowania okazji edukacyjnych opracował prof. R. Łukasiewicz.

4. R. M. Łukasiewicz, *Edukacja z wyobraźnią czyli jak podróżować bez map*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1994, s.16

Kluczową rolę do odegrania w tej metodzie ma **nauczyciel**, który nie narzuca, nie kieruje, nie urabia, lecz oferuje, inspiruje, wspomaga i wspiera. Nauczyciel w swej pracy ma tworzyć warunki i zapraszać dzieci do działania, a nie tylko rozdzielać role. Nauczyciel ma pobudzać inicjatywę i wyobraźnię, a nie sterować. Ma pozwalać wybierać a nie narzucać. Ma obserwować a nie oceniać, nie demonstrować, że wie więcej lub potrafi lepiej. Nauczyciel pracujący według tych zasad umożliwia dziecku ekspresję uczuć, wzmacnia gotowość do interpretacji i reinterpretacji wiedzy o sobie, dostarcza pozytywnych wzmocnień, zapewnia bezpośrednie, szczerze, prawdziwe kontakty w różnych relacjach społecznych, umożliwia doświadczanie sukcesów z osiągniętych wyników.⁵

Projektowanie okazji edukacyjnych w praktyce

Każdy projekt składa się z trzech części: warunków wyjściowych, zadania otwartego i czasu warsztatowego.

Zaczynamy od **warunków wyjściowych**, które przygotowujemy w tajemnicy przed uczniami. One stanowią początek dobrze zaplanowanej niespodzianki; czasem jest to kapitan zabierający w podróż do nieznanych lądów, czasem to „staruszka” z tomem bajek na bujanym fotelu, a czasem „kawałek” świata, rzucony z przeźroczy na pomalowaną, białą twarz dziecka. To przedstawianie różnych światów, które ma nie tylko zachęcić dzieci do zabawy, ale zaciekać je i pobudzić do działania. To działanie, które pobudza do niekonwencjonalnego myślenia i wypowiedzania się. Ale to dopiero dobry początek.

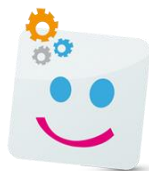
Kolejnym i najważniejszym etapem jest **zadanie otwarte**. Tu następują możliwości wyboru i decyzji uczniów. I najfajniejsze jest to, że nie ma rozwiązania, każda praca jest dobra.

To właśnie możliwość wyboru rozbudza u nich wyobraźnię, budzi w nich inwencję twórczą, daje im poczucie sprawstwa i powoduje, że nie boją się dochodzić do rozwiązania problemu „swoimi metodami”. Wiedzą, że praca ich autorstwa, często odmienna i różnorodna, będzie dobra na równi z innymi.

Kolejny etap to **czas warsztatowy** to przyglądanie się danemu tematowi z różnych punktów widzenia.

5. J. Uszyńska - Jarmoc, *Podróże Skarby przygoda. Podręcznik i program rozwijania twórczości, samoświadomości oraz dyspozycji autokreacyjnych dzieci klas I-III*, Wydawnictwo Trans Humana, Białystok rok 2005 s.15

Włącz Myślenie!

Okazja edukacyjna jest w Programie ważnym elementem pracy nauczyciela i ucznia każdego dnia. Ma służyć wyzwaniu twórczego myślenia i ekspresji ucznia. Zawsze przebiega zgodnie z określonym schematem: warunki wyjściowe, zadanie otwarte i czas warsztatowy.

Warunki wyjściowe są przemyślane i dostosowane do aktualnie realizowanych treści nauczania. Każdego dnia jest przygotowana edukacyjna niespodzianka, która pomoże uczniom i nauczycielowi w sposób aktywny i z dużym zaangażowaniem uczestniczyć w zadaniach jakie niesie dzień. Od nauczyciela wymaga to przygotowania niezbędnych rekwizytów, zaaranżowania sali lekcyjnej oraz dokładnego przemyślenia przebiegu zajęć pod kątem osiągania założonych celów i kształtowania u uczniów niezbędnych umiejętności. Warunki wyjściowe są podstawą do realizacji zadań całego dnia nauki. Pozwalają na budowanie zaciekawienia, motywują do działania oraz pozwalają na pracę dziecka na miarę jego możliwości.

Zadanie otwarte, wykonywane zaraz po warunkach wyjściowych, jest ściśle powiązane z tym co dzieci przed chwilą przeżyły. Zbudowanie emocji i pozytywnego myślenia w warunkach wyjściowych spowoduje, że każdy uczeń przystąpi do zadania i rozwiąże je według własnego pomysłu. Ta część realizacji projektu przede wszystkim rozwija u dzieci umiejętność rozwiązywania problemów. Uczniowie będą: **umieli dostrzegać problemy, przyjmować twórczą postawę, stawiać hipotezy, weryfikować je, korzystać z posiadanej wiedzy w nowych sytuacjach.**

Dzieci w szkole, dorosłych w pracy zaskakują nietypowe sytuacje, które prowokują do nietypowego postępowania. Wtedy trzeba zweryfikować to co już się wie i poszukać „czegoś” odpowiedniego. Jeśli nie można tego znaleźć, to wtedy trzeba spróbować określić na czym polega ta nietypowa trudność i na bazie wcześniej zdobytej wiedzy uaktywniać myślenie, zdecydować jak należy postąpić. Każdy uczeń posiada swoistą wrażliwość na to, co nowe i inne a omawiane aktualnie sprawy dadzą wiele okazji do rozwiązywania problemów... jeśli ... jeśli tylko pomyśli się o myśleniu uczniów, a nie o ich pamięci. Wtedy stworzy się warunki do dostrzegania i określania problemu, wyszukiwania, tworzenia i weryfikacji metod jego rozwiązania oraz posługiwania się nimi.

Czas warsztatowy to przyglądanie się problemowi z różnych punktów widzenia. Uczeń wraz z nauczycielem ma okazję do wnikliwej weryfikacji treści, które są właśnie nauczane. To dobry moment na obserwowanie rzeczywistości, zdobywanie wiedzy w sposób aktywny, doskonalenie umiejętności i nabywanie kompetencji, które są dla nich najważniejsze i pomagają w lepszym funkcjonowaniu w szkole, rodzinie, środowisku. Na kolejnych zajęciach w danym dniu nauczyciel wraz z uczniami „spogląda” na temat wiodący z różnych perspektyw: języka polskiego, matematyki, środowiska, techniki, plastyki, muzyki i wielu

Człowiek - najlepsza inwestycja

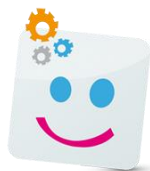

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

innych edukacji. To właśnie jest doskonały moment na przeprowadzanie doświadczeń i eksperymentów, które w programie „Włącz myślenie” zajmują kluczowe miejsce.

Przeprowadzanie **doświadczeń/eksperymentów** dla dzieci w młodszym wieku szkolnym z pewnością może wydawać się proste i nie wymagające specjalnego zaangażowania nauczyciela. Należy mieć świadomość tego, że aby takie działania spełniały oczekiwane rezultaty trzeba uwzględnić wiele warunków. Nauczyciel musi przygotować doświadczenie (praca w domu) i przeprowadzić je wraz z uczniami (praca w klasie).

Przygotowujący doświadczenie nauczyciel, powinien zastanowić się, które z doświadczeń w najlepszy sposób doprowadzi do osiągnięcia celów zapisanych w scenariuszu zajęć. Warto mieć na uwadze aby, doświadczenie było proste, możliwe do przeprowadzenia samodzielnie przez ucznia. Aby, w miarę możliwości, mogło samodzielnie wykonać niezbędne czynności, operacje manualne lub myślowe. Mogło po prostu wykonać doświadczenie zgodnie z instrukcją lub budować instrukcję według własnego pomysłu tak, żeby wykonywane czynności doprowadziły do zamierzonego wyniku. M. Sawicki wskazuje, że doświadczenia powinny być tak zestawione i przeprowadzone, by dzieci były zaskoczone przebiegiem zjawiska, by to zjawisko wzbudzało w nich zachwyt i podziw.⁶

Nauczyciel dokonując ostatecznego doboru doświadczeń zastanawia się nad tym czy doświadczenie da się w ogóle zrealizować z dziećmi i czy da ono oczekiwany efekt. Wskazane jest, żeby najpierw samodzielnie wykonał wszystkie zaplanowane czynności dla dzieci i zdał sobie sprawę o trudnościach bądź nie dotyczących możliwości manualnych uczniów, warunków bezpieczeństwa, ilości niezbędnego czasu na skuteczne wykonanie zadania. Warto również pomyśleć o przyborach i przedmiotach jakie będą potrzebne do wykonania zadania. Dobrze jest kiedy są one proste, znane dzieciom, co pozwoli na samodzielne powtórzenie doświadczenia przez dziecko w domu. Kolejnym ważnym elementem doświadczenia są pytania stawiane na początku lub w trakcie pracy. Ważne jest to, żeby były one problemowe i nie sugerowały rozwiązania. W sytuacji problemowej twórcze i skłaniające do myślenia będą pytania ujęte w postaci rozpoczynającej się od: jak?, w jaki sposób?, dlaczego?, kiedy?, co należy zrobić?. Powinno się unikać pytań zaczynających się od czy?. Dlatego lepiej jest zapytać uczniów: *Skąd wiemy, że powietrze istnieje?* Niż: *Czy powietrze istnieje?* S.E. Brown wskazuje, że formułowane przez nauczyciela pytania powinny mieć charakter otwarty, umożliwiający ukierunkowanie uwagi uczniów.⁷

6. M. Sawicki, *Edukacja środowiskowa w klasach I-III szkoły podstawowej*, Warszawa 1997, s.10

7. S.E. Brown, *Robimy eksperymenty*, przeł. R. Waliś, K.E. Liber, Warszawa 2005, s.11

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Równie ważnym działaniem nauczyciela będzie przygotowanie dla uczniów materiałów niezbędnych do właściwego zrealizowania doświadczenia:

- **Instrukcja**, która w jasny i czytelny sposób pozwoli na podjęcie i zrealizowanie działania. Zagadnienia proste można opisać w punktach a trudne przedstawić odpowiednio dobranymi rysunkami.
- **Karta do prowadzenia obserwacji**, zapisów związanych z doświadczeniem. Może być w różnych formach np. tabeli, schematu czy rysunku.
- **Karta pracy** niezbędna do przetworzenia informacji i utrwalenia ich w czasie praktycznego działania. Pozwoli ona na podsumowanie doświadczenia oraz na ugruntowanie zdobytej wiedzy. Można zaproponować dzieciom wykonanie rysunku, schematu, stworzenie opowiadania, komiksu, itp.

Podczas prowadzenia doświadczeń/eksperymentów warto również pamiętać o kształceniu u dzieci kompetencji kluczowych, które będą miały znaczenie dla coraz lepszego i sprawniejszego uczenia się. Zatem przygotowując zajęcia należy planować jakie kompetencje będziemy kształcić. Przy realizacji doświadczeń/eksperymentów warto rozwijać umiejętność planowania, organizowania i oceniania własnego uczenia się. Służy to temu, aby uczniowie: **planowali wykonania zadania, byli świadomi celów i przedmiotów uczenia się, uczyli się świadomie i odpowiedzialnie**. Kiedy dziecko się uczy, nieustannie będzie podejmować decyzje typu: czego i w jakiej kolejności uczyć się, co uznać za najważniejsze i jak te najistotniejsze fragmenty wyróżnić z całości materiału. Niestety większość tego typu decyzji podejmują w szkole nauczyciele i przekazują je uczniom. Jeśli to uczniowie mają nabywać umiejętność trafnego podejmowania decyzji, to sami muszą te decyzje podejmować. Wiąże się to z ryzykiem popełniania błędów.

Prowadzący doświadczenia z uczniami nauczyciel musi przygotować do tego klasę oraz zadbać o bezwzględne bezpieczeństwo. Myśląc o sali lekcyjnej pamiętać przede wszystkim trzeba o tym, żeby zapewnić wszystkim swobodę poruszania się, możliwość pracy indywidualnej i w grupie.

Program ma także na celu kształtowanie innej kluczowej umiejętności, jaką jest praca w grupie, **efektywne współdziałanie w zespole**. Kompetencja ta ma służyć temu, aby uczniowie: **umieli znaleźć się w różnych zespołach i podejmowali w nich różne role, uczyli się wspólnego organizowania zadań i współpracy z innymi, podejmowali odpowiedzialność za pracę grupy**. Współczesny świat stawia na ludzi, którzy dobrze pracują w zespole. Praca w małych grupach na zajęciach w szkole przygotowuje do pracy i współpracy. Większa liczba osób w zespole to większa liczba pomysłów, różnorodność w stylach pracy, zwiększenie efektywności i przyjemność działania w otoczeniu innych osób.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

„Zaintrygowanie uczniów praktycznymi działaniami rodzi nowe pomysły, które mogą stanowić podstawę kolejnych zajęć i doświadczeń. Jednak, aby tak się stało, sam nauczyciel powinien dysponować obszerną wiedzą i to nie tylko z zakresu analizowanego doświadczenia. Warto o tym pamiętać gdyż posiadanie przez nauczyciela rozległego zasobu wiadomości umożliwia mu odpowiednie kierowanie tokiem rozumowania uczniów podczas przeprowadzania doświadczeń – szczególnie w fazie formułowania hipotez, czyli przypuszczalnych odpowiedzi na postawiony problem, a także w toku wyjaśniania zauważonych zjawisk”⁸

Na koniec doświadczenia/eksperymentu uczniowie podsumowują swoje działanie. Wymieniają się uzyskanymi wynikami, analizują to co zrobili z tym co mieli zrobić i oceniają efekty swojego działania. Wymieniają się uzyskanymi wynikami, porównują i analizują uzyskane efekty w stosunku do zamierzonych. To najlepsza droga do samodzielnego myślenia i formułowania argumentów potwierdzających takie a nie inne rozwiązanie problemu. W ten sposób również utrwalają się zdobyte wiadomości. Nauczyciel natomiast ma możliwość zaprezentowania innych sposobów wykorzystania nowo odkrytej wiedzy w życiu codziennym. Nastąpi również próba kolejnego wyjaśniania świata i budowania motywacji do podejmowania podobnych działań w przyszłości...jutro, pojutrze, za miesiąc...

Metoda projektowania okazji edukacyjnych jest ważną, wyróżniającą program przyjętą metodą nauczania. Jednak nie może być to jedyna metoda, jaką posłużą się nauczyciele planując zajęcia dla dzieci. Nauczyciel będzie wybierał odpowiednie dla grupy dzieci, z którą pracuje oraz dla siebie metody pracy.

Biorąc pod uwagę specyfikę uczenia się dziecka w wieku wczesnoszkolnym, przyjmuje się za najważniejsze metody czynne, a wśród nich:

- **metodę samodzielných doświadczeń** – nauczyciel stwarza warunki do dowolnej działalności dzieci, pozostawiając im wiele swobody w działaniu;
- **metodę kierowania własną aktywnością dzieci** – nauczyciel inspirowanie aktywność uczniów poprzez zachęty, zadziwienie, pytanie;
- **metodę zadań stawianých dzieciom** – nauczyciel daje uczniom zadanie do rozwiązania; może ono dotyczyć zastosowania w praktyce określonych umiejętności;
- **metodę ćwiczeń** – opiera się na mechanizmie uczenia się przez powtarzanie; dzieci nauczą się określonej umiejętności, jeżeli powtórzą ją kilkakrotnie.

8. Nr 27 (1/2013) Edukacja Elementarna w teorii i praktyce, Szewczuk Katarzyna, Znaczenie edukacji przyrodniczo-społecznej w rozwoju poznawczym dzieci

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Włącz Myślenie!

Drugą grupę metod stanowią metody oglądowe. Do nich należy **metoda obserwacji i pokazu** – nauczyciel koncentruje uwagę uczniów na określonym przedmiocie, zjawisku, czynności, na przykład prezentuje na tablicy, jak zapisuje się literę.

Trzecia grupa metod to metody słowne:

- **rozmowy** – dzieci i nauczyciel wymieniają się wiedzą, swoimi poglądami na dany temat;
- **opowiadania** - nauczyciel zaznajamia uczniów z określonymi rzeczami, zjawiskami, wydarzeniami lub procesami w formie ich słownego opisu;
- **pogadanka** - to rozmowa nauczyciela z uczniami, w której nauczyciel jest osobą kierującą, czyli zmierza do osiągnięcia znanego sobie celu, stawia uczniom pytania, na które oni udzielają odpowiedzi;
- **objaśnienia i instrukcje** – nauczyciel objaśniania sposób wykonywania czynności; nazywa też czynności wykonywane przez dzieci, nadaje nazwy pojęciom;
- **sposoby społecznego porozumiewania się** – umowy, wyrażanie aprobaty lub dezaprobaty, upominanie, tłumaczenie, przekonywanie; mają one wpływać na postępowanie dzieci.

Rzadko zdarza się, że nauczyciel na zajęciach stosuje tylko jedną metodę, zazwyczaj wykorzystywana jest **kombinacja różnych metod**.

4. TREŚCI NAUCZANIA - SZCZEGÓŁOWE CELE NAUCZANIA

W tym rozdziale przedstawione są treści nauczania, czyli szczegółowe cele nauczania. Są one podzielone na poszczególne edukacje w kolejnych latach nauczania szkolnego.

4.1. Edukacja polonistyczna

Edukacja polonistyczna ma na celu rozwijanie u dzieci:

- umiejętności słuchania i mówienia - korzystania z wysłuchanej informacji. Dzieci poszerzają też swój słownik czynny, uczą się rozmawiać;
- umiejętności czytania - samodzielnego czytania, korzystania z tekstu zapisanego;
- umiejętności pisania - posługiwania się pismem;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- kultury języka - poprawnego mówienia i pisania zgodnie z przyjętymi w danej społeczności normami językowymi (gramatycznymi, ortograficznymi, ortofonicznymi). Uczniowie rozwijają swoje zainteresowania czytelnicze;
- umiejętności uczestniczenia w małych formach teatralnych - wypowiedzania się językiem werbalnym i niewerbalnym.

KLASA I

1. Słuchanie i mówienie

- słuchanie wypowiedzi dorosłych i dzieci;
- słuchanie czytanych przez dorosłego instrukcji, poleceń;
- mówienie o swoich spostrzeżeniach, potrzebach i odczuciach, wyrażania własnego zdania (swobodne wypowiedzi);
- zadawanie pytań i udzielanie odpowiedzi na pytania;
- prowadzenie rozmów: zasady skutecznej i kulturalnej rozmowy, rozmowy na tematy związane z otaczającą dzieci rzeczywistością;
- zasada dostosowywania tonu głosu do sytuacji;
- poszerzanie repertuaru czynnego słownika w kontekście nowych wydarzeń i sytuacji, zjawisk przyrodniczych, cech i czynności;
- nazwanie stanów emocjonalnych;
- nazywanie swoich potrzeb;
- świadome stosowanie trafnie dobranej słownictwa;
- chronologia wydarzeń w czytanych przez nauczyciela tekstach (rozwijanie myślenia przyczynowo – skutkowego);
- zadawanie pytań do czytanych przez nauczyciela tekstów i poszukiwanie odpowiedzi na pytania w konkretnych sytuacjach zadaniowych;
- ustne opisywanie i opowiadanie: kształtowania płynności mowy; opisywanie przedmiotów, działań, zjawisk;
- wyrazy wieloznaczne.

2. Czytanie i pisanie

- kodowanie informacji: odczytywanie uproszczonych rysunków, piktogramów, znaków informacyjnych, napisów, prostych tabelki);
- rozwijanie spostrzegania, analizy i syntezy słuchowej;
- litery alfabetu: małe i wielkie, pisane i drukowane - pisanie i czytanie;

Człowiek - najlepsza inwestycja

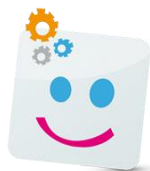

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zasady kaligrafii – zachowanie poprawnego kształtu, proporcji i sposobów łączenia liter;
- czytanie prostych, wyrazów, zdań i krótkich tekstów;
- czytanie lektur wskazanych przez nauczyciela;
- korzystanie z pakietów edukacyjnych (np. zeszytów ćwiczeń i innych pomocy dydaktycznych);
- chronologia wydarzeń w czytanych tekstach;
- zadawanie pytań i poszukiwanie odpowiedzi na pytania w czytanych tekstach;
- pisanie wyrazów, krótkich zdań;
- pisanie z pamięci wyrazów oraz prostych, krótkich zdań;
- korzystanie z pakietów edukacyjnych (np. zeszytów ćwiczeń i innych pomocy dydaktycznych);
- dzielenie wyrazów mówionych na głoski, pisanych na litery, różnicowanie samogłosek i spółgłosek, rozpoznawanie i nazywanie dwuznaków; rozpoznawanie, nazywanie sylab; dzielenie wyrazów na sylaby;
- pisanie skrótów poznanych na zajęciach z edukacji matematycznej (zł, gr, m, kg, l, °C);
- zainteresowanie literaturą dziecięcą;
- zainteresowanie literaturą naukową dla dzieci.

3. Elementy gramatyki i ortografii

- zdania w mowie i tekście pisanym;
- wyrazy w zdaniach;
- wielka litera na początku zdania i kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu zdania;
- wielka literę w imionach i nazwiskach, w nazwach geograficznych;
- samogłoski i spółgłoski;
- dwuznaki;
- wyrazy z trudnościami ortograficznymi w zakresie opracowanego materiału;
- wyrazy pokrewne;
- nazwy przedmiotów i nazwy cech przedmiotów;
- nazwy czynności wykonywane przez osoby i zwierzęta;
- wyrazy i zwroty spotykane w słuchanych i czytanych tekstach.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Małe formy teatralne

- ilustrowanie mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub bohatera wymyślonego przez dzieci (rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem niewerbalnym);
- pojęcie *rekwizyt* i jego umowne znaczenie; posługiwanie się rekwizytem w odgrywanej scenie; przygotowywanie prostych rekwizytów;
- odtwarzanie z pamięci tekstów dla dzieci: wierszy, piosenek, fragmentów prozy).

KLASA II

1. Słuchanie i mówienie

- zapraszanie różnych osób na różne zdarzenia;
- poprawne artykułowanie w wypowiedziach głosek, akcentowania wyrazów, stosowania pauz; właściwe intonowanie zdań oznajmujących, pytających i rozkazujących; stosowanie formuł grzecznościowych (kultura wypowiedzania się);
- dobieranie właściwej formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
- układanie pytań na podstawie odpowiedzi;
- słuchanie wypowiedzi lektorów w pakietach multimedialnych;
- stosowanie w wypowiedziach ustnych wyrazów o podobnym lub przeciwnym znaczeniu;
- rozróżnianie liter i głosek;
- wyróżnianie wyrazów w zdaniu i zdań w tekście;
- wyróżnianie liter i głosek w wyrazach z dwuznakami;
- teksty użytkowe: zawiadomienia, listy, życzenia z różnych okazji, zaproszenia, notatki do kroniki;
- wydarzenia realistyczne i fantastyczne w utworach literackich;
- zwrotki w wierszu;
- wyrazy rymujące się;
- nazwy czynności;
- czasowniki jako nazwy czynności;
- nazwy osób, zawodów, zwierząt, roślin, rzeczy;
- rzeczowniki jako nazwy osób, zawodów, zwierząt, roślin, rzeczy;
- liczba pojedyncza j i mnoga czasownika;
- liczba pojedyncza i mnoga rzeczownika;
- stosowanie czasownika i rzeczownika we właściwej liczbie.

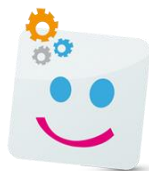
Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

2. Czytanie i pisanie

- pisanie ze słuchu wyrazów oraz prostych zdań;
- układanie i zapisywanie zdań oznajmujących, pytających, rozkazujących;
- poszukiwanie w tekście potrzebnych informacji; korzystanie ze słowników i encyklopedii dla dzieci;
- odczytywanie informacji z zaproszeń, zawiadomień, listów, notatek do kroniki;
- czytanie utworów wierszowanych oraz napisów informacyjnych, instrukcji oraz poleceń i wyłuskiwanie z nich potrzebnych informacji;
- czytanie dialogów;
- czytanie wybranych fragmentów utworów literackich z podziałem na role;
- oddawanie głosem nastroju w czytany tekst;
- ciche czytanie i wyłuskiwanie z tekstu potrzebnych informacji;
- wyróżnianie i nazywanie wśród utworów literackich opowiadań, opisów i dialogów;
- stosowanie w wypowiedziach pisemnych wyrazów o podobnym lub przeciwnym znaczeniu;
- korzystanie z biblioteki.

3. Elementy gramatyki i ortografii

- zdania w mowie i tekście pisanym;
- wyrazy w zdaniach;
- wielka litera na początku zdania, kropka, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania;]
- wielką literę w pisowni imion, nazwisk, nazw geograficznych;
- pisownia wyrazów z dwuznakami, ze spółgłoskami miękkimi, w których miękkość oznaczona jest przez „i” lub znakiem diakrytycznym;
- pisownia wyrazów z ą i ę a także z utratą dźwięczności na końcu wyrazu w zakresie opracowanego materiału słownikowego;
- wyrazy z ó, rz wymiennym;
- znaki interpunkcyjne: kropka, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania, przecinek przy wyliczaniu;
- zdania pojedyncze, oznajmujące i pytające;
- rozwijanie zdań;
- podział wyrazów na głoski i sylaby;
- samogłoski i spółgłoski;
- głoski oznaczone dwiema literami;
- porządek alfabetyczny;
- pospolite skróty spotykane w otoczeniu dziecka;

Człowiek - najlepsza inwestycja

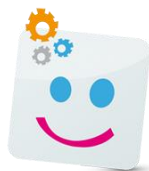

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wyrazy pokrewne;
- wyrazy bliskoznaczne;
- nazwy osób, rzeczy, przedmiotów, zwierząt roślin;
- wyrazy oznaczające czynności,
- wyrazy oznaczające cechy przedmiotów, osób

4. Małe formy teatralne

- ilustrowanie mimiką, gestem, ruchem zachowania bohatera literackiego lub bohatera wymyślonego przez dzieci (rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem niewerbalnym);
- pojęcie *rekwizyt* i jego umownego znaczenie; posługiwania się rekwizytem w odgrywanej scenie; przygotowywanie prostych rekwizytów;
- odtwarzanie z pamięci tekstów dla dzieci: wierszy, piosenek, fragmentów prozy;
- inscenizowanie krótkich tekstów lub fragmentów dłuższych tekstów.

KLASA III

1. Korzystanie z informacji

- wypowiedzi dorosłych i dzieci; wypowiedzi aktorów w sztukach teatralnych; nagrania utworów muzycznych, monologów i dialogów w interpretacji aktorskiej;
- postacie, zdarzenia, miejsce i czas akcji w czytanim przez nauczyciela utworze literackim;
- słuchanie czytanych przez nauczyciela utworów poetyckich;
- dyskusje, argumentowania własnego zdania w dyskusji;
- sprawozdania z wycieczek, uroczystości, zdarzeń szkolnych i lokalnych;
- wyrazy bliskoznaczne.

2. Analizowanie i interpretowanie tekstów kultury

- słuchanie, czytanie i rozumienie tekstów przeznaczonych dla dzieci i wyciąganie wniosków;
- czytanie utworów wierszowanych oraz napisów informacyjnych, instrukcji oraz poleceń i wyluskiwanie z nich potrzebnych informacji;
- informacje z zaproszeń, zawiadomień, listów, notatek do kroniki;
- czytanie tekstów z respektowaniem znaków przestankowych: kropki, przecinka, znaku zapytania, wykrzyknika (technika głośnego czytania);

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- czytanie dialogów, wybranych fragmentów utworów literackich z podziałem na role;
- recytowanie wierszy z uwzględnieniem: intonacji, siły głosu, tempa, pauz;
- oddawanie głosem nastroju w utworze;
- korzystanie z pakietów edukacyjnych (np. zeszytów ćwiczeń i innych pomocy dydaktycznych);
- ciche czytanie i wyłuskiwanie z tekstu potrzebnych informacji;
- wskazywanie w tekście odpowiednich fragmentów i argumentowanie swoich wyborów;
- wydarzenia istotne dla przebiegu akcji utworu;
- bohaterowie główni i postacie drugoplanowe w utworze.

3. Tworzenie wypowiedzi

- prowadzenie rozmów według zasady skutecznej i kulturalnej rozmowy: rozmowy na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym, inspirowane literaturą, audycjami radiowymi, widowiskami teatralnymi, filmami;
- wyrażanie w rozmowie własnego zdania;
- ustne opisywanie i opowiadanie: kształtowanie płynności mowy;
- opisywanie przedmiotów, osób, krajobrazów, opowiadanie o zdarzeniach;
- tworzenie opowiadań twórczych;
- zapraszanie różnych osób na różne zdarzenia;
- nadawanie tytułów pojedynczym obrazkom, zdjęciom oraz historyjkom obrazkowym;
- pisanie z pamięci kilku zdaniowych tekstów;
- pisanie krótkich opowiadań: o zdarzeniach życiowych, opowiadań na podstawie historyjek obrazkowych, przedstawień teatralnych, filmów, audycji radiowych, widowisk telewizyjnych;
- pisanie życzeń, zaproszeń, notatek do kroniki, listów, ogłoszeń, zawiadomień, podziękowań, wpisów do pamiętników, SMS - ów, listów e-mail;
- adresowanie listów;
- pytania związane z wydarzeniami z życia, wypowiedziami różnych osób oraz omawianymi tekstami literackimi, wysłuchanymi audycjami;
- pytania do wywiadu;
- poprawne artykułowanie głosek, akcentowanie wyrazów, stosowanie pauz; właściwej intonacja zdań oznajmujących, pytających i rozkazujących; stosowanie formuł grzecznościowych (kultura wypowiedziania się:);
- praktyczne stosowanie zasady podziału wyrazów na sylaby, przenoszenia części wyrazu do następnego wiersza;
- dobieranie właściwej formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- różne przysłowia oraz porównania;
- proste rymowanki i wierszyki;
- opowiadania twórcze;
- planowanie notatki na stronie, zachowywanie odpowiednich odstępów pomiędzy wyrazami, zdaniami i frazami pisanego tekstu, stosowanie akapitów (kompozycja pisanego tekstu);
- organizowanie przedstawienia teatralnego na podstawie wybranego utworu.

4. Elementy gramatyki i ortografii

- zdania w mowie i tekście pisanym;
- wyrazy w zdaniach;
- wielką literę na początku zdania, kropka, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania;
- wielka litera w pisowni imion, nazwisk, nazw geograficznych, tytułach czasopism, tytułach książek;
- zdania pojedyncze, oznajmujące i pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe;
- rozwijanie zdań;
- dzielenie wyrazów na głoski i sylaby;
- samogłoski i spółgłoski ;
- pisownia wyrazów ze spółgłoskami miękkimi, w których miękkość oznaczona jest przez „i” lub znakiem diakrytycznym;
- pisownia wyrazów z ą i ę o pisowni zgodnej z wymową;
- pisownia wyrazów, w których spółgłoska miękka traci dźwięczność na końcu wyrazu;
- pisownia wyrazów z ó, rz wymiennym w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisownia wyrazów z ó, rz niewymiennym w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisownia wyrazów z zakończeniem –ów, -ówka, -ówna;
- pisownia wyrazów z rz po spółgłoskach;
- pisownia wyrazów z h i ch w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisownia wyrazów z ż wymiennym i niewymiennym w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisownia *nie* z czasownikami i przymiotnikami;
- pisownia poznanych wyrazów pod względem ortograficznym;
- znaki przestankowe: przecinek, dwukropek, średnik;
- porządkowanie wyrazów alfabetycznie według pierwszej, pierwszej i drugiej, pierwszej, drugiej i trzeciej litery;
- pospolite skróty spotykane w otoczeniu dziecka;
- wyrazy pokrewne;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wyrazy bliskoznaczne i zastępowanie nimi powtarzających się wyrazów;
- grupy wyrazów będących nazwami osób, rzeczy, przedmiotów, zwierząt roślin;
- wyrazy oznaczające czynności;
- wyrazy oznaczające cechy przedmiotów, osób;
- rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki;
- czas czasowników;
- formy gramatyczne łącząc rzeczowniki z czasownikami i przymiotnikami;
- rodzaje rzeczowników i przymiotników w liczbie pojedynczej;
- osoby czasowników.

4.2. Język obcy nowożytny

Zajęcia z zakresu języka obcego nowożytnego mają na celu rozwijanie u uczniów umiejętności:

- porozumiewania się z osobami, które mówią obcym językiem;
- słuchania i mówienia w obcym języku;
- pisanie i czytania w obcym języku

KLASA I

- słuchanie prostych poleceń i właściwego na nie reagowania;
- nazywanie obiektów z najbliższego otoczenia;
- wierszyki i rymowanki, piosenki z repertuaru dziecięcego;
- opowiadane przez nauczyciela historyjki, wspierane obrazkami, przedmiotami i gestami.

KLASA II

- znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu;
- zwroty stosowane na co dzień;
- krótkie opowiadania i baśnie przedstawiane też za pomocą obrazów i gestów nauczyciela;
- proste dialogi w nagraniach audio i video;
- proste dialogi w historyjkach obrazkowych;
- pytania i odpowiedzi na pytania z zastosowaniem wyuczonych zwrotów;

Człowiek - najlepsza inwestycja

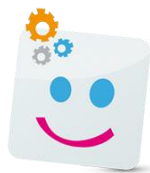

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- opisy obiektów z najbliższego otoczenia;
- mini przedstawienia teatralne;
- wyrazy i proste zdania;
- przepisywanie wyrazów i zdań;
- słowniki obrazkowych.

KLASA III

- proste polecenia i właściwe na nich werbalne i niewerbalne reagowanie;
- nazwy obiektów z najbliższego otoczenia;
- wierszyki i rymowanki, piosenki z repertuaru dziecięcego;
- historyjki wspierane obrazkami, przedmiotami i gestami nauczyciela;
- znaczenie wyrazów o podobnym brzmieniu;
- zwroty stosowane na co dzień;
- krótkie opowiadania i baśnie przedstawiane też za pomocą obrazów i gestów nauczyciela;
- dialogi w nagraniach audio i video;
- proste dialogi w historyjkach obrazkowych;
- pytania i odpowiedzi na pytania z zastosowaniem wyuczonych zwrotów;
- opisy obiektów z najbliższego otoczenia;
- mini przedstawienia teatralne;
- wyrazy i proste zdania;
- przepisywanie wyrazów i zdań;
- słowniki obrazkowe;
- książeczki i multimedia.

4.3. Edukacja muzyczna

Celem edukacji muzycznej jest rozwijanie u uczniów:

- umiejętności słuchania i rozumienia muzyki, posługiwania się podstawowymi pojęciami i terminami muzycznymi, rozmawiania o muzyce;
- umiejętności śpiewania i muzykowania, ruszania się przy muzyce, przedstawiania charakteru słuchanych i wykonywanych utworów słowami lub innymi środkami ekspresji;

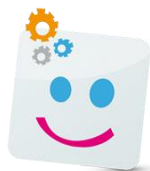
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- kultury muzycznej, czyli dbanie o to, by poznali dorobek polskiej i światowej muzyki, chcieli brać udział w życiu kulturalnym szkoły i lokalnej społeczności.

KLASA I

1. Słuchanie i rozumienie muzyki

- różne gatunki muzyki, też muzyka poważna;
- zmiany dynamiki, tempa i wysokości dźwięku;
- wiedza o tym, że muzykę można zapisać i odczytać.

2. Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce

- powtarzanie prostej melodii;
- piosenki z dziecięcego repertuaru;
- łatwe piosenki ludowe;
- śpiewanki i rymowanki;
- odtwarzanie prostych rytmów głosem, klaskaniem i na instrumentach perkusyjnych;
- granie na instrumentach perkusyjnych i przedmiotach akustycznych;
- akompaniowanie do piosenek i zabaw za pomocą efektów akustycznych z wykorzystaniem różnych przedmiotów, instrumentów perkusyjnych;
- wyrażanie nastroju i charakteru muzyki płasem i tańcząc;
- realizowanie prostych schematów rytmicznych tataizacją, ruchem całego ciała;
- werbalne i niewerbalne wyrażanie swoich doznań w trakcie i po wysłuchaniu muzyki;
- ilustracje plastyczne do słuchanej muzyki.

3. Kultura muzyczna

- kulturalne zachowanie się na koncercie oraz w trakcie śpiewania hymnu narodowego.

KLASA II

1. Słuchanie i rozumienie muzyki

- podstawowe elementy notacji muzycznej: cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, pauza;
- wyrażanie ruchem czasu trwania wartości rytmicznych, nut i pauz;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- podstawowe formy muzyczne - AB - wskazywanie ruchem lub gestem ich kolejnych części
- utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i orkiestrę.

2. Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce

- piosenki z dziecięcego repertuaru;
- hymn narodowy;
- improwizowanie głosem i na instrumentach według ustalonych zasad;
- granie na instrumentach melodycznych prostych melodii
- ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów;
- reagowanie ruchem (maszerowaniem, bieganiem, podskakiwaniem) na puls rytmiczny i jego zmiany, zmiany tempa, metrum i dynamiki;
- podstawowe kroki i figury polki.

3. Kultura muzyczna

- instrumenty muzyczne: fortepian, gitara, skrzypce, trąbka, flet, perkusja;
- wydarzenia muzyczne.

KLASA III

1. Słuchanie i rozumienie muzyki

- podstawowe elementy muzyki: melodia, rytm, wysokość dźwięku, akompaniament, tempo, dynamika;
- podstawowe formy muzyczne - ABA - wskazywanie ruchem lub gestem ich kolejnych części;
- rodzaje głosów ludzkich: sopran, bas;
- style w muzyce: muzyka klasyczna, ludowa;
- polska muzyka klasyczna.

2. Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce

- powtarzanie prostej melodii;
- piosenki z dziecięcego repertuaru;
- ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów;
- odtwarzanie prostych rytmów głosem, klaskaniem i na instrumentach perkusyjnych;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- improwizacje głosem i na instrumentach według ustalonych zasad;
- ilustracje dźwiękowe krótkich wierszyków;
- improwizacje rytmów do wierszy oraz na podany temat;
- podstawowe kroki i figury krakowiaka oraz innego prostego tańca ludowego;
- układy choreograficzne do określonej muzyki.

3. Kultura muzyczna

- muzyka, jaką się lubi; własne upodobania muzyczne;
- wydarzenia muzyczne.

4.4. Edukacja plastyczna

Celem edukacji plastycznej jest rozwijanie u uczniów:

- percepcji sztuki, czyli odbierania wypowiedzi artystycznych, korzystania z zawartych w nich informacji, analizowania i interpretowania dzieł sztuki;
- ekspresji przez sztukę, czyli tworzenia własnych wypowiedzi plastycznych.

KLASA I

1. Percepcja sztuki

- barwy;
- wybrane dziedziny sztuki: architektura (też architektura zieleni), malarstwo, rzeźba, grafika;
- wybrane zabytki i dzieła sztuki ze swojego regionu;
- tradycje i obrzędy ludowe ze swojego regionu;
- warsztat pracy artysty.

2. Ekspresja przez sztukę

- różne techniki plastyczne na płaszczyźnie i w przestrzeni;
- środki wyrazu plastycznego: kształt, barwa, faktura;
- wielkość, proporcja i układ obiektów w pracach plastycznych;

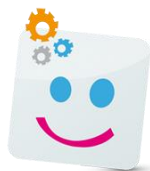
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- ilustracje scen, sytuacji realnych i fantastycznych inspirowanych wyobraźnią, literaturą (baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym;
- zastosowanie narzędzi multimedialnych do ilustrowania scen, sytuacji realnych i fantastycznych inspirowanych wyobraźnią, literaturą (baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym;
- proste rekwizyty przydatne w małych formach teatralnych;
- przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu;
- formy sztuki użytkowej.

KLASA II

1. Percepcja sztuki

- wybrane zabytki i dzieła sztuki swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego (przynależność kulturowa);
- życie kulturalne swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego;
- przekazy medialne dotyczące działalności plastycznej człowieka;
- różne rodzaje przekazów medialnych: telewizja, Internet;
- elementarna wiedza o prawach autorskich;
- wybrane dzieła architektury należące do polskiego dziedzictwa kultury;
- charakterystyczne cechy dzieł architektury i dzieł plastycznych należących do polskiego dziedzictwa kultury;
- ilustracje w książkach dla dzieci oraz w czasopismach przeznaczonych dla dzieci.

2. Ekspresja przez sztukę

- różne techniki plastyczne na płaszczyźnie i w przestrzeni;
- zastosowanie różnych materiałów, narzędzi i technik w pracach plastycznych;
- ilustracje scen, sytuacji realnych i fantastycznych inspirowanych wyobraźnią, literaturą (baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym;
- własne przeżycia, obserwacje, marzenia i wyobrażenia w pracach plastycznych;
- korzystanie z narzędzi multimedialnych w pracach plastycznych;
- proste rekwizyty przydatne w małych formach teatralnych;
- przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- różne formy użytkowe, też służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym;
- fotografowanie ludzi, krajobrazów przyrodniczych, zwierząt;
- szkolne, międzyszkolne konkursy plastyczne i fotograficzne.

KLASA III

1. Percepcja sztuki

- kolory podstawowe, pochodne oraz barwy ciepłe i zimne;
- wybrane dzieła architektury i sztuk plastycznych należących do rodzinnego, lokalnego, szkolnego, polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury (przynależność kulturowa);
- identyfikowanie swojej przynależności kulturowej przez różne dzieła sztuki;
- cechy charakterystyczne dzieł architektury i sztuk plastycznych;
- życie kulturalne najbliższego środowiska;
- przekazy medialne dotyczące działalności plastycznej człowieka;
- różne gatunki filmowe: film animowany, fabularny;
- początki kina;
- programy telewizyjne i audycje radiowe;
- elementarna wiedza o prawach autorskich;

2. Ekspresja przez sztukę

- przekazy medialne dotyczące działalności plastycznej człowieka we własnej działalności twórczej;
- różne techniki plastyczne na płaszczyźnie i w przestrzeni;
- różne środki wyrazu plastycznego: kształt, barwa, faktura;
- wielkość proporcja, układ obiektów w pracach plastycznych;
- różne materiały, narzędzia i techniki w pracach plastycznych;
- przedstawianie w pracach własnych przeżyć, obserwacji, marzeń i wyobrażeń;
- korzystanie w pracach plastycznych z narzędzi multimedialnych;
- wykorzystanie w pracach plastycznych charakterystycznych cech sztuki ludowej swojego regionu ;
- różne kolekcje fotografii (rodzinne, przyrodnicze, krajobrazów, zwierząt);
- łączenie różnych form ekspresji ruchowej, słownej, muzycznej, plastycznej w ramach projektu;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- szkolne, międzyszkolne konkursy plastyczne i fotograficzne;

4.5. Edukacja społeczna z etyką i wychowaniem patriotycznym

Celem edukacji społecznej z etyką i wychowaniem patriotycznym jest rozwijanie u uczniów:

- wiedzy o sobie samym, czyli własnej tożsamości;
- poczucia własnej wartości;
- umiejętności porozumiewania się;
- systemu uznawanych przez nich wartości, szacunku dla odmiennych poglądów i innych niż własny systemów wartości.

KLASA I

1. Własna tożsamość

- relacje między najbliższymi; poczucie przynależności do swojej rodziny do grupy rówieśniczej, społeczności szkolnej;
- dbanie o najbliższe otoczenie jako dobro wspólne;
- tradycje i kultura własnego regionu: pieśni ludowe, stroje ludowe, tańce, legendy, gwara itp.;
- poczucia własnej narodowości;
- wiedza o tym, że Polska należy do Unii Europejskiej;
- symbole narodowe: flaga, godło, hymn narodowy, a także hymn i flaga Unii Europejskiej;
- kraje Unii Europejskiej;
- status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto).

2. Poczucie własnej wartości

- poczucie własnej wartości, szacunek do siebie i dla innych;
- wdrażanie do samooceny;
- wrażliwość na uczucia innych;
- kierowanie się w życiu poczuciem humoru i optymizmem.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Porozumiewanie się

- współpracowanie z rówieśnikami podczas zabawy, nauki i w sytuacjach życiowych;
- reguły obowiązujące w społeczności dziecięcej, a także w stosunku do osób dorosłych; formy grzecznościowe;
- komunikowanie swoich potrzeb;
- właściwe porozumiewanie się z drugim człowiekiem;
- zasady bezpieczeństwa: w różnych sytuacjach życiowych, służby niosące pomoc i sposoby zwracania się do nich o pomoc; zasady bezpiecznego organizowania zabaw;
- cierpliwość i współodczuwanie.

4. Wartości

- co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i z rówieśnikami;
- odwaga, mądrość, prawdomówność, przeciwdziałanie kłamstwu, obmowie i zatajaniu prawdy;
- różnorodność postaw, możliwości, charakterów i akceptowanie tej różnorodności jako wartości pozytywnej a nie jako zagrożenia;
- postawa niesienia pomocy potrzebującym, w każdej sytuacji życiowej;
- ludzie znajdujący się w ciężkiej sytuacji materialno- bytowej;
- umiejętność rozwiązań polubownych - dochodzenie do kompromisu;
- wywiązywanie się z obowiązków wobec najbliższych;
- wiedza o tym, że pieniądze otrzymuje się za pracę; dostosowywanie swoich oczekiwań do realiów ekonomicznych rodziny;
- szacunek dla cudzej własności;
- poszanowanie dobra wspólnego;
- zwyczaje, tradycje własnej rodziny.

5. Inne treści

- praca policjanta, strażaka, lekarza, weterynarza; jak można się do nich zwrócić o pomoc.

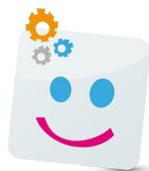

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

KLASA II

1. Własna tożsamość

- relacje między najbliższymi;
- postawy wynikające z przynależności do swojej rodziny; powinności wobec najbliższych;
- poczucie przynależności do zespołu klasowego;
- kultura własnego regionu: potrawy, muzea, skanseny, galerie sztuki, pieśni ludowe, stroje ludowe, tańce, przekazy ludowe, historyczne, język, gwara;
- nasza miejscowość, region, jej położenie w Polsce;
- wydarzenia organizowane przez społeczność lokalną;
- zabytki, miejsca pamięci narodowej w naszej miejscowości;
- poczucie własnej narodowości i przynależności do Unii Europejskiej;
- symbole narodowe: flaga, godło, hymn narodowy, hymn i flaga Unii Europejskiej.

2. Poczucia własnej wartości

- szacunek dla siebie i dla innych;
- poczucie własnej wartości;
- samoocena;
- wrażliwość na potrzeby innych - empatia.

3. Porozumiewanie się

- współpraca z innymi w zabawie, w nauce i w codziennych sytuacjach życiowych;
- reguły obowiązujące w społeczności dziecięcej: współpraca w zabawach i w sytuacjach zadaniowych;
- reguły obowiązujące w świecie dorosłych: grzeczne zwracanie się do innych, ustępowanie starszym miejsca w autobusie, podawanie upuszczonego przedmiotu itp.;
- zasady bezpieczeństwa: zagrożenia ze strony ludzi; do kogo i w jaki sposób należy się zwrócić o pomoc; zasady bezpiecznego organizowania zabaw; numery telefonów: pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112;
- dobre relacje z sąsiadami; sąsiedzi naszej szkoły; sąsiedzi naszych rodziców; sąsiedzi bliscy i dalecy;
- cierpliwe czekanie i radzenie sobie z odroczoną gratyfikacją;
- komunikowanie swoich potrzeb;

Człowiek - najlepsza inwestycja

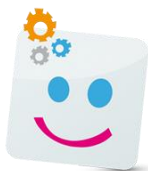

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- weryfikowanie skuteczności komunikowania się.

4. Wartości

- odróżnianie dobra od zła: odróżnianie co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i z rówieśnikami, ocena zachowań bohaterów baśni, opowiadań, legend, komiksów;
- pojęcie niezależności i samodzielności jako sposobu na osiągnięcie niezależności;
- różnorodność postaw, możliwości, zasobów jako potencjał a nie zagrożenie;
- znaczenie przyjaźni i koleżeństwa jako wartości: co to znaczy przyjaciel, zasady bycia dobrym kolegą;
- odwaga, mądrość, prawdomówność, przeciwdziałanie kłamstwu, obmowie i zatajaniu prawdy;
- akceptowanie i tolerowanie zachowań innych niż własne; wiedza o tym, że wszyscy mamy równe prawa niezależnie od miejsca naszego urodzenia, wyznawanej religii, statusu materialnego, wyglądu, systemu wyznawanych wartości;
- niesienie pomocy potrzebującym, także w sytuacjach codziennych; dążenie do zaspokajania swoich pragnień ale nie kosztem innych; nie krzywdzenie słabszych i pomaganie potrzebującym;
- zasada mówiąca o tym, że nie należy chwalić się bogactwem, nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach;
- umiejętności dochodzenia do kompromisu;
- wywiązywanie się z obowiązków w stosunku do swoich bliskich;
- wiedza o tym, że pieniądze otrzymuje się za pracę; dostosowywanie swoich oczekiwań do realiów ekonomicznych rodziny, obowiązki domowe;
- tradycje własnej rodziny;
- szacunek dla cudzej własności, oddawanie pożyczonych rzeczy i nie niszczenie ich;
- poczucie sprawiedliwości;
- poszanowanie dobra wspólnego.

5. Inne treści

- zawody służące społeczeństwu (strażak, kolejarz);
- gotowość pomagania innym;
- postawa: należy naprawiać wyrządzoną komuś szkodę;
- konieczność sumiennego wykonywania poleceń i zadań;
- prawa i obowiązki ucznia;
- interesowanie się i aktywne uczestnictwo w wydarzeniach szkolnych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

KLASA III

1. Własna tożsamość

- relacje między najbliższymi;
- zadania wynikające z przynależności do swojej rodziny; powinności wobec najbliższych;
- poczucie przynależności do grupy;
- życie kulturalne własnego regionu;
- wiedza na temat swojej miejscowości, regionu, kraju;
- wydarzenia organizowane przez społeczność lokalną;
- wiedza o zabytkach, miejscach pamięci narodowej w naszej miejscowości;
- uczucia patriotyczne: poczucie dumy narodowej jako Polaka, Europejczyka;
- symbole narodowe: flaga, godło, hymn narodowy, hymn i flaga Unii Europejskiej, właściwe zachowanie się w ich obecności;
- ważne wydarzenia historyczne i ludzi zasłużeni dla naszej miejscowości, kraju;
- człowiek jako część przyrody.

2. Poczucia własnej wartości

- poczucie własnej wartości;
- szacunek dla siebie i dla innych;
- samoocena;
- emocje i uczucia innych;
- życiowy optymizm i poczucie humoru.

3. Porozumiewanie się

- komunikowanie swoich potrzeb;
- porozumiewanie się z drugim człowiekiem;
- weryfikowanie swojej skuteczności komunikowania się;
- zgodne współdziałanie z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych;
- reguły obowiązujące w społeczności dziecięcej: współpraca w zabawach i w sytuacjach zadaniowych;
- reguły obowiązujące w świecie dorosłych: grzeczne zwracanie się do innych, ustępowanie starszym miejsca w autobusie, podawanie upuszczonego przedmiotu itp.;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zasady bezpieczeństwa: zagrożenia ze strony ludzi; zasady bezpiecznego organizowania zabaw; numery telefonów: pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112;
- dobre relacje z innymi;
- radzenie sobie z odroczonej gratyfikacją.

4. Wartości

- odróżnianie dobra od zła: odróżnianie co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i z rówieśnikami, ocena zachowań bohaterów baśni, opowiadań, legend, komiksów;
- samodzielność jako sposób na osiągnięcie niezależności;
- różnorodność postaw, możliwości, zasobów jako potencjał a nie zagrożenie;
- odwaga, mądrość, prawdomówność, przeciwdziałanie kłamstwu, obmowie i zatajaniu prawdy;
- akceptowanie i tolerowanie zachowań innych niż własne;
- identyczność praw wszystkich ludzi niezależnie od miejsca ich urodzenia, wyznawanej religii, statusu materialnego, wyglądu, systemu wyznawanych wartości;
- niesienie pomocy potrzebującym, także w sytuacjach codziennych oraz dążenie do zaspokajania swoich pragnień ale nie kosztem innych; nie krzywdzenie słabszych i pomaganie potrzebującym;
- zasada, że nie należy chwalić się bogactwem, nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach;
- szukanie nowych możliwości dochodzenia do kompromisu;
- powinności wobec najbliższych;
- rozeznanie, że pieniądze otrzymuje się za pracę; dostosowywanie swoich oczekiwań do realiów ekonomicznych rodziny, obowiązki domowe;
- tradycje własnej rodziny;
- szanowanie cudzej własności, oddawanie pożyczonych rzeczy i nie niszczenie ich;
- znaczenie przyjaźni i koleżeństwa jako wartości: co to znaczy przyjaciel, zasady bycia dobrym kolegą;
- poczucie sprawiedliwości.

5. Inne treści

- specyfika zawodu aptekarza, policjanta, weterynarza, rolnika, piekarza, filmowca;
- naprawianie wyrządzonej komuś krzywdy;
- pomaganie innym w rozwiązywaniu ich problemów;

Człowiek - najlepsza inwestycja

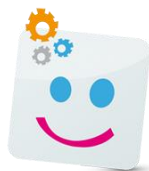

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- prawa i obowiązki ucznia;
- wykonywanie powierzonych zadań;
- życie klasy, szkoły.

4.6. Edukacja przyrodnicza

Celem edukacji przyrodniczej jest rozwijanie u uczniów:

- wiedzy na temat świata roślin z różnych ekosystemów, warunków do wzrostu roślin, roli roślin w życiu człowieka;
- wiedzy na temat świata zwierząt żyjących w różnych ekosystemach, ich zwyczajów, potrzeb, a też wpływu zwierząt na życie człowieka;
- wiedzy na temat człowieka, jego budowy, funkcjonowania organizmu, dbania o zdrowie;
- wiedzy na temat związku człowieka z otoczeniem oraz jego wpływu na bezpośrednie otoczenie oraz na cały ekosystem;
- wiedzy na temat przyrody nieożywionej, czyli skał, minerałów, wody i powietrza;
- wiedzy na temat pogody i zjawisk atmosferycznych.

KLASA I

1. Świat roślin

- rośliny rosnące na polu, na łące, w lesie;
- warunki, potrzebne dla wzrostu roślin w gospodarstwie domowym, w szkolnych uprawach i hodowlach: światło, temperatura, wilgotność;
- zmiany zachodzące w życiu roślin w kolejnych porach roku;
- rośliny rosnące w parku, w sadzie, w ogrodzie (na działce);
- zakładanie prostych hodowli i upraw; kąciki przyrody;
- praca sadownika i ogrodnika; rodzaje prac ogrodniczych i nazwy narzędzi ogrodniczych;
- wybrane gatunki drzew (liściastych, iglastych);
- budowa drzewa;
- kolejność wykonywania prac - od siania do zbierania plonów;
- warzywa i owoce; wpływ owoców i warzyw na zdrowie człowieka;
- sposoby przetwarzania warzyw i owoców;
- zagrożenia ze strony roślin: trujące owoce, liście, grzyby;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zasady zachowania się w przypadku zjedzenia trującej rośliny.

2. Świat zwierząt

- zwierząt żyjące na polu, na łące, w lesie;
- zwierzęta domowe;
- charakterystyczne cechy owadów, ptaków i ssaków;
- warunki potrzebne dla rozwoju zwierząt: przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm;
- zmiany zachodzące w życiu zwierząt w poszczególnych porach roku: odloty i przyloty ptaków, zapadanie w sen zimowy;
- sposoby ochrony zwierząt, jak człowiek może pomóc zwierzętom przetrwać zimę oraz upalne lato;
- zwierzęta żyjące w parku, w sadzie, w ogrodzie, na działce;
- zwierzęta pożyteczne w środowisku: niszczenie szkodników przez ptaki, zapylenie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice;
- zagrożenia ze strony zwierząt: niebezpieczne i chore zwierzęta;
- zasady zachowania się w przypadku spotkania chorego lub niebezpiecznego zwierzęcia.

3. Przyroda nieożywiona

- znaczenie wody w życiu człowieka, roślin i zwierząt.

4. Ochrona środowiska

- zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: wypalanie łąk i ściernisk, zatrucie powietrza i wód, pożary lasów, wyrzucanie odpadów i spalanie śmieci;
- ochrona przyrody: nie śmiecenie, szanowanie roślin, zachowanie ciszy w parku i w lesie;
- zasady oszczędzania wody;
- zasady segregowania śmieci;
- sens stosowania opakowań ekologicznych.

5. Pogoda i zjawiska atmosferyczne

- zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku;
- niebezpieczeństwa wynikające z pogody;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- osoby zapowiadające pogodę w radiu i telewizji;
- stosowanie się do podanych informacji o pogodzie: ubieranie się stosownie do pogody;
- obserwowanie pogody i prowadzenia obrazkowego kalendarza pogody;
- zagrożenia ze strony zjawisk atmosferycznych: burzy, huraganu, powodzi, pożaru;
- zasady zachowania się w sytuacji burzy, huraganu, powodzi, pożaru.

KLASA II

1. Świat roślin

- warunki potrzebne dla wzrostu roślin w gospodarstwie domowym, w szkolnych uprawach i hodowlach: światło, temperatura, wilgotność;
- zmiany zachodzące w życiu roślin w kolejnych porach roku;
- rośliny rosnące w parku, w sadzie, w ogrodzie (na działce); praca sadownika;
- prowadzenie prostych hodowli i upraw; kącki przyrody;
- budowa roślin: część naziemna i podziemna; elementy kwiatu;
- etapy powstawania owocu;
- zagrożenia ze strony roślin: trujące owoce, liście, grzyby;
- zasady zachowania się w przypadku zjedzenia trującej rośliny;
- rośliny rosnące w zbiornikach wodnych;
- rośliny w wybranych regionach Polski,

2. Świat zwierząt

- zwierzęta żyjące w parku, w sadzie, w ogrodzie, na działce;
- warunki potrzebne dla rozwoju zwierząt: przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm;
- rola zwierząt w życiu człowieka;
- zmiany zachodzące w życiu zwierząt w poszczególnych porach roku: odloty i przyloty ptaków, zapadanie w sen zimowy;
- sposoby ochrony i pomocy zwierzętom przetrwać zimę oraz upalne lato;
- pożyteczne znaczenie zwierząt w środowisku: niszczenie szkodników przez ptaki, zapylenie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice;
- zagrożenia ze strony zwierząt: niebezpieczne i chore zwierzęta;
- zasady zachowania się w przypadku spotkania chorego lub niebezpiecznego zwierzęcia;

Człowiek - najlepsza inwestycja

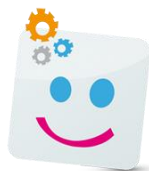

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zwierzęta typowe dla wybranych regionów Polski;
- zwierzęta egzotyczne;
- części ciała i organów wewnętrznych zwierząt: serce, płuca, żołądek;
- żyworość i jajorość;

3. Człowiek

- organy wewnętrzne człowieka: serce, płuca, żołądek;
- podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się;
- kontrolowanie stanu zdrowia i stosowania się do zaleceń stomatologa i lekarza;
- dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych.

4. Przyroda nieożywiona

- charakterystyczne elementy typowych krajobrazów Polski: nadmorskiego, nizinnego, górskiego;
- zależności zjawisk przyrody od pór roku;
- cechy charakterystyczne miasta i wsi;
- wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi;
- podstawowe kierunki świata;
- linia widnokregu, miejsce wschodu i zachodu Słońca;
- znaczenie powietrza i wody dla życia.

5. Ochrona środowiska

- działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku;
- zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: nadmierny hałas, kłusownictwo;
- miejsca ochrony przyrody.

6. Pogoda i zjawiska atmosferyczne

- zmiany zachodzące w pogodzie;
- obserwacje pogody, obrazkowy kalendarz pogody;
- związek między temperaturą a rodzajem opadów;
- zagrożenia ze strony zjawisk atmosferycznych: śnieżycy, lawiny;
- zasady zachowania się w sytuacji śnieżycy i lawiny.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

KLASA III

1. Świat roślin

- obserwacje i proste doświadczenia przyrodnicze na temat warunków, jakie są potrzebne dla wzrostu roślin w gospodarstwie domowym, w szkolnych uprawach i hodowlach: światło, temperatura, wilgotność;
- zmiany zachodzących w życiu roślin w kolejnych porach roku;
- rośliny rosnące w parku, w sadzie, w ogrodzie, na działce;
- prace wykonywane na polu;
- zboża uprawiane, rośliny okopowe, rośliny oleiste i włókniste;
- etapy powstawania chleba;
- produkty pochodzenia roślinnego;
- rośliny z kolejnych warstw lasu;
- rośliny chronione;
- zagrożenia ze strony roślin: trujące owoce, liście, grzyby;
- zasady zachowania się w przypadku zjedzenia trującej rośliny;
- rośliny rosnące w zbiornikach wodnych;
- rośliny typowe dla wybranych regionów Polski .

2. Świat zwierząt

- zwierzęta żyjące na polu, na łące, w lesie, w parku, w sadzie, w ogrodzie, na działce;
- zwierzęta wodne i wodno-łądowe;
- zwierzęta roślinożerne, mięsożerne i wszystkożerne;
- warunki potrzebne dla rozwoju zwierząt: przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm;
- zmiany zachodzące w życiu zwierząt w poszczególnych porach roku: odloty i przyloty ptaków, zapadanie w sen zimowy;
- działania na rzecz ochrony zwierząt w swoim środowisku;
- korzyści jakie przynoszą zwierzęta środowisku: niszczenie szkodników przez ptaki, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice;
- zagrożenia ze strony zwierząt: niebezpieczne i chore zwierzęta;
- zasady zachowania się w przypadku spotkania chorego lub niebezpiecznego zwierzęcia
- zwierzęta typowe dla wybranych regionów Polski;
- wybrane zwierzęta egzotyczne;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- części ciała i organów wewnętrznych zwierząt: serce, płuca, żołądek.

3. Człowiek

- części ciała i organy wewnętrzne człowieka: serce, płuca, żołądek;
- podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się;
- kontrolowanie stanu zdrowia i stosowania się do zaleceń stomatologa i lekarza;
- dbanie o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych.

4. Przyroda nieożywiona

- znaki na mapie; główne kierunki na mapie;
- najstarsze miasta w Polsce;
- Warszawa - siedzibą najwyższych władz państwowych; zabytki Warszawy;
- największe góry, niziny i wyżyny, rzeki w Polsce (orientacja na mapie);
- orientacja w swojej miejscowości i okolicy; prosty plan miasta;
- znaczenie wody w życiu człowieka, roślin i zwierząt
- charakterystyczne elementy typowych krajobrazów Polski: nadmorskiego, nizinnego, górskiego;
- zależności zjawisk przyrody od pór roku;
- znaczenie powietrza i wody dla życia; stany skupienia wody;
- wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi;
- ruch obrotowy i obiegowy Ziemi;
- znaczenie wybranych skał i minerałów dla człowieka: węgla, gliny;

5. Ochrona środowiska

- zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: wypalanie łąk, zaśmiecanie lasów, nadmierny hałas, kłusownictwo, zanieczyszczanie powietrza, wody;
- zasady oszczędzania wody;
- zasady segregowania śmieci;
- działania na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku.

6. Pogoda i zjawiska atmosferyczne

- zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku;
- niebezpieczeństwa wynikające z pogody;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zagrożenia ze strony zjawisk atmosferycznych: burzy, huraganu, śnieżycy i lawiny;
- zagrożenia związane z efektami zjawisk atmosferycznych: powódź, pożar;
- zasady zachowania się w sytuacji śnieżycy, lawiny, burzy, huraganu, powodzi, pożaru.

4.7. Edukacja matematyczna

Celem edukacji matematycznej jest rozwijanie u uczniów:

- umiejętności kierowania swoim zachowaniem tak, żeby radzić sobie z trudnościami intelektualnymi, mierzyć się z wysiłkiem intelektualnym;
- sprawności intelektualnej w zakresie klasyfikowania, wnioskowania o zmianach, szeregowania, myślenia przez analogię, wnioskowania o przyczynach i skutkach zdarzeń, dostrzegania regularności, orientowania się w przestrzeni;
- umiejętności posługiwania się liczbami naturalnymi i wykonywania działań arytmetycznych na liczbach naturalnych;
- umiejętności posługiwania się miarami i wykonywania działań na liczbach mianowanych;
- umiejętności dokonywania obliczeń pieniężnych;
- umiejętności rozpoznawania, konstruowania, opisywania kształtów płaskich.

KLASA I

1. Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki

- kierunki w przestrzeni od siebie: góra, dół, tył, przód, lewa, prawa strona;
- kierunki w przestrzeni od osoby, która stoi do dziecka tyłem, bokiem, przodem;
- położenie przedmiotu w stosunku do człowieka: na górze, na dole, z tyłu, z przodu, po lewej stronie, po prawej stronie człowieka;
- kierunki na kartce papieru: góra, dół, lewa, prawa strona kartki, a także określenia typu: prawy dolny róg, lewy górny róg kartki;
- klasyfikowanie obiektów według podanej cechy, którą można spostrzec wzrokiem (np. według koloru, kształtu);
- klasyfikowanie obiektów według podanej cechy, której nie można spostrzec wzrokiem (np. według przeznaczenia);
- określanie kryteriów według których obiekty zostały poklasyfikowane; definiowanie, czyli określanie cech obiektów, które pozwalają zaliczyć je do danej kategorii;

Człowiek - najlepsza inwestycja

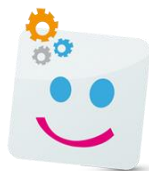

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wnioskowanie o zmianach związanych z układem obiektów – nie zmienia się ich liczba, zmienia się tylko układ; wnioskowanie o stałości liczby obiektów w zbiorze
- wnioskowanie o zmianach w liczebności zbiorów związanych z dodaniem, a potem odjęciem takiej samej liczby obiektów;
- układanie obiektów w serie rosnące i malejące, np. od najdłuższego do najkrótszego lub od największego do najmniejszego; numerowanie obiektów w serii; wybieranie obiektu w serii, określanie następnego i poprzedniego obiektu;
- porządkowanie zbiorów według wzrastającej i malejącej liczby obiektów;
- rozpoznawanie wzrokiem (na konkretnych, na realistycznych i symbolicznych rysunkach) i słuchem powtarzających się regularności; kontynuowanie prostych rytmów.

2. Liczby naturalne i działania na liczbach naturalnych

- porównywanie liczebności dwóch zbiorów za pomocą dwóch metod: przeliczania obiektów oraz łączenia obiektów w pary;
- określenia: *tylko samo*, *więcej*, *mniej*;
- ustalanie, czy po zmianie ułożenia obiektów w jednym z dwóch równolicznych zbiorów nadal w obu jest po tyle samo obiektów; wnioskowanie o stałości liczby obiektów w zbiorze;
- liczenie w aspekcie kardynalnym w dostępnym dzieciom zakresie (bez odgórnego ustalania zakresu);
- liczenie w aspekcie porządkowym w dostępnym dzieciom zakresie (bez odgórnego ustalania zakresu);
- liczenie w różnych kierunkach: od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, od dowolnego obiektu; przeliczanie obiektów nieuporządkowanych; przeliczanie cykliczne;
- liczenie od danej liczby (w zakresie co najmniej 20);
- liczenie wspak (w zakresie co najmniej 20);
- określanie liczebności zbioru (bez kodowania w jak największym zakresie);
- wyróżnianie zbiorów o danej liczbie obiektów (bez kodowania w jak największym zakresie);
- liczby naturalne od 0 do 20 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym;
- liczba dziesiątek i jedności w liczbie dwucyfrowej (liczby drugiej dziesiątki); cyfra dziesiątek i cyfra jedności w zapisie liczby dwucyfrowej;
- rozkładanie liczb w zakresie 20 na składniki (dwa składniki i więcej niż dwa); kilka kombinacji rozkładu danej liczby;
- związek liczby porządkowej z kardynalną;

Człowiek - najlepsza inwestycja

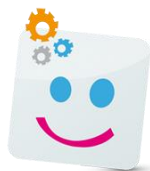

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- porządkowanie liczb z zakresu 0–20 od najmniejszej do największej i odwrotnie; miejsce liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym);
- porównywanie liczb od 0 do 20;
- porównywanie różnicowe: *o tyle więcej/o tyle mniej, o ile więcej/o ile mniej*;
- pojęcie *para*, liczby parzyste i nieparzyste w zakresie 20;
- dodawanie i odejmowanie na palcach i innych zbiorach zastępczych bez zapisywania działań (w zakresie dostępnym dzieciom);
- doliczanie i odliczanie na zbiorach zastępczych lub w myśli;
- znaki: +, −, =, w zapisie działań arytmetycznych;
- dodawanie i odejmowanie w zakresie 20 z zapisywaniem obliczeń za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- doliczanie do 10;
- prawo przemienności dodawania;
- związek dodawania z odejmowaniem;
- dodawanie kilku liczb w zakresie 20 (z wykorzystaniem liczmanów);
- odejmowanie od danej liczby dwóch liczb (w zakresie 20 z wykorzystaniem liczmanów);
- złożone działań w zakresie 20, np. $9 + 8 - 2$ (z wykorzystaniem liczmanów);
- wielokrotne dodawanie takich samych liczb w zakresie 20 (z wykorzystaniem liczmanów);
- równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka (ustalenie w działaniu nieznanego składnika oraz nieznanego odjemnika w zakresie 20);
- opisywanie różnych sytuacji językiem matematyki (sytuacje zabaw, czynności porządkowych, wycieczek itp.);
- matematyzowanie sytuacji konkretnych: proste zadania z treścią na dodawanie i odejmowanie - rozwiązywanie za pomocą symulacji na konkretach, rysunkach pomocniczych lub przez wykonywanie wyłącznie działań na liczbach;
- złożone zadania z treścią wymagające zastosowania dwóch działań (dodania kilku liczb, odjęcia od danej liczby dwóch innych lub dodawania i odejmowania);
- zadania otwarte, czyli takie, w których jest kilka poprawnych odpowiedzi;
- proste zadania z treścią celowo źle sformułowane: układanie pytania do treści zadania, uzupełnianie treści zadania danymi (w treści zadania jest lub nie jest zaznaczone miejsce, w którym brakuje danych); rozwiązywanie zadań z danymi sprzecznymi;
- układanie zadań z treścią: do historyjek obrazkowych, do obrazków, na których przedstawiona jest akcja, do działania dodawania i odejmowania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

3. Miary i działania na liczbach mianowanych

- mierzenie długości (odległości) i szerokości krokami, stopami, patyczkami i innymi przedmiotami; korzystanie z wielu jednostek pomiaru;
- mierzenie długości, szerokości, wysokości tego samego przedmiotu różnymi miarkami; dobieranie miarki do mierzonego obiektu;
- porównywanie obiektów pod względem długości, wysokości i szerokości;
- wnioskowanie o stałości długości obiektu pomimo obserwowanych zmian w jego kształcie;
- pojęcie *1 centymetr*; skrót cm;
- mierzenie długości za pomocą linijki; zapisywanie wyników pomiaru;
- porównywanie długości mierzonych za pomocą linijki obiektów; wskazywanie obiektów krótszych, dłuższych, o takiej samej długości;
- mierzenie długości linijką, sumowanie długości dwóch przedmiotów wyrażonych w centymetrach oraz odejmowanie długości wyrażonych w centymetrach (w zakresie 20 cm);
- konstruowanie wagi szalkowej; równowaga na wadze;
- ważenie obiektów za pomocą umownych odważników, np. klocków;
- porównywanie ciężarów obiektów, określenia: *cięższy, lżejszy, waży tyle samo*;
- pojęcie *1 kilogram*; skrót kg;
- wiedza o tym, że towary są pakowane według wagi produktu;
- wiedza o tym, że ciężar zależy nie tylko od wielkości obiektu;
- dodawanie i odejmowanie wagi produktów i wyrażanie wyniku w kilogramach (w zakresie 20 kg);
- odmierzanie ilości płynu za pomocą różnych miarek, np. szklanki, butelki;
- mierzenie pojemności naczyń przez wlewanie do nich płynu;
- rozumowania typu: naczynia o różnym kształcie i wysokości mogą mieć taką samą pojemność;
- porównywanie pojemności naczyń; określenia: *tyle samo, mniej/więcej płynu*;
- pojęcie *1 litr*; skrót l;
- odmierzanie płynu miarką litrową;
- dodawanie i odejmowanie ilości płynu, np. 4 litry i 3 litry to razem 7 litrów (w zakresie 20 l);
- następstwo dni i nocy, pór roku, dni tygodnia oraz miesięcy w roku;
- pory dnia: rano, przed południem, po południu, wieczorem, w nocy;
- pojęcie *tydzień* w znaczeniu administracyjnym oraz jako 7 kolejnych dni tygodnia;
- kolejność dni tygodnia;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- określenia: *dziś, wczoraj, przedwczoraj, jutro, pojutrze*;
- zadania typu: *dzisiaj jest poniedziałek, za 2 dni będzie...; dzisiaj jest wtorek, 2 dni temu był...; korzystanie z kalendarzy tygodniowych w postaci chodniczka liczbowego*;
- pojęcie *rok* w znaczeniu administracyjnym (kalendarzowym) oraz jako 12 kolejnych miesięcy;
- kolejność nazw miesięcy w roku;
- pełne godziny na zegarze (układ 12-godzinny);
- określenia: *wcześniej/później*;
- proste obliczenia zegarowe na pełnych godzinach;
- wiek różnych osób oraz relacje typu: *starszy/młodszy; o tyle lat starszy/o tyle lat młodszy, o ile lat starszy/o ile lat młodszy*;
- różne kalendarze (miesięcznych, tygodniowych, dziennych) oraz ich zastosowania;
- informacje w kalendarzu: miesiąc, dzień tygodnia, liczba tygodni, liczba dni w miesiącu;
- różnego rodzaju termometry, pojęcie *1 stopień Celsjusza*, odczytywanie temperatury na termometrze (liczby w zakresie 20).

4. Obliczenia pieniężne

- monety: 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- monety: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr;
- banknoty: 10 zł i 20 zł;
- porównywanie wartości monet i banknotów, np. 20 gr to więcej niż 10 gr, a 10 zł to mniej niż 20 zł;
- zależność: za monetę o większym nominale można otrzymać kilka innych monet o mniejszym nominale;
- dodawanie i odejmowanie złotych w zakresie 20 złotych, stosowanie w takich obliczeniach kilku różnych możliwości;
- dodawanie i odejmowanie groszy w zakresie 20 groszy, stosowanie w takich obliczeniach kilku różnych możliwości;
- pojęcie *cena towaru*;
- produkty droższe/tańsze;
- orientacyjna znajomość wartości podstawowych produktów, np. butelka napoju jest tańsza od pary butów i kosztuje kilka złotych (buty są o wiele droższe);
- szacowanie tego, czy wystarczy pieniędzy na zakup określonego towaru;
- wartość zakupów w pełnych złotych (zakres obliczeń do 20 zł);
- pojęcie długu i konieczność spłacania go.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Figury geometryczne

- kształt koła, prostokąta, kwadratu, trójkąta w otoczeniu dziecka i na rysunkach;
- konstruowanie prostokątów i trójkątów z patyczków o różnej długości;
- rysowanie, wycinanie prostokątów, kwadratów i trójkątów po śladzie;
- obrysowywanie szablonów kół, trójkątów, prostokątów i kwadratów;
- projektowanie szlaczek, rozet, ornamentów;
- dostrzeganie tego, że jedne figury są powiększeniem/pomniejszeniem innych;
- porównywanie długości boków prostokątów poprzez bezpośrednie przyłożenie ich do siebie;
- symetria na rysunkach;
- symetria na kształtach figur geometrycznych, układach kropek.

KLASA II

1. Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki

- kierunki w przestrzeni od drugiej osoby, od przedmiotu;
- wzajemne położenie przedmiotów: *na prawo od, lecz na lewo od*;
- przewidywanie położenia osoby w stosunku do innej osoby lub przedmiotu, wtedy gdy wykona ona obrót lub przesunięcie w danym kierunku;
- kierunki na rysunku – położenie jednego przedmiotu w stosunku do innego oraz przedmiotu w stosunku do osoby;
- umowy związane z orientacją na rysunku, np. określanie osób znajdujących się na zdjęciach; efekt lustrzanego odbicia i radzenie sobie z nim;
- wskazywanie kierunku w celu wytłumaczenia, jak dojść do określonego punktu (otoczenie znane dzieciom);
- klasyfikowanie obiektów według podanej cechy, którą można spostrzec wzrokiem (np. według koloru, kształtu, wielkości);
- klasyfikowanie obiektów według podanej cechy, której nie można spostrzec wzrokiem (np. według przeznaczenia);
- grupowanie obiektów, które posiadają podaną cechę;
- określanie kryteriów, według których objekty zostały pogrupowane;
- definiowanie, czyli określanie cech obiektów, które pozwalają zaliczyć je do danej kategorii;
- klasyfikowanie obiektów według dwóch, trzech podanych cech;

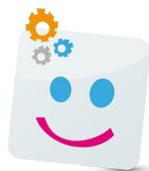

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- podzbiór (podzbiory) w zbiorze, np. wśród przedmiotów do siedzenia wyróżniamy krzesła;
- obiekty, które spełniają dwa kryteria (część wspólna zbiorów), np. Jest zbiór jabłek. Jest zbiór gruszek, a tutaj jest część wspólna obu zbiorów - czerwone owoce (jabłka i gruszki);
- zbiory puste, czyli takie, w których nie ma ani jednego obiektu spełniającego podane kryterium;
- układanie obiektów w serie według kryterium narastania cechy; znajdowanie miejsca obiektu w takiej serii;
- wskazywanie danego obiektu w serii; określanie obiektu następnego i poprzedniego;
- przewidywanie kolejnego obiektu w serii;
- określanie zasady, według której utworzono serię;
- regularności na symbolicznych rysunkach;
- przekładanie regularności z jednej reprezentacji na inną;
- uzupełnianie luk w dostrzeżonych regularnościach;
- określanie zasad, na jakich utworzono regularność.

2. Liczby naturalne i działania na liczbach naturalnych

- liczenie od danej liczby po 1 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- przeliczanie różnych obiektów, także przemijających, np. dźwięków;
- liczenie w różnych kierunkach: od strony lewej do prawej, od prawej do lewej, od dowolnego obiektu; przeliczanie obiektów nieuporządkowanych; przeliczanie cykliczne;
- liczenie w aspekcie porządkowym w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- liczenie po 10 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- liczenie po 2, 3, 5 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- liczenie po 100 w przód i w tył w zakresie co najmniej 1000;
- liczby naturalne do 100 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym;
- liczby setek, liczby dziesiątek i liczby jedności; cyfra setek, cyfra dziesiątek i cyfra jedności w zapisie liczby;
- zapisywanie cyframi i odczytywanie liczb w zakresie 100; zamienianie zapisu słownego liczby na cyfrowy i odwrotnie;
- rozkładanie liczb z zakresu 0–100 na składniki (dwa składniki i więcej niż dwa); wiele kombinacji rozkładu liczby;
- związek liczby porządkowej z kardynalną;

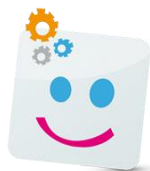
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- porządkowanie liczb z zakresu 0–100 od najmniejszej do największej i odwrotnie; określanie miejsca liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym); ustalanie brakującej liczby w danym ciągu;
- porównywanie dowolnych dwóch liczb w zakresie 100 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$;
- porównywanie kilku liczb w zakresie 100 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$ (np. $62 < 75 < 87$); uzupełnianie szeregów liczbowych (np. $62 < \dots < 87$);
- porównywanie różnicowe: *o tyle więcej/o tyle mniej, o ile więcej/o ile mniej*;
- liczby parzyste i nieparzyste z zakresu 100;
- liczby od I do XII w systemie rzymskim;
- dodawanie i odejmowanie w zakresie 20, a następnie w zakresie 100 z zapisywaniem obliczeń za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- doliczanie do pełnych dziesiątek w zakresie 100;
- prawo przemienności i łączności dodawania;
- związek dodawania z odejmowaniem, sprawdzanie wyniku odejmowania za pomocą dodawania oraz dodawania za pomocą odejmowania;
- dodawanie kilku liczb w zakresie 100;
- odejmowanie od danej liczby dwóch liczb w zakresie 100;
- wielokrotne dodawanie takich samych liczb w zakresie 100;
- działania złożone na dodawanie i odejmowanie w zakresie 100;
- zaznaczanie na chodniczku liczbowym prostych operacji dodawania i odejmowania;
- zapis działania dodawania i odejmowania: składniki i suma oraz odjemna, odjemnik i różnica;
- działania mnożenia w sytuacjach życiowych;
- zapis działania mnożenia, znak „ \cdot ”;
- działania mnożenia w zakresie 30;
- działania dzielenia w sytuacjach życiowych (dzielenie przez mieszczące oraz dzielenie przez podział);
- zapis działania dzielenia, znak „ $:$ ”;
- działania dzielenia w zakresie 30;
- związek mnożenia z dzieleniem, sprawdzanie wyniku dzielenia za pomocą mnożenia;
- prawo przemienności mnożenia;
- geometryczna interpretacja działania mnożenia;
- kolejne wielokrotności danej liczby;
- zapis działania mnożenia: czynniki i iloczyn;
- działania mnożenia i dzielenia z liczbami 0 i 1;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka; ustalanie nieznanego składnika z kodowaniem działania (w zakresie 100);
- równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka; ustalanie nieznanego odjemnika z kodowaniem działania (w zakresie 100).
- równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka; ustalanie nieznaney odjemnej z kodowaniem działania (w zakresie 100);
- równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka; ustalanie nieznanego czynnika z kodowaniem działania (w zakresie 30)
- proste zadania z treścią na dodawanie i odejmowanie; zapisywanie rozwiązania zadania za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- proste zadań z treścią, w których trzeba zastosować porównywanie różnicowe;
- złożone zadania z treścią wymagających zastosowania dwóch działań – dodawania i odejmowania;
- zadania otwartych, czyli takich, w których jest kilka poprawnych odpowiedzi;
- proste zadania z treścią celowo źle sformułowanych: układanie pytania do treści zadania; uzupełnianie treści zadania danymi (w treści zadania jest lub nie jest zaznaczone miejsce, w którym brakuje danych); rozwiązywanie zadań z danymi sprzecznymi;
- układanie zadań z treścią do działania dodawania i odejmowania;
- proste zadania z treścią na mnożenie i dzielenie; zapisywanie rozwiązania zadania za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- układanie zadań z treścią do działania mnożenia i dzielenia.

3. Miary i działania na liczbach mianowanych

- pojęcie *1 centymetr*; skrót cm;
- mierzenie długości, szerokości, wysokości oraz odległości za pomocą linijki; zapisywanie wyników pomiaru w centymetrach;
- porównywanie długości, szerokości, wysokości oraz odległości mierzonych za pomocą linijki; obiekty krótsze, dłuższe, o takiej samej długości, szerokości lub wysokości;
- pojęcie *1 metr*; skrót m;
- mierzenie długości, szerokości, wysokości oraz odległości za pomocą miarki krawieckiej; zapisywanie wyników pomiaru w metrach;
- porównywanie długości, szerokości, wysokości oraz odległości mierzonych za pomocą miarki krawieckiej; obiekty krótsze, dłuższe, o takiej samej długości, szerokości lub wysokości;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania długości, szerokości, wysokości oraz odległości znaków: $<$, $>$, $=$ pomiędzy wartościami wyrażonymi w centymetrach lub w metrach;
- dodawanie i odejmowanie długości obiektów i wyrażanie wyniku w centymetrach (w zakresie 100 cm);
- dodawanie i odejmowanie długości obiektów i wyrażanie wyniku w metrach (w zakresie 100 m);
- pojęcie *1 kilogram*; skrót kg;
- porównywanie ciężarów obiektów, określenia: *cięższy*, *lżejszy*, *waży tyle samo*;
- wnioskowanie o tym, że ciężar nie zależy od wielkości obiektu;
- ważenie obiektów na różnych typach wag, odczytywanie wyników ważenia i ich zapisywanie;
- pojęcie *pół kilograma*;
- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania wagi ważonych obiektów znaków: $<$, $>$, $=$ pomiędzy wartościami wyrażonymi w kilogramach;
- dodawanie i odejmowanie wagi produktów i wyrażanie wyniku w kilogramach (w zakresie 100 kg),
- rozumowania typu: naczynia o różnym kształcie i wysokości mogą mieć taką samą pojemność;
- wnioskowanie o stałości ilości płynów;
- pojęcie *1 litr*; skrót l;
- odmierzanie płynu różnymi miarkami, w tym miarką litrową;
- pojęcia: *pół litra*, *ćwierć litra*;
- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania pojemności znaków: $<$, $>$, $=$, pomiędzy wartościami wyrażonymi w litrach;
- dodawanie i odejmowanie ilości płynu i wyrażanie wyniku w litrach (w zakresie 100 l);
- różne termometry, ich zastosowanie;
- odczytywanie temperatury na termometrze; pojęcie *1 stopień Celsjusza*;
- określenia: *temperatura wzrosła*, *temperatura obniżyła się*;
- określenia: *temperatura wzrosła o tyle stopni*/*temperatura obniżyła się o tyle stopni*;
- pojęcie *tydzień* w znaczeniu administracyjnym oraz jako 7 kolejnych dni tygodnia;
- kolejność dni tygodnia;
- określenia: *dziś*, *wczoraj*, *przedwczoraj*, *jutro*, *pojutrze*, *tyle dni temu*, *za tyle dni*;
- kolejność miesięcy w roku; pojęcie *rok* jako 12 kolejnych miesięcy oraz w ujęciu kalendarzowym (administracyjnym);
- numerowanie kolejnych miesięcy w roku;

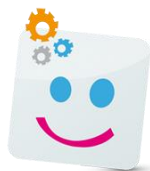
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- określenia: *tyle miesięcy temu, za tyle miesięcy*;
- pełne godziny na zegarze analogowym (ze wskazówkami) i cyfrowym (wyświetlającym cyfry) w układzie 12-godzinnym;
- obliczenia zegarowe typu: *tyle godzin wcześniej/tyle godzin później, ile godzin wcześniej/ile godzin później*;
- wiek różnych osób oraz relacje typu: *starszy/młodszy, o tyle lat starszy/o tyle lat młodszy, o ile lat starszy/o ile lat młodszy*;
- informacje z kalendarza: miesiąc, dzień tygodnia, liczba tygodni i liczba dni w danym miesiącu;
- proste obliczenia kalendarzowe na pełnych miesiącach;
- daty w formule: 11 kwietnia/11.04;
- chronologiczne porządkowanie dat w obrębie jednego miesiąca;
- pełne godziny na zegarze analogowym (ze wskazówkami) i cyfrowym (wyświetlającym cyfry) w układzie 24-godzinnym;
- pojęcia: *minuta, kwadrans, pół godziny, godzina*.

4. Obliczenia pieniężne

- monety złotowe i groszowe oraz banknoty;
- porównywanie wartości monet i banknotów z użyciem odpowiednich słów i symboli matematycznych;
- zależność: za monetę o większym nominale można otrzymać kilka innych monet o mniejszym nominale;
- dobieranie monet o niższym nominale tak, aby stanowiły wartość monety czy banknotu o wyższym nominale;
- szacowanie, czy wystarczy pieniędzy na zakup określonego towaru/określonych towarów;
- dodawanie i odejmowanie złotych w zakresie 100 złotych, kilka różnych możliwości;
- dodawanie i odejmowanie groszy w zakresie 100 groszy, kilka różnych możliwości;
- pojęcia: *cena towaru, wartość towaru*;
- proste obliczenia typu: $\text{cena} - \text{ilość (liczba)} - \text{wartość}$;
- reszta z zakupów w złotówkach.

5. Figury geometryczne

- kształt koła, prostokąta, kwadratu, trójkąta w otoczeniu i na rysunkach (również nietypowych, położonych w różny sposób oraz w sytuacji, gdy figury zachodzą na siebie);

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- konstruowanie prostokątów i trójkątów z patyczków o różnej długości;
- rysowanie, wycinanie prostokątów, kwadratów i trójkątów po śladzie;
- kontynuowanie regularności w prostych motywach (np. szlaczkach, rozetach, ornamentach);
- powiększanie i pomniejszanie figur geometrycznych (kół, kwadratów);
- porównywanie długości boków prostokątów poprzez bezpośrednie przyłożenie ich do siebie oraz mierzenie za pomocą linijki;
- rysowanie, wycinanie prostokątów, kwadratów i trójkątów bez śladu;
- rysowanie prostokątów i kwadratów na pokratkowanym papierze (kratki o boku 1 cm);
- mierzenie linijką boków prostokątów oraz porównywanie długości boków prostokątów;
- rozpoznawanie, mierzenie i rysowanie odcinków;
- rysowanie odcinków o podanej długości w centymetrach;
- porównywanie długości odcinków;
- wskazywanie linii prostych.

Klasa III

1. Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki

- kierunki na rysunku: położenie jednego przedmiotu w stosunku do innego, przedmiotu w stosunku do osoby; umowy związane z orientacją na rysunku,
- określanie, gdzie znajduje się przedmiot lub jak dojść do wybranego miejsca na podstawie schematycznego rysunku;
- proste plany, mapy fizyczne przedstawiających fragment miejscowości;;
- tworzenie zbioru obiektów na podstawie co najmniej dwóch podanych cech;
- określanie kryteriów, według których obiekty zostały pogrupowane;
- definiowanie, czyli określanie cech obiektów, które pozwalają zaliczyć je do danej kategorii;
- podzbiory w zbiorze;
- część wspólna dwóch zbiorów;
- tworzenie zbioru na zasadach negacji;
- obiekty, które nie należą do danego zbioru;
- zbiory puste oraz zbiory rozłączne;
- przewidywanie kolejnego obiektu w serii;
- określanie zasady, według której utworzono serię;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- układanie tych samych obiektów w różne serie;
- zależność pomiędzy miejscem obiektu w serii a cechą, według której utworzono serię;
- regularności na symbolicznych rysunkach;
- przekładanie regularności z jednej reprezentacji na inną;
- uzupełnianie luk w dostrzeżonych regularnościach;
- określanie zasad, na jakich utworzono daną regularność;
- regularności w układach, w których sposób kodowania tego nie ułatwia.

2. Liczby naturalne i działania na liczbach naturalnych

- liczenie po 2, 3, 5 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- liczenie po 10 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- liczenie po 100 w przód i w tył w zakresie co najmniej 1000.
- liczenie po 1000 w jak największym zakresie w przód i w tył.
- liczby naturalne do 1000 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym;
- liczba tysięcy, liczba setek, liczba dziesiątek i liczba jedności; cyfra tysięcy, cyfra setek, cyfra dziesiątek i cyfra jedności w zapisie liczby;
- zapisywanie cyframi i odczytywanie liczb w zakresie 1000; zamienianie zapisu słownego liczby na cyfrowy i odwrotnie;
- rozkładanie liczb z zakresu 0–1000 na składniki (dwa składniki i więcej niż dwa); wiele kombinacji rozkładu liczby;
- związek liczby porządkowej z kardynalną;
- porządkowanie liczb z zakresu 0–1000 od najmniejszej do największej i odwrotnie; miejsce liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym); brakujące liczby w danym ciągu;
- oś liczbowa: zaznaczanie liczb, porównywanie liczb;
- porównywanie dowolnych dwóch liczb w zakresie 1000 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$;
- porównywanie kilku liczb w zakresie 1000 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$ (np. $62 < 715 < 879$); uzupełnianie szeregów liczbowych (np. $62 < \dots < 879$);
- porównywanie różnicowe: *o tyle więcej/o tyle mniej, o ile więcej/o ile mniej*;
- liczby parzyste i nieparzyste z zakresu do 1000;
- liczby od I do XII w systemie rzymskim;
- porównywanie ilorazowe: *tyle razy więcej/tyle razy mniej, ile razy więcej/ile razy mniej*;
- dodawanie i odejmowanie w zakresie 100 z zapisywaniem obliczeń za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- prawo przemienności i łączności dodawania;

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- związek dodawania z odejmowaniem, sprawdzanie wyniku odejmowania za pomocą dodawania oraz dodawania za pomocą odejmowania;
- dodawanie kilku liczb w zakresie 100;
- odejmowanie od danej liczby dwóch liczb w zakresie 100;
- wielokrotne dodawanie takich samych liczb w zakresie 100;
- obliczenia złożone na dodawanie i odejmowanie w zakresie 100;
- zapis działania dodawania i odejmowanie: składniki i sumy oraz odjemna, odjemnik i różnica;
- chodniczek liczbowy: zaznaczanie operacji dodawania i odejmowania;
- oś liczbowa: zaznaczanie operacji dodawania i odejmowania;
- działania mnożenia w zakresie 100;
- działania dzielenia przez liczbę jednocyfrową oraz 10 w zakresie 100;
- związek mnożenia z dzieleniem, sprawdzanie wyniku dzielenia za pomocą mnożenia;
- prawo przemienności mnożenia;
- geometryczna interpretacja mnożenia;
- kolejne wielokrotności danej liczby w zakresie 100;
- zapis działania mnożenia i dzielenia: czynniki i iloczyn, dzielna, dzielnik i iloraz;
- działania mnożenia i dzielenia z liczbami 0 i 1;
- pamięciowe stosowanie tabliczki mnożenia; podawanie z pamięci iloczynów w zakresie tabliczki mnożenia;
- proste obliczenia na dzielenie z resztą;
- obliczenia złożone na mnożenie i dzielenie;
- obliczenia złożone na dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie w zakresie 100;
- grafy: zapisywanie i odczytywanie dodawania i odejmowania;
- obliczenia na kalkulatorze;
- równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka;
- proste zadania z treścią na dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie;
- proste zadania z treścią, w których trzeba zastosować porównywanie różnicowe lub porównywanie ilorazowe;
- złożone zadania z treścią wymagających zastosowania dwóch działań, w tym mnożenia z dodawaniem lub odejmowaniem (kolejność wykonywania działań w takich przypadkach);
- układanie zadań z treścią do działania dodawania i odejmowania, mnożenia i dzielenia;

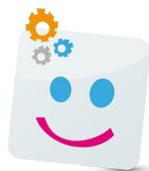
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

3. Miary i działania na liczbach mianowanych

- pojęcia: *1 centymetr, 1 metr* oraz ich skróty;
- mierzenie długości, szerokości, wysokości oraz odległości za pomocą linijki oraz miarki krawieckiej; zapisywanie wyników pomiaru w centymetrach lub w metrach;
- porównywanie długości, szerokości, wysokości oraz odległości mierzonych za pomocą linijki i miarki krawieckiej; obiekty krótsze, dłuższe, o takiej samej długości, szerokości lub wysokości;
- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania długości, szerokości, wysokości oraz odległości (w metrach lub w centymetrach) znaków: $<$, $>$, $=$;
- pojęcia: *1 milimetr, 1 kilometr* oraz ich skróty (mm, km);
- dodawanie i odejmowanie długości przedmiotów i wyrażanie wyniku w metrach (z zakresie 100 m), w centymetrach (w zakresie 100 cm), w kilometrach (w zakresie 100 km) i w milimetrach (w zakresie 100 mm);
- pojęcia: *1 kilogram, pół kilograma*; skrót kg;
- porównywanie ciężaru obiektów, określenia: *cięższy, lżejszy, waży tyle samo*;
- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania wagi ważonych obiektów znaków: $<$, $>$, $=$, pomiędzy wartościami ciężaru wyrażonymi w kilogramach.
- pojęcia: *1 gram, 1 dekagram* oraz ich skróty (g, dag);
- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania wagi ważonych obiektów znaków: $<$, $>$, $=$, pomiędzy wartościami ciężaru wyrażonymi w tych samych jednostkach (gram, dekagram);
- dodawanie i odejmowanie wagi produktów i wyrażanie wyniku w kilogramach (w zakresie 100 kg), w dekagramach (w zakresie 100 dag) i w gramach (w zakresie 100 g);
- wnioskowania o stałości ilości płynów;
- pojęcia: *litr, pół litra, ćwierć litra*; skrót l;
- stosowanie w zapisach dotyczących porównywania pojemności znaków: $<$, $>$, $=$, pomiędzy wartościami wyrażonymi w litrach.;
- dodawanie i odejmowanie ilości płynu i wyrażanie wyniku w litrach (w zakresie 100 l);
- odczytywanie temperatury na termometrze; pojęcie *1 stopień Celsjusza*;
- określenia: *temperatura wzrosła o tyle stopni, temperatura obniżyła się o tyle stopni*;
- obliczanie o ile wzrosła/obniżyła się temperatura;
- pojęcie *tydzień* w znaczeniu administracyjnym oraz jako 7 kolejnych dni tygodnia;
- określenia: *dziś, wczoraj, przedwczoraj, jutro, pojutrze, tyle dni temu, za tyle dni*;

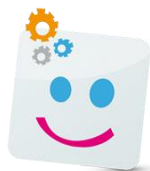

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Włącz Myślenie!

- kolejność miesięcy w roku; pojęcie *rok* jako 12 kolejnych miesięcy oraz w ujęciu kalendarzowym (administracyjnym);
- numerowanie kolejnych miesięcy w roku;
- określenia: *tyle miesięcy temu, za tyle miesięcy*;
- obliczanie (w obrębie jednego roku) ile miesięcy mija od... do... (np. ile miesięcy mija od lipca do września);
- daty w formule: 11 kwietnia/11.04;
- chronologiczne porządkowanie dat w obrębie jednego miesiąca oraz w obrębie jednego roku;
- pełne godziny oraz minuty na zegarze analogowym (ze wskazówkami) i cyfrowym (wyświetlającym cyfry) w układzie 12-godzinnym i 24-godzinnym (np. godzina 2:10, godzina 4:50);
- obliczenia typu: *tyle godzin wcześniej/ tyle godzin później, ile godzin wcześniej/ile godzin później*;
- pojęcia: *minuta, kwadrans, pół godziny, godzina*;
- wiek różnych osób oraz relacje typu: *starszy/młodszy, o tyle lat starszy/o tyle lat młodszy, o ile lat starszy/o ile lat młodszy*;
- kalendarz, informacje z kalendarza: miesiąc, dzień tygodnia, liczba tygodni i liczba dni w danym miesiącu;
- obliczenia kalendarzowe na pełnych miesiącach i dniach oraz zegarowe na pełnych godzinach i minutach.

4. Obliczenia pieniężne

- porównywanie wartości monet i banknotów z użyciem odpowiednich słów i symboli matematycznych;
- zależność: za monetę o większym nominale można otrzymać kilka innych monet o mniejszym nominale;
- dobieranie monet o niższym nominale tak, aby stanowiły wartość monety czy banknotu o wyższym nominale;
- dodawanie i odejmowanie złotych w zakresie 100 złotych, kilka różnych możliwości;
- dodawanie i odejmowanie groszy w zakresie 100 groszy, kilka różnych możliwości;
- pojęcia: *cena towaru, wartość towaru*;
- proste obliczenia typu: *cena – ilość (liczba) – wartość*;
- szacowanie, czy wystarczy pieniędzy na zakup określonego towaru/określonych towarów; reszta z zakupów w złotych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Figury geometryczne

- symetria na kształtach figur geometrycznych, układach kropek;
- rysowanie drugiej połowy prostej figury symetrycznej;
- rysowanie, wycinanie prostokątów, kwadratów i trójkątów po śladzie i bez śladu;
- rysowanie prostokątów i kwadratów na pokratkowanym papierze (kratki o boku 0,5 cm);
- porównywanie długości boków prostokątów i kwadratów poprzez mierzenie ich linijką;
- wiedza o tym, że kwadrat jest szczególnym rodzajem prostokąta;
- liczba boków i wierzchołków w wielokątach;
- obwody trójkątów, kwadratów i prostokątów;
- mierzenie i rysowanie odcinków o długości wyrażonej w centymetrach; porównywanie długości odcinków;
- mierzenie i rysowanie odcinków o długości wyrażonej w milimetrach, porównywanie ich długości;
- rysowanie za pomocą linijki różnych odcinków na papierze kratkowanym;
- projektowanie figur złożonych z odcinków;
- wskazywanie i wytyczanie linii prostych, krzywych i łamanych.;
- łamana, długość łamanej.

4.8. Zajęcia komputerowe

Celem zajęć komputerowych jest rozwijanie u uczniów umiejętności:

- obsługi komputera, wykorzystywania możliwości jakie daje komputer;
- wyszukiwania i korzystania z informacji;
- tworzenia tekstów i rysunków za pomocą narzędzi komputerowych;
- rozsądnego korzystania z komputera, Internetu i unikania zagrożeń.

KLASA I

1. Obsługa komputera

- posługiwanie się komputerem w podstawowym zakresie: włączanie i wyłączanie komputera, uruchamianie programu, korzystanie z myszy i klawiatury.;

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- proste rysunki wykonywane za pomocą prostego edytora grafiki;
- różne programy edukacyjne.

2. Zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, z Internetu i multimediiów:

- korzystanie z komputera tak, aby nie narażać własnego zdrowia;
- ograniczenia korzystania z komputera;

KLASA II

1. Obsługa komputera

- uruchamianie programu, korzystanie z myszy i klawiatury; klawisze funkcyjne;
- główne elementy zestawu komputerowego;
- odtwarzanie animacji i prezentacji multimedialnej;
- przeglądanie Internetu w zakresie poszukiwania określonej informacji wskazanej przez nauczyciela, korzystania z przeglądarki internetowej.

2. Wyszukiwanie i korzystanie z informacji

- wybrane gry edukacyjne;
- opcje w programach;
- wybrane przez nauczyciela strony internetowe, w tym strony www swojej szkoły;
- elementy aktywne na stronie internetowej;
- nawigowanie po stronach internetowych w określonym zakresie.

3. Tworzenie tekstów i rysunków

- pisanie za pomocą klawiatury liter, cyfr i innych znaków, wyrazów i zdań.
- rysowanie za pomocą wybranego edytora grafiki (z gotowych figur);
- edytowanie tekstu, pisanie i formatowanie krótkiego tekstu;
- wstawianie grafiki do tekstu, formatowanie obiektów graficznych.

4. Zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, z Internetu i multimediiów

- korzystanie z komputera tak, aby nie narażać własnego zdrowia;
- ograniczenia korzystania z komputera, Internetu i multimediiów;

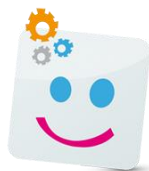
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- niebezpieczeństwa wynikające z anonimowości kontaktów i podawania swojego adresu i innych zagrożeń wynikających z korzystania z Internetu.
- niekorzystny wpływ pracy przy komputerze na zdrowie człowieka: męczenie wzroku, nadwyrężanie kręgosłupa.

KLASA III

1. Obsługa komputera

- odtwarzanie animacji i prezentacji multimedialnej;
- przeglądanie Internetu w zakresie poszukiwania określonej informacji.

2. Wyszukiwanie i korzystanie z informacji

- wybrane gry edukacyjne;
- opcje w programach;
- wybrane przez nauczyciela strony internetowe, w tym strony www swojej szkoły;
- elementy aktywne na stronie internetowej;
- nawigowanie po stronach internetowych w określonym zakresie.

3. Tworzenie tekstów i rysunków

- wpisywanie za pomocą klawiatury liter, cyfr i innych znaków, wyrazów i zdań;
- rysowanie za pomocą wybranego edytora grafiki;
- wstawianie grafiki do tekstu, formatowanie obiektów graficznych;
- tworzenie krótkiego dokumentu tekstowego, sformatowanego zgodnie z założeniami podanymi przez nauczyciela.

4. Zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, z Internetu i multimedii

- korzystanie z komputera tak, aby nie narażać własnego zdrowia;
- ograniczenia korzystania z komputera, Internetu i multimedii;
- niekorzystny wpływ pracy przy komputerze na zdrowie człowieka: męczenie wzroku, nadwyrężanie kręgosłupa;
- niebezpieczeństwa wynikające z anonimowości kontaktów i podawania swojego adresu;
- wpływ długotrwałej pracy z komputerem na ograniczenie kontaktów społecznych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4.9. Zajęcia techniczne

Celem zajęć technicznych jest:

- poznawanie przez uczniów świata techniki; poznawanie maszyn, urządzeń, narzędzi, sposobów korzystania z nich, też poznawanie sił przyrody;
- podejmowanie przez uczniów działalności konstrukcyjne;
- uwrażliwianie uczniów by dbali o bezpieczeństwo własne i innych.

KLASA I

1. Wychowanie techniczne:

- urządzenia techniczne używane w gospodarstwie domowym (obsługa i sposób działania latarki, odkurzacza, zegara);
- dawne i obecne sposoby wykorzystywania siły przyrody: wiatru, wody;
- tworzenia kompozycji z różnorodnych materiałów, np. przyrodniczych;
- budowanie z różnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu np. latawców, wiatraczków, tratwy; korzystanie z narzędzi do majsterkowania;
- budowanie z różnorodnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu szalasu, namiotu, wagi, toru przeszkód;
- konstruowanie urządzeń technicznych z gotowych zestawów do montażu: dźwigów, samochodów, samolotów, statków, domów;
- wiatr, znaczenie wiatru.

2. Bezpieczeństwo własne i innych:

- bezpieczne korzystanie z urządzeń gospodarstwa domowego;
- utrzymywanie porządku wokół siebie: na swojej ławce, szatni, ogrodzie; sprzątanie po sobie i pomaganie innym w utrzymaniu porządku;
- bezpieczne korzystanie z przyborów szkolnych: cięcie papieru, właściwe trzymanie nożyczek; bezpieczne łączenie materiałów za pomocą kleju, taśmy, zszywek;
- bezpieczne poruszanie się na drogach, w tym na rowerze;
- bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji;

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych;
- właściwe zachowanie się w sytuacji wypadku: powiadamianie dorosłych, numery telefonów alarmowych.

KLASA II

1. Wychowanie techniczne:

- sposoby wytwarzania przedmiotów codziennego użytku: mebli, domów, samochodów, sprzętu gospodarstwa domowego;
- rodzaje maszyn i urządzeń transportowych (samochody, statki, samoloty);
- rodzaje budowli: budynki mieszkalne, biurowe, przemysłowe;
- maszyny i urządzenia wytwórcze;
- rodzaje urządzeń informatycznych (komputer, laptop, telefon komórkowy);
- urządzenia elektryczne: latarka;
- wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia ich cech użytkowych: urządzenia o łatwej i trudnej obsłudze;
- wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia ich estetyki: urządzenia ładne lub brzydkie.

2. Powstawania przedmiotów od pomysłu do wytworu:

- pomysły rozwiązań technicznych: planowanie kolejnych czynności, dobieranie odpowiednich materiałów (papieru, drewna, metalu, tworzywa sztucznego, materiałów włókienniczych) oraz narzędzi;
- tworzenie kompozycji z różnorodnych materiałów, np. przyrodniczych;
- odmierzanie potrzebnej ilości materiału;
- cięcie papieru, tektury itp.;
- montaż modeli papierowych i z tworzyw sztucznych;
- korzystanie z prostych instrukcji i schematów rysunkowych przy budowaniu latawca, makiety domów.

3. Bezpieczeństwo własne i innych

- zachowanie ostrożności podczas korzystania z urządzeń gospodarstwa domowego;
- utrzymywanie ładu i porządku w miejscu pracy; sprzątania po sobie i pomagania innym w utrzymaniu porządku;
- bezpieczne poruszanie się na drogach, w tym na rowerze;

Człowiek - najlepsza inwestycja

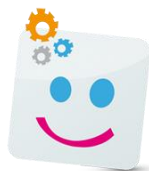

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- bezpieczne korzystanie ze środków komunikacji;
- zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych;
- zasady właściwego zachowania się w sytuacji wypadku: powiadamianie dorosłych, numery telefonów alarmowych.

KLASA III

1. Wychowanie techniczne:

- droga powstawania produktu: od składników czy materiału, aż po gotowy wyrób;
- maszyny i urządzenia wytwórcze;
- rodzaje budowli: mosty, tunele, wieże;
- urządzenia elektryczne: prądnica rowerowa;
- wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia cech ekonomicznych: urządzenia tanie lub drogie w zakupie i użytkowaniu.

2. Powstawanie przedmiotów od pomysłu do wytworu

- pomysły rozwiązań technicznych: planowanie kolejnych czynności, dobieranie odpowiednich materiałów (papieru, drewna, metalu, tworzywa sztucznego, materiałów włókienniczych) oraz narzędzi;
- tworzenie kompozycji z różnorodnych materiałów, np. przyrodniczych;
- cięcie papieru, tektury itp.;
- montaż modeli papierowych i z tworzyw sztucznych;
- odmierzanie potrzebnej ilości materiału;
- korzystanie z prostych instrukcji i schematów rysunkowych przy budowaniu makiety mostów, modeli samochodów, samolotów i statków;
- montowania obwodów elektrycznych: szeregowych i równoległych z wykorzystaniem gotowych zestawów.

3. Bezpieczeństwo własne i innych

- właściwe używanie narzędzi i urządzeń technicznych;
- utrzymywanie ładu i porządku w miejscu pracy; sprzątanie po sobie i pomaganie innym w utrzymaniu porządku;
- zasady bezpiecznego poruszania się na drogach, w tym na rowerze;
- zasady bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji;
- zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- zasady właściwego zachowania się w sytuacji wypadku: powiadamianie dorosłych, numery telefonów alarmowych.

4.10. Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

1. Celem wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej jest:

- rozwijanie sprawności fizycznej uczniów;
- motywowanie uczniów do podejmowania zróżnicowanej aktywności ruchowej
- rozwijanie wiedzy uczniów na temat sportu;
- rozwijanie u uczniów umiejętności dbania o swoje zdrowie i zdrowie innej osoby, przestrzegania podstawowych zasad bezpieczeństwa.

KLASA I

1. Sprawność fizyczna

- zabawy i gry ruchowe;
- działania z piłką: rzucanie i chwytywanie piłki, rzucanie do celu, rzucanie na odległość, toczenie, kozłowanie;
- pokonywanie przeszkód naturalnych i sztucznych;
- ćwiczenia równoważne.

2. Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna

- dbanie o swoje zdrowie;
- zasady zdrowego żywienia;
- związek pomiędzy chorobą a leczeniem, poddawanie się leczeniu, gdy zajdzie taka potrzeba;
- zasada: nie można samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych;
- dbanie o prawidłową postawę siedzenia w ławce, przy stole;
- choroby jako zagrożenie dla zdrowia;
- zapobieganie chorobom poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczna, przestrzeganie higieny;
- dzieci niepełnosprawne i sposoby pomagania im.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

KLASA II

1. Sprawność fizyczna

- zabawy i gry ruchowe;
- działania z piłką: rzucanie i chwytanie, rzucanie do celu, rzucanie na odległość, toczenie, kozłowanie;
- pokonywanie przeszkód naturalnych i sztucznych;
- ćwiczenia równoważne: bez przyboru, z przyborem, na przyrządzie;
- przyjmowanie pozycji wyjściowych i ustawienia się do ćwiczeń;
- przewroty w przód;
- skakanie przez skakankę; przeskakiwanie jednonóż, obunóż przez niską przeszkodę;
- jazda na rowerze, na wrotkach;
- zabawy terenowe;
- zawody sportowe;
- respektowanie reguł gier, zabaw, zawodów i podporządkowywanie się decyzjom sędziego;
- zachowania w sytuacjach zwycięstwa i radzenia sobie z porażkami; okazywanie radości ze zwycięstwa, a jednocześnie szacunku dla pokonanego.

2. Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna

- dbanie o swoje zdrowie;
- zasady zdrowego żywienia;
- związek pomiędzy chorobą a leczeniem, poddawanie się leczeniu, gdy zajdzie taka potrzeba;
- wiedza o tym, dlaczego nie można samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych;
- prawidłowa postawa w czasie siedzenia w ławce, przy stole;
- choroby jako zagrożenie dla zdrowia;
- zapobieganie chorobom poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczna, przestrzeganie higieny;
- dzieci niepełnosprawne i sposoby pomagania im;
- zasady bezpieczeństwa w trakcie zajęć ruchowych;
- posługiwanie się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem;
- bezpieczne miejsca do zabaw i gier ruchowych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

KLASA III

1. Sprawność fizyczna

- zabawy i gry ruchowe;
- działania z piłką: rzucanie i chwytanie piłki, rzucanie do celu, rzucanie na odległość, toczenie, kozłowanie;
- pokonywanie przeszkód naturalnych i sztucznych;
- ćwiczenia równoważne: bez przyboru, z przyborem, na przyrządzie;
- przyjmowanie pozycji wyjściowych i ustawienia się do ćwiczeń;
- przewroty w przód;
- skakanie przez skakankę; przeskakiwania jednonóż, obunóż przez niską przeszkodę;
- jazda na rowerze, na wrotkach;
- zabawy terenowe; mini gry i gry terenowe;
- zawody sportowe;
- marszobiegi;
- próby mięśni brzucha;
- próby gibkości dolnego odcinka kręgosłupa;
- respektowanie reguł gier, zabaw, zawodów i podporządkowywanie się decyzjom sędziego;
- zachowania w sytuacjach zwycięstwa i radzenia sobie z porażkami; okazywania radości ze zwycięstwa, ale jednocześnie szacunku dla pokonanego.

2. Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna

- dbanie o swoje zdrowie;
- zasady zdrowego żywienia;
- związek pomiędzy chorobą a leczeniem, poddawanie się leczeniu, gdy zajdzie taka potrzeba;
- wiedza o tym, dlaczego nie można samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych;
- prawidłowa postawa w czasie siedzenia w ławce, przy stole;
- choroby jako zagrożenie dla zdrowia;
- zapobieganie chorobom poprzez: szczepienia ochronne, właściwe odżywianie się, aktywność fizyczna, przestrzeganie higieny;
- dzieci niepełnosprawne i sposoby pomagania im;
- zasady bezpieczeństwa w trakcie zajęć ruchowych;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- posługiwanie się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem;
- bezpieczne miejsca do zabaw i gier ruchowych.

5. ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW Z POSZCZEGÓLNYCH EDUKACJI

5.1. Edukacja polonistyczna

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji polonistycznej - klasa I

1. Słuchanie i myślenie

Uczeń:

- mówi zrozumiale, wymawiając poprawnie słowa;
- potrafi słuchać uważnie wypowiedzi innych;
- mówi o swoich spostrzeżeniach, potrzebach i odczuciach, wyraża własne zdanie;
- uczestniczy w rozmowie na określony temat;
- wypowiada się samodzielnie na różne tematy;
- zadaje pytania kolegom i nauczycielowi;
- odpowiada na pytania nauczyciela, kolegów słowem, zdaniem;
- dostosowuje ton głosu do sytuacji;
- wypowiada się na temat wysłuchanego tekstu, oglądanej historyjki obrazkowej, przedmiotu, ilustracji, filmu itp.;
- nazywa stany emocjonalne, swoje potrzeby;
- trafnie dobiera słownictwo; rozumie podstawowe wyrazy wieloznaczne;
- zadaje pytania do czytanych przez nauczyciela tekstów i szuka odpowiedzi na pytania w konkretnych sytuacjach zadaniowych;
- słucha i rozumie tekst mówiony, czytany lub odtwarzany z nagrania;

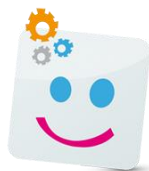

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- tworzy wypowiedź słowną w formie kilku zdaniowego tekstu; ustnie opisuje i opowiada: opisuje przedmioty, działania, zjawiska;
- recytuje wiersze.

2. Czytanie i pisanie

Uczeń:

- rozpoznaje i zapisuje litery małe i wielkie zachowując poprawny kształt, proporcje i sposoby łączenia ich w wyrazy;
- wyróżnia i poprawnie wymawia głoski;
- porównuje liczbę głosek i liter w wyrazach;
- czyta głośno wyrazy, zdania i krótkie teksty pisane i drukowane;
- czyta cicho ze zrozumieniem wyrazy, zdania i krótkie teksty pisane i drukowane;
- czyta teksty znane i nowo poznane;
- rozumie znaczenie czytanych wyrazów, zwrotów, zdań, rozumie sens całego tekstu;
- potrafi ocenić postępowanie bohatera przeczytanego opowiadania;
- samodzielnie czyta wybrane przez siebie książki i czasopisma;
- rozpoznaje rymy w wierszu;
- tworzy i zapisuje wyrazy z rozsypanki literowej, sylabowej;
- tworzy i zapisuje zdania z rozsypanki wyrazowej;
- przepisuje poprawnie tekst drukowany i pisany;
- prawidłowo rozmieszcza pisany tekst na kartce;
- podpisuje własne ilustracje i historyjki obrazkowe w książce;
- pisze z pamięci wyrazy i krótkie teksty;
- zapisuje skróty poznane na zajęciach z edukacji matematycznej (zł, gr, m, kg, l, °C);
- rozwija zdania nierozwinięte;
- redaguje pisemne odpowiedzi na pytania;
- układa samodzielnie krótkie wypowiedzi na określony temat i zapisuje je.

3. Elementy gramatyki i ortografii

Uczeń:

- rozpoznaje zdania w mowie i tekście
- pisany
- wyróżnia wyrazy w zdaniach

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- stosuje wielką literę na początku i kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu zdania
- stosuje wielką literę w imionach i nazwiskach, w nazwach geograficznych
- rozpoznaje i nazywa samogłoski i spółgłoski
- rozpoznaje i nazywa dwuznaki
- pisze poprawnie wyrazy z trudnościami ortograficznymi w zakresie opracowanego materiału
- tworzy wyrazy pokrewne
- nazywa przedmioty i ich cechy
- nazywa czynności wykonywane przez osoby i zwierzęta
- wyjaśnia wyrazy i zwroty spotykane w słuchanych i czytanych tekstach.

4. Małe formy teatralne

Uczeń:

- w zabawie teatralnej ilustruje treść mimiką, gestem, ruchem;
- rozumie umowne znaczenie rekwizytu i potrafi wykorzystać go w odgrywanej scenie;
- odtwarza z pamięci teksty dla dzieci: wiersze, piosenki, krótkie fragmenty prozy.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji polonistycznej - klasa II

1. Słuchanie i mówienie

Uczeń:

- mówi zrozumiale, wymawiając słowa wyraziście i poprawnie;
- poprawnie akcentowania wyrazy, stosuje pauzy, właściwie intonuje zdania oznajmujące, rozkazujące; stosuje formy grzecznościowe;
- dobiera właściwe formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
- uważnie słucha i wypowiada się na dany temat;
- zadaje pytania kolegom i nauczycielowi;
- słowem, zdaniem odpowiada na pytania nauczyciela, kolegów;
- zaprasza różne osoby na różne zdarzenia;
- prosi o wyjaśnienie znaczenia wyrazów, poleceń lub niezrozumiałego fragmentu tekstu;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wypowiada się na temat wysłuchanego lub przeczytanego tekstu, historyjki obrazkowej, przedmiotu, ilustracji, filmu;
- słucha i rozumie tekst mówiony, czytany lub odtwarzany z nagrania;
- tworzy kilkuzdaniową wypowiedź słowną;
- rozpoznaje wydarzenia realistyczne i fantastyczne w utworach literackich.

2. Czytanie i pisanie

Uczeń:

- zna wszystkie litery i odpowiadające im głoski, zapisuje je, zachowując prawidłowy kształt, proporcje i sposoby łączenia;
- porównuje liczbę głosek i liter w wyrazie;
- czyta poprawnie, płynnie, wyraziście, ze zrozumieniem zarówno tekst pisany jak i drukowany;
- czyta teksty znane i nowo poznane;
- czyta ze zrozumieniem komunikaty, polecenia, plany działania, instrukcje obsługi itp.;
- szuka potrzebnych informacji wykorzystując dostępne źródła;
- korzysta ze słowników i encyklopedii dla dzieci;
- ustala kolejność zdarzeń, wyszukuje potrzebnych fragmentów tekstu;
- dokonuje oceny postępowania bohaterów;
- czyta wybrane przez siebie książki i czasopisma;
- czyta dialogi;
- czyta wybrane fragmenty utworów literackich z podziałem na role;
- oddaje głosem nastrój w czytany tekście;
- rozpoznaje w wierszu rym, wers, zwrotkę, refren;
- tworzy wyrazy z rozsypanki literowej, sylabowej;
- tworzy zdania rozsypanki wyrazowej, krótkie teksty z rozsypanki zdaniowej;
- zapisuje i przepisuje poprawnie wyrazy, zdania, fragmenty tekstów;
- prawidłowo rozmieszcza pisany tekst na kartce;
- podpisuje własne ilustracje i historyjki obrazkowe;
- pisze z pamięci i ze słuchu wyrazy i krótkie teksty w zakresie opracowanego słownictwa;
- rozwija zdania;
- redaguje pisemne odpowiedzi na pytania i tworzy własne teksty, zapisując je;
- układa samodzielnie wypowiedź na określony temat i zapisuje ją;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- redaguje pisma użytkowe, np.: zaproszenie, zawiadomienie, list, plan opowiadania, plan pracy;
- wyróżnia i nazywa wśród utworów literackich opowiadania, opisy i dialogi;
- stosuje w wypowiedziach pisemnych wyrazy o podobnym lub przeciwnym znaczeniu;
- wypożycza książki w bibliotece szkolnej.

3. Elementy gramatyki i ortografii

Uczeń:

- rozpoznaje zdania w mowie i tekście pisany;
- wyróżnia wyrazy w zdaniach;
- stosuje wielką literę na początku zdania, kropkę, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania;
- rozpoznaje zdania pojedyncze oznajmujące i pytające;
- rozwija zdania;
- stosuje wielką literę w pisowni imion, nazwisk, nazw geograficznych;
- dzieli wyrazy na głoski i sylaby;
- rozpoznaje i nazywa samogłoski i spółgłoski;
- zna głoski oznaczone dwiema literami;
- pisze poprawnie dwuznaki wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, w których miękkość oznaczona jest przez „i” lub znakiem diakrytycznym;
- pisze poprawnie wyrazy z ą i ę a także z utratą dźwięczności na końcu wyrazu w zakresie opracowanego materiału słownikowego;
- pisze poprawnie wyrazy z ó, rz wymiennym;
- zna i stosuje znaki interpunkcyjne: kropkę, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania, przecinek przy wyliczaniu;
- pisze poznane wyrazy poprawnie pod względem ortograficznym;
- porządkuje wyrazy alfabetycznie według pierwszej, pierwszej i drugiej, pierwszej, drugiej i trzeciej litery;
- pisze i odczytuje pospolite skróty spotykane w jego otoczeniu;
- tworzy wyrazy pokrewne i stosuje je w pracach pisemnych;
- wyszukuje wyrazy bliskoznaczne i zastępuje nimi powtarzające się wyrazy;
- grupuje wyrazy będące nazwami osób, rzeczy, przedmiotów, zwierząt roślin;
- wskazuje wyrazy oznaczające czynności;
- wskazuje wyrazy oznaczające cechy przedmiotów, osób.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Małe formy teatralne

Uczeń:

- uczestniczy w zabawach teatralnych wykorzystuje mimikę, gest, ruch do budowania postaci, którą kreuje;
- posługuje się rekwizytem odgrywając scenki;
- odtwarza z pamięci teksty dla dzieci: wiersze, piosenki, krótkie fragmenty prozy;
- inscenizuje krótkie teksty lub fragmenty dłuższych tekstów.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji polonistycznej - klasa III

1. Korzystanie z informacji

Uczeń:

- korzysta z informacji z wypowiedzi dorosłych i dzieci;
- rozumie wypowiedzi aktorów w sztukach teatralnych, monologi i dialogi w interpretacji aktorskiej;
- wskazuje postacie, zdarzenia, miejsce i czas akcji w czytany przez nauczyciela utworze literackim;
- słucha czytanych przez nauczyciela utworów poetyckich;
- bierze udział w dyskusjach, argumentuje własne zdanie w dyskusji;
- tworzy sprawozdania z wycieczek, uroczystości, zdarzeń szkolnych i lokalnych;
- wyróżnia wyrazy bliskoznaczne.

2. Analizowanie i interpretowanie tekstów kultury

Uczeń:

- słucha, czyta i rozumie teksty przeznaczone dla dzieci i wyciąga z nich wnioski;
- czyta utwory wierszowane, napisy informacyjne, instrukcje oraz poleceń i wyszukuje w nich potrzebne informacje;
- wyszukuje informacje w zaproszeniach, zawiadomieniach, listach, notatkach do kroniki;
- czyta teksty respektując znaki przestankowe: kropka, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- czyta dialogi, wybrane fragmenty utworów literackich z podziałem na role;
- recytuje wiersze z uwzględnieniem: intonacji, siły głosu, tempa, pauz;
- oddaje głosem nastrój w utworze;
- korzysta z pakietów edukacyjnych (np. zeszytów ćwiczeń i innych pomocy dydaktycznych);
- czyta cicho i wyszukuje w tekście potrzebne informacje;
- wskazuje w tekście odpowiednie fragmenty i argumentuje swoje wybory;
- wskazuje wydarzenia istotne dla przebiegu akcji utworu;
- wskazuje bohaterów głównych i postacie drugoplanowe w utworze.

3. Tworzenie wypowiedzi

Uczeń:

- rozmawia według zasad skutecznej i kulturalnej rozmowy: rozmawia na tematy związane z życiem rodzinnym, szkolnym; prowadzi rozmowy inspirowane literaturą, audycjami radiowymi, widowiskami teatralnymi, filmami;
- wyraża w rozmowie własne zdanie;
- ustnie opisuje i opowiada; opisuje przedmioty, osoby, krajobrazy, opowiada o zdarzeniach;
- tworzy opowiadania twórcze;
- zaprasza różne osoby na różne zdarzenia;
- nadaje tytuły pojedynczym obrazkom, zdjęciom oraz historyjkom obrazkowym;
- pisze z pamięci kilku zdaniowe teksty;
- pisze krótkie opowiadania o zdarzeniach życiowych, opowiadania na podstawie historyjek obrazkowych, przedstawień teatralnych, filmów, audycji radiowych, widowisk telewizyjnych;
- pisze życzenia, zaproszenia, notatki do kroniki, listy, ogłoszenia, zawiadomienia, podziękowania, wpisy do pamiętników, SMS-y, listy e-mail;
- adresuje listy;
- zadaje pytania związane z wydarzeniami z życia, wypowiedziami różnych osób oraz omawianymi tekstami literackimi, wysłuchanymi audycjami;
- tworzy pytania do wywiadu;
- poprawnie artykułuje głoski, akcentuje wyrazy, stosuje pauzy; właściwie intonuje zdania oznajmujące, pytające i rozkazujące; stosuje formuły grzecznościowe (kultura wypowiedziania się:);
- praktycznie stosuje zasadę podziału wyrazów na sylaby, przenosi część wyrazu do następnego wiersza;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- dobiera właściwej formy komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych;
- zna różne przysłowia oraz porównania;
- zna proste rymowanki i wierszyki;
- tworzy opowiadania twórcze; odstępy pomiędzy wyrazami, zdaniami i frazami pisanego tekstu, stosuje akapity;
- bierze udział w organizowaniu przedstawienia teatralnego na podstawie wybranego utworu.

4. Elementy gramatyki i ortografii

Uczeń:

- rozpoznaje zdania w mowie i tekście pisanym;
- wyróżnia wyrazy w zdaniach;
- stosuje wielką literę na początku zdania, kropkę, pytajnik, wykrzyknik na końcu zdania;
- rozpoznaje zdania pojedyncze oznajmujące i pytające, rozkazujące i wykrzyknikowe;
- rozwija zdania;
- w pisowni imion, nazwisk, nazw geograficznych, czasopism, tytułach książek stosuje wielką literę;
- dzieli wyrazy na głoski i sylaby;
- rozpoznaje i nazywa samogłoski i spółgłoski;
- zna głoski oznaczone dwiema literami;
- pisze poprawnie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi, w których miękkość oznaczona jest przez „i” lub znakiem diakrytycznym;
- pisze poprawnie wyrazy z ą i ę o pisowni zgodnej z wymową;
- pisze poprawnie wyrazy w których spółgłoska miękka traci dźwięczność na końcu wyrazu;
- pisze poprawnie wyrazy z ó, rz wymiennym w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisze poprawnie wyrazy z ó, rz niewymiennym w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisze poprawnie wyrazy z zakończeniem –ów, -ówka, -ówna;
- pisze wyrazy z rz po spółgłoskach;
- pisze poprawnie wyrazy z h i ch w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisze poprawnie wyrazy z ż wymiennym i niewymiennym w zakresie opracowanego słownictwa;
- pisze nie z czasownikami i przymiotnikami;
- stosuje znaki przestankowe przecinek, dwukropek, średnik;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- pisze poznane wyrazy poprawnie pod względem ortograficznym;
- porządkuje wyrazy alfabetycznie według pierwszej, pierwszej i drugiej, pierwszej, drugiej i trzeciej litery;
- pisze i odczytuje pospolite skróty spotykane w otoczeniu dziecka;
- tworzy wyrazy pokrewne i stosuje je w pracach pisemnych;
- wyszukuje wyrazy bliskoznaczne i zastępuje nimi powtarzające się wyrazy;
- grupuje wyrazy będące nazwami osób, rzeczy, przedmiotów, zwierząt roślin;
- wskazuje wyrazy oznaczające czynności;
- wskazuje wyrazy oznaczające cechy przedmiotów, osób;
- nazywa rzeczowniki, czasowniki i przymiotniki;
- określa czas czasowników;
- stosuje poprawne formy gramatyczne łącząc rzeczowniki z czasownikami i przymiotnikami;
- określa rodzaje rzeczowników i przymiotników w liczbie pojedynczej;
- określa osoby czasowników;
- wyjaśnia wyrazy i zwroty spotykane w słuchanych i czytanych tekstach.

5.2. Język obcy nowożytny

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie w zakresie języka obcego nowożytnego - klasa I

Uczeń:

- rozumie proste polecenia i właściwie na nie reaguje;
- nazywa obiekty w najbliższym otoczeniu;
- recytuje wierszyki i rymowanki, śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego;
- rozumie sens opowiedzianych historyjek wspieranych obrazkami, gestami, przedmiotami.

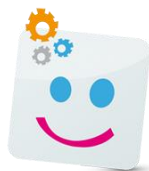
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie w zakresie języka obcego nowożytnego - klasa II

Uczeń:

- rozróżnia znaczenia wyrazów o podobnym brzmieniu;
- rozpoznaje i posługuje się zwrotami stosowanymi na co dzień;
- słucha krótkich opowiadań i baśni przedstawianych też za pomocą obrazów i gestów nauczyciela;
- słucha prostych dialogów w nagraniach audio i video;
- zadaje pytania i odpowiada na pytania stosując wyuczone zwroty;
- opisuje obiekty z najbliższego otoczenia;
- występuje w mini przedstawieniach teatralnych.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie w zakresie języka obcego nowożytnego - klasa III

Uczeń:

- rozróżnia znaczenia wyrazów o podobnym brzmieniu;
- rozpoznaje i posługuje się zwrotami stosowanymi na co dzień;
- słucha krótkich opowiadań i baśni przedstawianych też za pomocą obrazów i gestów nauczyciela;
- słucha prostych dialogów w nagraniach audio i video;
- zadaje pytania i odpowiada na pytania stosując wyuczone zwroty;
- opisuje obiekty z najbliższego otoczenia;
- występuje w mini przedstawieniach teatralnych.
- czyta książeczki i korzysta z multimedialnych;
- korzysta ze słowników obrazkowych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

5.3. Edukacja muzyczna

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji muzycznej - klasa I.

1. Słuchanie i rozumienie muzyki

Uczeń:

- dostrzega zmiany dynamiki, tempa i wysokości dźwięku;
- wie, że muzykę można zapisać i odczytać.

2. Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce

Uczeń:

- powtarza prostą melodię;
- śpiewa piosenki z repertuaru dziecięcego, wykonuje śpiewanki i rymowanki, śpiewa łatwe piosenki ludowe;
- odtwarza proste rytmy głosem i na instrumentach perkusyjnych;
- gra na instrumentach perkusyjnych i przedmiotach akustycznych;
- akompaniuje do piosenek i zabaw za pomocą efektów akustycznych z wykorzystaniem różnych przedmiotów, instrumentów perkusyjnych;
- potrafi zilustrować ruchem muzykę;
- realizuje proste schematy rytmiczne taitażacją, ruchem całego ciała;
- werbalne i niewerbalne wyraża swoje doznania w trakcie i po wysłuchaniu muzyki;
- potrafi stworzyć ilustrację plastyczną do słuchanej muzyki.

3. Kultura muzyczna

Uczeń kulturalnie zachowuje się na koncercie oraz w trakcie śpiewania hymnu narodowego.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji muzycznej - klasa II.

1. Słuchanie i rozumienie muzyki

Uczeń:

- rozróżnia podstawowe elementy notacji muzycznej (cała nuta, półnuta, ćwierćnuta, ósemka, pauza); wyraża ruchem czas trwania wartości rytmicznych, nut i pauz;
- rozpoznaje utwory wykonywane solo i zespołowo, na chór i orkiestrę;
- rozpoznaje podstawowe formy muzyczne - AB - wskazuje ruchem lub gestem ich kolejne części. śpiewa w zespole piosenki ze słuchu - nie mniej niż 10 utworów.

2. Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce

Uczeń:

- reaguje ruchem (maszerowaniem, bieganiem, podskakiwaniem) na rytm, zmiany tempa, metrum i dynamiki;
- śpiewa hymn narodowy;
- gra na instrumentach perkusyjnych proste rytmy i wzory rytmiczne;
- gra na instrumentach melodycznych proste melodie i akompaniamenty;
- realizuje sylabami rytmicznymi, gestem oraz ruchem proste rytmy oraz wzory rytmiczne;
- tańczy podstawowe kroki i figury polki;
- tworzy ilustracje dźwiękowe do tekstów i obrazów;
- improwizuje głosem i na instrumentach według ustalonych zasad;
- wykonuje proste utwory, interpretuje je zgodnie z ich rodzajem i funkcją.

3. Kultura muzyczna

Uczeń:

- rozpoznaje instrumenty muzyczne: fortepian, gitara, skrzypce, trąbkę, flet, perkusję;
- bierze udział w wydarzeniach muzycznych.

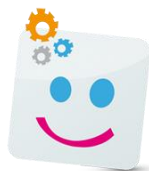

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie w zakresie edukacji muzycznej - klasa III.

1. Słuchanie i rozumienie muzyki

Uczeń:

- rozróżnia podstawowe elementy muzyki i znaki notacji muzycznej;
- słucha utworów muzycznych i niektóre z nich rozpoznaje;
- rozróżnia ludzkie głosy (sopran, bas);
- rozpoznaje brzmienie niektórych instrumentów melodycznych i perkusyjnych;
- rozpoznaje podstawowe formy muzyczne: AB.ABA;
- zna podstawowe style w muzyce: muzyka klasyczna, ludowa;
- zna niektóre utwory z polskiej muzyki klasycznej.

2. Śpiewanie i muzykowanie, ruch przy muzyce

Uczeń:

- śpiewa piosenki ze słuchu, zbiorowo, z zastosowaniem zmian tempa, artykulacji i dynamiki;
- śpiewa z pamięci hymn narodowy;
- gra proste melodie ze słuchu i częściowo z nut na dostępnych mu instrumentach melodycznych;
- gra proste rytmy na instrumentach perkusyjnych;
- improwizuje rytmy do wierszy oraz na podany temat;
- wykonuje inscenizacje piosenek i zabaw przy muzyce;
- wykonuje i interpretuje ruchem zmiany dynamiczne słuchanych utworów muzycznych;
- zna podstawowe kroki i figury krakowiaka oraz innego prostego tańca ludowego;
- wykonuje ćwiczenia rytmiczne i reaguje ruchem na zmianę rytmu;
- wyraża różnymi środkami charakter emocjonalny muzyki, np. malując;
- wykonuje i próbuje sam wymyślić układ choreograficzny do określonej muzyki.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Kultura muzyczna

Uczeń:

- uczestniczy w koncertach muzycznych;
- potrafi powiedzieć jaką muzykę lubi.

5.4. Edukacja plastyczna

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji plastycznej - klasa I

1. Percepcja sztuki

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa podstawowe barwy;
- rozróżnia podstawowe dziedziny działalności plastycznej człowieka: malarstwo, rzeźba, architektura, fotografika, sztuka ludowa;
- rozpoznaje i nazywa wybrane zabytki i dzieła sztuki ze swojego regionu;
- zna tradycje i obrzędy ludowe ze swojego regionu;
- opowiada o warsztacie pracy artysty.

2. Ekspresja przez sztukę

Uczeń:

- potrafi namalować ilustracje odzwierciedlając sytuacje inspirowane własnymi przeżyciami, doznaniem,
- umie rozplanować pracę
- łączy w swoich pracach różne techniki i faktury;
- stosuje w pracach plastycznych różne środki wyrazu: kształt, barwę, fakturę;
- zachowuje w pracach plastycznych właściwą wielkość, proporcję i układ obiektów;
- ilustracje sceny, sytuacje realne i fantastyczne inspirowane wyobraźnią, literaturą (baśniami, opowiadaniem), muzyką, otoczeniem społecznym i przyrodniczym;
- stosuje narzędzia multimedialne do ilustrowania scen, sytuacji realnych i fantastycznych;
- tworzy proste rekwizyty przydatne w małych formach teatralnych;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- tworzy przedmioty charakterystyczne dla sztuki ludowej swojego regionu;
- tworzy proste formy sztuki użytkowej.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji plastycznej - klasa II

1. Percepcja sztuki

Uczeń:

- opowiada o tradycjach swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego;
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego;
- wymienia placówki kultury działające w środowisku lokalnym;
- korzysta z przekazów medialnych dotyczących działalności plastycznej człowieka i stosuje je we własnej działalności twórczej;
- nie podpisuje się pod pracami, których sam nie wykonał;
- opowiada o architekturze i sztukach plastycznych jako dziedzinach działalności twórczej człowieka;
- opowiada o fotografii i filmie;
- opowiada o telewizji i Internecie;
- opowiada o rzemiośle artystycznym inspirowanym historią i geografią regionu;
- opisuje cechy charakterystyczne dzieł architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego dziedzictwa kultury, posługując się elementarnymi terminami właściwymi dla tych dziedzin działalności twórczej;
- wybrane dzieła architektury należące do polskiego dziedzictwa kultury;
- korzysta z ilustracji w książkach dla dzieci oraz w czasopiśmie przeznaczonych dla dzieci.

2. Ekspresja przez sztukę

Uczeń:

- posługuje się różnymi technikami plastycznymi na płaszczyźnie i w przestrzeni, stosując określone materiały, narzędzia i techniki plastyczne;
- w pracach plastycznych przedstawia własne przeżycia, obserwacje, marzenia i wyobrażenia;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- projektuje i wykonuje różne formy użytkowe, też służące kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia oraz upowszechnianiu kultury w środowisku szkolnym, stosując określone narzędzia i wytwory przekazów medialnych.
- korzysta z narzędzi multimedialnych w pracach plastycznych;
- fotografuje ludzi, krajobrazy przyrodnicze, zwierzęta;
- bierze udział w szkolnych, międzyszkolnych konkursach plastycznych i fotograficznych.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji plastycznej - klasa III

1. Percepcja sztuki

Uczeń

- opowiada o zabytkach i dziełach sztuki swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego;
- uczestniczy w życiu kulturalnym swojego środowiska rodzinnego, szkolnego i lokalnego;
- zna placówki kultury działające na jego terenie,
- wie, co to jest przekaz medialny;
- rozumie, że nie wolno naruszać praw autora.

2. Ekspresja przez sztukę

Uczeń:

- wykorzystuje przekazy medialne we własnej twórczości.
- w swoich pracach plastyczno-technicznych korzysta z różnych technik plastycznych,
- wykorzystuje do prac plastycznych różnorodne materiały, przybory i narzędzia;
- uwzględnia w swoich pracach plastycznych: wielkość, kształt, barwę, fakturę;
- przedstawia i wyraża w swoich pracach własne przeżycia, obserwacje, marzenia, wyobrażenia, otaczającą rzeczywistość przyrodniczą i społeczną oraz świat fantazji;
- projektuje i wykonuje płaskie i przestrzenne formy użytkowe, uwzględniając zasady kompozycji;
- przyczynia się do upowszechniania kultury w środowisku szkolnym;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- realizuje proste projekty, mające na celu kształtowanie własnego wizerunku;
- tworzy różne kolekcje fotografii (rodzinne, przyrodnicze, krajobrazów, zwierząt);
- łączy różne formy ekspresji ruchowej, słownej, muzycznej, plastycznej w ramach projektu;
- bierze udział w szkolnych, międzyszkolnych konkursach plastycznych i fotograficznych.

5.5. Edukacja społeczna z etyką i wychowaniem patriotycznym

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji społecznej - klasa I

1. Własna tożsamość

Uczeń:

- podaje status administracyjny swojej miejscowości (wieś, miasto);
- zna swój adres zamieszkania,
- potrafi wskazać swoje miasto na mapie;
- określa relacje zachodzące w rodzinie;
- zna możliwości finansowe swojej rodziny, ma poczucie wartości pieniądza;
- przestrzega zasad obowiązujących w szkole i innych miejscach pobytu;
- rozumie i wypełnia obowiązki ucznia;
- wie, że Polska należy do Unii Europejskiej;
- rozpoznaje symbole narodowe: flagę, godło, hymn narodowy, hymn i flagę Unii Europejskiej.

2. Poczucie własnej wartości

Uczeń:

- okazuje szacunek sobie, rówieśnikom i dorosłym;
- pomaga innym (słabszym, chorym);
- wie, jakie zagrożenia czekają na niego ze strony dorosłych, potrafi im zapobiegać i prosić innych o pomoc.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Porozumiewanie się

Uczeń:

- współpracuje z innymi w zabawie, w nauce szkolnej i w sytuacjach życiowych;
- wybiera i proponuje bezpieczne zabawy i ich miejsce;
- kulturalnie zachowuje się w stosunku do rówieśników i dorosłych (używa form grzecznościowych);
- komunikuje swoje potrzeby.

4. Wartości

Uczeń:

- w relacjach z rówieśnikami: jest prawdomówny: pomaga słabszym i potrzebującym;
- odróżnia co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami;
- rozumie potrzebę niesienia pomocy potrzebującym;
- wywiązuje się z obowiązków wobec najbliższych;
- szanuje przedmioty swoje i cudze.

5. Inne treści

Uczeń:

- nazywa zawody, wie czym zajmują się ludzie określonych profesji (policjant, strażak, lekarz, weterynarz); wie, jak można się do nich zwrócić o pomoc;
- zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji społecznej - klasa II

1. Własna tożsamość

Uczeń:

- identyfikuje się ze swoją rodziną; zna jej tradycje;
- zna prawa i obowiązki ucznia, w tym zasady bycia dobrym kolegą;
- uczestniczy w szkolnych wydarzeniach i życiu klasy;
- wie, jak zachować się w szkole, zna swoje obowiązki;
- rozumie pojęcia związane z rodziną, identyfikuje się z nią;
- podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia;
- rozumie sytuację ekonomiczną rodziny i potrafi dostosować swoje potrzeby do warunków ekonomicznych rodziny;
- wie, jak należy zachować się w stosunku do dorosłych i rówieśników (stosuje formy grzecznościowe);
- zna najbliższą okolicę, jej ważniejsze obiekty, tradycje;
- określa swoją przynależność narodową;
- zna symbole narodowe (nazwę kraju, barwy narodowe, hymn, godło)
- zna nazwy niektórych krajów należących do Unii Europejskiej.

2. Poczucie własnej wartości

Uczeń:

- wierzy we własne siły i możliwości;
- ocenia swoje zachowania (dobre/złe);
- odnosi się z szacunkiem do siebie i do innych.

3. Porozumiewanie się

Uczeń

- nawiązuje właściwe relacje z rówieśnikami: jest prawdomówny, pomaga słabszym i potrzebującym;
- współpracuje z rówieśnikami, przestrzega reguł obowiązujących w zabawach i sytuacjach zadaniowych;

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zna numery telefonów: pogotowia ratunkowego, policji, straży pożarnej i numer alarmowy 112.

3. Wartości

Uczeń:

- szanuje odmienność każdego człowieka, rozumie, że ludzie mają takie same prawa niezależnie od wyglądu czy koloru skóry;
- zachowuje się stosownie do sytuacji, wie jakie są konsekwencje zachowań właściwych i niewłaściwych;
- szanuje dobro wspólne.

4. Inne treści

Uczeń:

- potrafi opowiedzieć o pracy ludzi w poznanych zawodach;
- wie, że każda praca jest potrzebna;
- rozpoznaje sygnały alarmowe (akustyczne) w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych, właściwie na nie reaguje;
- zna zawody ludzi, którzy mogą mu pomóc w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych,
- właściwie reaguje w sytuacjach trudnych, niebezpiecznych, szuka lub udziela pomocy w sytuacjach zagrożenia;
- potrafi zawiadomić dorosłych o wypadku, zna ogólnopolskie numery alarmowe.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji społecznej - klasa III

1. Własna tożsamość

Uczeń:

- rozumie pojęcia związane z rodziną, identyfikuje się z nią;
- identyfikuje się z grupą klasową;
- wie, jak zachować się w szkole, zna swoje prawa i obowiązki;
- wskazuje cechy dobrego kolegi;
- podejmuje obowiązki domowe i rzetelnie je wypełnia;
- rozumie, że trzeba dostosować swoje wymagania do sytuacji ekonomicznej rodziny;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- zna swoją najbliższą okolicę i jej najważniejsze obiekty oraz nazwę regionu, w którym mieszka: zna tradycje tego regionu;
- uczestniczy w życiu kulturalnym własnego regionu;
- określa swoją przynależność narodową;
- zna symbole narodowe(nazwę kraju, barwy narodowe, hymn, godło)
- zna nazwy krajów należących do Unii Europejskiej;
- zna sylwetki wielkich Polaków, sławnych mieszkańców naszej miejscowości;
- wymienia ważne wydarzenia historyczne w dziejach Polski.

2. Poczucie własnej wartości

Uczeń:

- szanuje odmienność każdego człowieka, rozumie, że ludzie mają takie same prawa niezależnie od wyglądu czy koloru skóry;
- zachowuje się stosownie do sytuacji, wie jakie są konsekwencje zachowań właściwych i niewłaściwych;
- kieruje się w życiu optymizmem.

3. Porozumiewanie się

Uczeń:

- szanuje odmienność każdego człowieka, rozumie, że ludzie mają takie same prawa niezależnie od wyglądu czy koloru skóry;
- nawiązuje właściwe relacje z rówieśnikami: jest prawdomówny, pomaga słabszym i potrzebującym;
- współpracuje z rówieśnikami, przestrzega reguł obowiązujących w zabawach i sytuacjach zadaniowych;
- rozumie konieczność utrzymywania dobrych relacji z sąsiadami;
- stosuje formy grzecznościowe w stosunku do dorosłych i rówieśników.
- komunikuje swoje potrzeby;
- przestrzega reguł obowiązujących w świecie dorosłych: grzeczne zwracania się do innych, ustępuje starszym miejsca w autobusie itp.;
- ocenia(samoocena) swoje zachowania (dobre/złe);
- radzi sobie z odroczoną gratyfikacją.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Wartości

Uczeń:

- odróżnianie co jest dobre, a co złe w kontaktach z dorosłymi i z rówieśnikami,
- ocenia zachowania bohaterów baśni, opowiadań, legend, itp.;
- szanuje odmienność każdego człowieka, rozumie, że ludzie mają takie same prawa niezależnie od wyglądu czy koloru skóry;
- akceptuje różnice między ludźmi, przejawia zachowania tolerancyjne i szacunek dla odmienności; jest tolerancyjny wobec osób innej narodowości, tradycji kulturowej;
- rozumie, że nie należy dokuczać innym dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach;
- wywiązuje się z obowiązków domowych;
- szanuje cudzą własność, oddaje pożyczone rzeczy;
- rozumie znaczenie przyjaźni, koleżeństwa.

5. Inne treści

Uczeń

- zna zawody ludzi, którzy mogą mu pomóc w sytuacjach trudnych i niebezpiecznych;
- właściwie reaguje w sytuacjach trudnych, niebezpiecznych, szuka lub udziela pomocy w sytuacjach zagrożenia;
- potrafi zawiadomić dorosłych o wypadku, zna ogólnopolskie numery alarmowe;
- rozpoznaje sygnały alarmowe (akustyczne) w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych, właściwie na nie reaguje;
- respektuje prawo innych do wypoczynku;
- uczestniczy w życiu klasy i szkoły.

5.6. Edukacja przyrodnicza

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji przyrodniczej - klasa I

1. Świat roślin

Uczeń:

- wymienia nazwy roślin ozdobnych, krzewów i drzew;
- rozpoznaje niektóre gatunki drzew i krzewów po liściach i owocach;
- rozpoznaje rośliny rosnące w sadzie, w ogrodzie, na działce;
- zna podstawową budowę roślin;
- opowiada o pracy sadownika i ogrodnika;
- rozpoznaje i nazywa wybrane gatunki drzew (liściastych, iglastych);
- opisuje budowę drzewa; rozpoznaje i nazywa wybrane gatunki drzew;
- klasyfikuje rośliny według miejsca występowania;
- prowadzi proste uprawy (sadzi, uprawia rośliny);
- obserwuje i przeprowadza proste doświadczenia przyrodnicze;
- dostrzega związek między warunkami życia a rozwojem roślin;
- wymienia warunki potrzebne do rozwoju roślin;
- wymienia zmiany zachodzące w życiu roślin w różnych porach roku;
- opisuje kolejność wykonywania prac - od siania do zbierania plonów;
- rozpoznaje i nazywa warzywa i owoce;
- zna sposoby przetwarzania warzyw i owoców;
- wie, że owoce i warzywa mają korzystny wpływ na zdrowie człowieka;
- zna rodzaje prac ogrodniczych i nazwy narzędzi ogrodniczych;
- wie, czym grozi spożycie lub dotknięcie roślin trujących;
- wie, gdzie szukać pomocy w chwili zagrożenia.

2. Świat zwierząt

Uczeń:

- rozpoznaje i nazywa zwierzęta w gospodarstwie domowym; posługuje się pojęciem „zwierzęta domowe”;
- klasyfikuje zwierzęta zgodnie z miejscem ich występowania (np. las, pole, łąka, park, sad, ogród, działka);
- zna budowę i sposób odżywiania się niektórych zwierząt domowych;
- odróżnia owady, ptaki, ssaki na podstawie ich cech charakterystycznych;
- wie, jak zwierzęta przystosowują się do zmieniających się pór roku;
- potrafi nazwać i wyliczyć zwierzęta występujące w najbliższym środowisku;
- pomaga zwierzętom przetrwać zimę i upalne lato;
- zna pożyteczne znaczenie niektórych zwierząt (np. pszczoł);
- zna zagrożenia ze strony zwierząt: niebezpieczne i chore zwierzęta;
- wie, jak zachować się w chwili zagrożenia ze strony zwierząt.

3. Przyroda nieożywiona

Uczeń:

- rozumienie znaczenia wody w życiu ludzi, roślin i zwierząt.

4. Ochrona środowiska

Uczeń:

- wskazuje zagrożenia dla środowiska ze strony człowieka (zatrucie powietrza; i wód, pożary lasów, wyrzucanie odpadów, spalanie śmieci);
- wymienia przykłady zachowań mogących służyć ochronie przyrody (np. segregowanie śmieci, oszczędzanie wody, energii);
- rozumie sens ochrony przyrody, potrafi oszczędzać wodę i segregować śmieci na miarę swoich możliwości;
- rozumie sens stosowania opakowań ekologicznych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Pogoda i zjawiska atmosferyczne

Uczeń:

- nazywa i rozpoznaje pory roku;
- zauważa cykliczność zmian w przyrodzie;
- obserwuje pogodę; prowadzi obrazkowy kalendarz pogody;
- zna elementy pogody, rozumie informacje osoby zapowiadającej pogodę;
- ubiera się odpowiednio do pogody;
- rozpoznaje i nazywa zjawiska atmosferyczne charakterystyczne dla poszczególnych pór roku;
- zna niebezpieczeństwa wynikające z pogody;
- wie, jak się zachować w czasie: burzy, huraganu, powodzi, pożaru.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji przyrodniczej - klasa II

1. Świat roślin

Uczeń:

- przeprowadza proste doświadczenia przyrodnicze;
- wymienia nazwy drzew i krzewów owocowych; przyporządkowuje owoce do odpowiednich drzew i krzewów;
- wypowiada się na temat pracy sadownika;
- wyjaśnia, jak drzewa i krzewy przystosowują się do zmieniających się pór roku;
- wyróżnia część nadziemną i podziemną roślin;
- grupuje warzywa według podanej cechy, np. jadalna część podziemna, jadalna część nadziemna;
- wymienia elementy kwiatu;
- porządkuje kolejne etapy powstawania owocu;
- zna rośliny w wybranych regionach Polski.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

2. Świat zwierząt

Uczeń:

- wymienia nazwy zwierząt żyjących w różnych ekosystemach;
- wymienia ssaki hodowane przez człowieka;
- wyjaśnić pojęcie „żyworodność”;
- opisuje warunki potrzebne dla rozwoju zwierząt;
- nazywa części ciała i organy wewnętrzne zwierząt: serce, płuca, żołądek;
- omawia zmiany zachodzące w życiu zwierząt w poszczególnych porach roku: wymienia ptaki, które odlatują na zimę, ssaki, które robią zapasy i zapadają w sen zimowy;
- dostrzega związek między budową a trybem życia ptaków;
- rozumie pojęcie „jajorodność”;
- grupuje produkty spożywcze i surowce przemysłowe pochodzenia zwierzęcego;
- rozumie pożyteczną rolę owadów w zapylaniu kwiatów;
- wyjaśnia pożyteczne znaczenie zwierząt w środowisku: niszczenie szkodników przez ptaki, zapylanie kwiatów przez owady, spulchnianie gleby przez dżdżownice;
- klasyfikuje zwierzęta typowe dla wybranych regionów Polski;
- rozpoznaje i nazywa zwierzęta egzotyczne.

3. Człowiek

Uczeń:

- Nazywa części ciała i organy wewnętrzne człowieka: serce, płuca, żołądek;
- omawia podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się;
- wyjaśnia, dlaczego trzeba kontrolować stan swojego zdrowia, stosuje się do zaleceń stomatologa i lekarza;
- grupuje ubiory noszone w różnych porach roku;
- dba o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

4. Przyroda nieożywiona

Uczeń:

- wymienia charakterystyczne elementy typowych krajobrazów Polski: nadmorskiego, nizinnego, górskiego;
- wymienia cechy charakterystyczne miasta i wsi;
- wyjaśnia wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi;
- opisuje zależności zjawisk przyrody od pór roku;
- wymienia podstawowe kierunki świata;
- wskazuje linię widnokregu, miejsce wschodu i zachodu Słońca;
- opisuje znaczenie powietrza i wody dla życia człowieka.

5. Ochrona środowiska

Uczeń:

- wymienia i podejmuje działania na rzecz ochrony przyrody;
- wskazuje zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: nadmierny hałas, kłusownictwo;
- rozumie konieczność dbania o środowisko;
- wyjaśnia, w jakim celu zakłada się miejsca ochrony przyrody.

6. Pogoda i zjawiska atmosferyczne

Uczeń:

- zna czynniki pogody, określa zmiany zachodzące w pogodzie;
- obserwuje pogodę, prowadzi obrazkowy kalendarz pogody;
- wyjaśnia związek między temperaturą a rodzajem opadów;
- opisuje zagrożenia ze strony zjawisk atmosferycznych: śnieżycy, lawiny;
- potrafi rozsądnie zachować się w sytuacji śnieżycy i lawiny.

Włącz Myślenie!

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji przyrodniczej - klasa III

1. Świat roślin

Uczeń:

- obserwuje i prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze, wyciąga wnioski; opisuje zmiany zachodzące w przyrodzie w różnych porach roku;
- wymienia prace wykonywane na polu;
- wymienia zboża uprawiane, rośliny okopowe, rośliny oleiste i włókniste;
- opisuje etapy powstawania chleba;
- klasyfikuje produkty pochodzenia roślinnego;
- wymienia i nazywa niektóre rośliny z kolejnych warstw lasu;
- rozpoznaje i nazywa kilka roślin chronionych;
- opisuje zagrożenia ze strony roślin: trujące owoce, liście, grzyby;
- podaje zasady zachowania się w przypadku zjedzenia trującej rośliny;
- rozpoznaje i nazwa rośliny rosnące w zbiornikach wodnych.

2. Świat zwierząt

Uczeń:

- obserwuje i prowadzi proste doświadczenia przyrodnicze, wyciąga z nich wnioski;
- wymienia zależności pokarmowe między zwierzętami a roślinami;
- rozpoznaje zwierzęta wodne i wodno-lądowe;
- grupuje zwierzęta roślinożerne, mięsożerne i wszystkożerne;
- klasyfikuje zwierzęta typowe dla wybranych regionów Polski;
- nazywa części ciała i organy wewnętrzne zwierząt: serce, płuca, żołądek;
- rozpoznaje i nazywa zwierzęta egzotyczne;
- podejmuje działania na rzecz ochrony zwierząt w swoim środowisku;
- opisuje zagrożenia ze strony zwierząt: niebezpieczne i chore zwierzęta;
- wymienia zasady zachowania się w przypadku spotkania chorego lub niebezpiecznego zwierzęcia

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Człowiek

Uczeń:

- nazywa części ciała i organy wewnętrzne człowieka: serce, płuca, żołądek;
- wymienia podstawowe zasady racjonalnego odżywiania się;
- wyjaśnia, dlaczego trzeba kontrolować stan swojego zdrowia, stosuje się do zaleceń stomatologa i lekarza;
- dba o zdrowie i bezpieczeństwo swoje i innych.

4. Przyroda nieożywiona

Uczeń:

- rozumie znaki na mapie;
- wskazuje główne kierunki na mapie;
- wymienia nazwy najstarszych miast w Polsce;
- wie, że Warszawa jest siedzibą najwyższych władz państwowych;
- wymienia najważniejsze zabytki Warszawy;
- wymienia i wskazuje na mapie największe góry, niziny i wyżyny w Polsce;
- wskazuje na mapie największe rzeki w Polsce;
- orientuje się w swojej miejscowości i okolicy;
- posługuje się prostym planem miasta;
- wyjaśnia wpływ światła słonecznego na cykliczność życia na Ziemi;
- wyjaśnia ruch obrotowy i obiegowy Ziemi;
- wyjaśnia zależności zjawisk przyrody od pór roku;
- wyjaśnia krążenie wody w przyrodzie;
- wymienia trzy stany skupienia wody;
- wyjaśnia znaczenie wybranych skał i minerałów na życie człowieka (węgiel, glina).

5. Ochrona środowiska

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie lasu dla człowieka; rozumie konieczność ochrony lasów;
- wskazuje zagrożenia dla środowiska przyrodniczego ze strony człowieka: nadmierny hałas, kłusownictwo
- wyjaśnia konieczność dbania o środowisko;

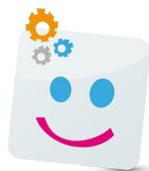
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wyjaśnia cel zakłada się miejsca ochrony przyrody.

6. Pogoda i zjawiska atmosferyczne

Uczeń:

- wymienia rodzaje opadów atmosferycznych;
- wyjaśnia zagrożenia ze strony zjawisk atmosferycznych: śnieżycy, lawiny, burzy, huraganu,
- wyjaśnia zagrożenia związane z efektami zjawisk atmosferycznych: powódź, pożar;
- potrafi rozsądnie zachować się w sytuacji śnieżycy i lawiny, burzy, huraganu, a także w sytuacji pożaru i powodzi.

5.7. Edukacja matematyczna

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji matematycznej - klasa I

1. Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki

- wskazuje i słownie określa kierunki od siebie, od drugiej osoby;
- wskazuje i słownie określa położenie przedmiotu w stosunku do człowieka, przedmiotu w stosunku do drugiego przedmiotu;
- wskazuje i słownie określa kierunki na kartce papieru;
- grupuje obiekty według podanej cechy, którą spostrzega wzrokiem; tworzy kolekcje;
- określa kryteria, według których obiekty zostały pogrupowane;
- definiuje, czyli określa cechy obiektów, które pozwalają zaliczyć je do danej kategorii;
- segreguje obiekty według podanej cechy, której nie można spostrzec wzrokiem, np. według przeznaczenia;
- wnioskuje o zmianach związanych z układem obiektów – nie zmienia się ich liczba, zmienia się tylko układ;
- wnioskuje o zmianach związanych z dodaniem, a potem odjęciem takiej samej liczby obiektów.
- układa obiekty w serie rosnące i malejące, np. od najdłuższego do najkrótszego lub od najwęższego do najszerszego;
- znajduje miejsce obiektu w serii;
- numeruje obiekty w ułożonej serii;

Człowiek - najlepsza inwestycja

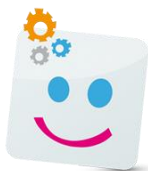

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wskazuje dany obiekt w serii;
- określa obiekt następny i poprzedni w serii.
- porządkuje zbiory według wzrastającej i malejącej liczby obiektów.
- układa obiekty w serie rosnące i malejące, np. od najdłuższego do najkrótszego lub od najwęższego do najszerszego;
- znajduje miejsce obiektu w serii;
- numeruje obiekty w ułożonej serii;
- wskazuje dany obiekt w serii;
- określa obiekt następny i poprzedni w serii.
- porządkuje zbiory według wzrastającej i malejącej liczby obiektów.
- rozpoznaje wzrokiem (na konkretnych, na realistycznych i symbolicznych rysunkach) i słuchem powtarzające się regularności;
- kontynuuje układy rytmiczne o wzorze AAA, AB; ABC, ABCD, AABB, AABBC, ABBA.

2. Liczby naturalne i działania na liczbach naturalnych

- porównuje liczebności dwóch zbiorów za pomocą dwóch metod: przeliczania obiektów oraz łączenia obiektów w pary;
- używa określeń: *tyle samo*, *więcej*, *mniej*;
- ustala, czy po zmianie ułożenia obiektów w jednym z dwóch równolicznych zbiorów nadal w obu jest po tyle samo obiektów;
- przelicza różne obiekty, także przemijające w jak największym zakresie;
- liczy w różnych kierunkach; przelicza obiekty nieuporządkowane; przelicza obiekty ułożone po okręgu;
- liczy od danej liczby w zakresie co najmniej 20;
- liczy wspak w zakresie co najmniej 20;
- wnioskuje o stałości liczby obiektów w zbiorze;
- posługuje się liczbami naturalnymi od 0 do 20 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym;
- wyodrębnia w liczbach drugiej dziesiątki liczbę dziesiątek i jedności, a w zapisie tych liczb cyfry dziesiątek i cyfry jedności;
- rozkłada liczby w zakresie 20 na składniki (dwa składniki i więcej niż dwa); odkrywa wiele kombinacji rozkładu danej liczby;
- dostrzega związek liczby porządkowej z kardynalną;
- porządkuje liczby z zakresu 0–20 od najmniejszej do największej i odwrotnie; określa miejsce liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym);
- określa liczebności zbioru bez kodowania w jak największym zakresie;

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wyróżnia zbiory o danej liczbie obiektów bez kodowania w jak największym zakresie;
- porównuje liczby od 0 do 20.
- stosuje porównywanie różnicowe liczb w zakresie 0 - 20;
- stosuje pojęcie *para*; wyróżnia liczby parzyste i nieparzyste w zakresie 20;
- dodaje i odejmuje na palcach i innych zbiorach zastępczych bez zapisywania działań w jak największym zakresie;
- dolicza i odlicza na zbiorach zastępczych lub w myśli;
- dodaje i odejmuje w zakresie 20 oraz zapisuje obliczenia za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- dolicza do 10;
- korzysta w obliczeniach z prawa przemienności dodawania;
- dostrzega i korzysta ze związków dodawania z odejmowaniem;
- wykonuje obliczenia złożone w zakresie 20;
- wielokrotnie dodaje takie same liczby w zakresie 20.
- ustala w działaniu nieznaną składnik oraz nieznaną odjemnik (w zakresie 20).
- radzi sobie w sytuacjach życiowych, których pomyślne zakończenie wymaga dodawania lub odejmowania;
- rozwiązuje proste zadania z treścią na dodawanie i odejmowanie za pomocą symulacji na konkretach, rysunkach pomocniczych lub przez wykonywanie wyłącznie działań na liczbach;
- rozwiązuje złożone zadania z treścią wymagające zastosowania dwóch działań;
- rozwiązuje zadania otwarte;
- rozwiązuje proste zadania z treścią celowo źle sformułowane: układa pytanie do treści zadania, uzupełnia treści zadania danymi;
- układa zadania z treścią: do historyjek obrazkowych, do obrazków, na których przedstawiona jest akcja, do działania dodawania i odejmowania.

3. Miary i działania na liczbach mianowanych

- mierzy długość, szerokość, wysokość tego samego przedmiotu różnymi miarkami; doбира miarkę do mierzonego obiektu;
- porównuje obiekty pod względem długości, wysokości i szerokości.
- stosuje pojęcie 1 centymetr i stosuje skrót cm;
- mierzy długości za pomocą linijki;
- sumuje długości dwóch przedmiotów wyrażone w centymetrach w zakresie 20 cm;
- stosuje liczby od 0 do 20 w aspekcie miarowym: mierzy długości linijką, dodaje i odejmuje długości wyrażone w centymetrach (w zakresie 20 cm);

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wnioskuję o stałości długości obiektu pomimo obserwowanych zmian w jego kształcie;
- zapisuje wyniki pomiaru;
- wskazuje obiekty krótsze, dłuższe, o takiej samej długości;
- konstruuje wagę szalkową; dostrzega równowagę na wadze;
- waży obiekty za pomocą umownych odważników, np. klocków;
- porównuje ciężary obiektów, stosuje określenia: cięższy, lżejszy, waży tyle samo;
- wie, że towary są pakowane według wagi produktu;
- stosuje pojęcie 1 kilogram i stosuje skrót kg;
- wnioskuję o tym, że ciężar nie zależy tylko od wielkości obiektu;
- stosuje liczby od 0 do 20 w aspekcie miarowym: dodaje i odejmuje wagi produktów, wyrażone w kilogramach (w zakresie 20 kg);
- odmierza ilości płynu za pomocą różnych miarek;
- mierzy pojemności naczyń przez wlewanie do nich płynu;
- stosuje rozumowania typu: naczynia o różnym kształcie i wysokości mogą mieć taką samą pojemność;
- porównuje pojemności naczyń i stosuje określenia: tyle samo, mniej/więcej płynu;
- stosuje pojęcie 1 litr i skrót l;
- odmierza płyny miarką litrową;
- stosuje liczby od 0 do 20 w aspekcie miarowym: dodaje i odejmuje objętości płynów, wyrażone w litrach (w zakresie 20 l);
- wymienia w odpowiedniej kolejności nazwy dni tygodnia;
- rozpoznaje różne kalendarze oraz określa ich zastosowanie;
- znajduje w kalendarzu miesiąc, liczbę tygodni, liczbę dni w miesiącu;
- określa pory dnia;
- używa pojęcia tydzień w dwóch znaczeniach: w znaczeniu administracyjnym oraz jako siedem kolejnych dni tygodnia;
- stosuje określenia: dziś, wczoraj, przedwczoraj, jutro, pojutrze;
- rozumie pojęcia rok w znaczeniu administracyjnym (kalendarzowym) oraz jako dwanaście kolejnych miesięcy;
- wymienia w odpowiedniej kolejności nazwy miesięcy w roku;
- dokonuje prostych obliczeń kalendarzowych na dniach tygodnia oraz miesiącach w roku
- odczytuje i zaznacza pełne godziny na zegarze (układ 12-godzinny)
- stosuje określenia: wcześniej/później;
- dokonuje prostych obliczeń zegarowych;

Człowiek - najlepsza inwestycja

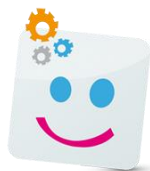

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- rozumie relacje typu starszy/młodszy; o tyle lat starszy/o tyle lat młodszy, o ile lat starszy/o ile lat młodszy;
- zna zastosowanie termometru;
- odczytuje temperaturę na termometrze (liczby w zakresie 20);
- stosuje pojęcie 1 stopień Celsjusza.

4. Obliczenia pieniężne

- rozpoznaje monety: 1 zł, 2 zł, 5 zł;
- rozpoznaje monety: 1 gr, 2 gr, 5 gr, 10 gr, 20 gr;
- rozpoznaje banknoty: 10 zł i 20 zł;
- stosuje pojęcie cena towaru;
- wskazuje produkty droższe/tańsze;
- szacuje wartości podstawowych produktów;
- szacuje, czy wystarczy pieniędzy na zakup określonego towaru;
- oblicza wartości zakupów (zakres obliczeń do 20 zł);
- zna pojęcie długu i widzi konieczność spłacania go;
- porównuje wartości monet i banknotów;
- rozumie zależność: za monetę o większym nominale można otrzymać kilka innych monet o mniejszym nominale;
- dodaje i odejmuje złotówki w zakresie 20 zł;
- dodaje i odejmuje grosze w zakresie 20 gr.

5. Figury geometryczne

- projektuje szlaczki, rozety, ornamenty;
- rozpoznaje i nazywa kształt koła, prostokąta, kwadratu, trójkąta w otoczeniu i na rysunkach;
- konstruuje prostokąty i trójkąty z patyczków o różnej długości;
- rysuje, wycina prostokąty, kwadraty i trójkąty po śladzie;
- obrysowuje szablony kół, trójkątów, prostokątów i kwadratów;
- porównuje długości boków prostokątów poprzez bezpośrednie przyłożenie ich do siebie;
- dostrzega symetrię na rysunkach, na kształtach figur geometrycznych, układach kropek;
- dostrzega że jedne figury są powiększeniem lub pomniejszeniem innych.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji matematycznej - klasa II

1. Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki

- wskazuje i słownie określa kierunki od drugiej osoby; od przedmiotu;
- określa wzajemne położenie przedmiotów;
- przewiduje położenie osoby w stosunku do innej osoby lub przedmiotu gdy wykona ona obrót lub przesunięcie;
- wskazuje i słownie określa kierunki na rysunku
- wskazuje kierunek w celu wytłumaczenia, jak dojść do określonego punktu (otoczenie znane dziecku).
- wyróżnia w zbiorze podzbior;
- wyróżnia obiekty, które spełniają dwa kryteria;
- zauważa sytuacje, kiedy nie da się wyróżnić obiektów o podanych cechach (zbiór pusty);
- określa zasady, według której utworzono serię;
- określa zasady, na jakich utworzono regularność.

2. Liczby naturalne i działania na liczbach naturalnych

- liczy po 2, 3, 5 i 10 w przód i w tył w zakresie co najmniej 100;
- liczy po 100 w przód i w tył w zakresie co najmniej 1000.
- posługuje się liczbami naturalnymi do 100 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym;
- zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 100; zamienia zapis słowny liczby na cyfrowy i odwrotnie;
- porównuje dowolne dwie liczby w zakresie 100 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$;
- odczytuje i zapisuje liczby od I do XII w systemie rzymskim;
- wyodrębnia w liczbach z przedziału 0-100: liczbę setek, liczbę dziesiątek i liczbę jedności, a w zapisie liczby: cyfrę setek, cyfrę dziesiątek i cyfrę jedności;
- rozkłada liczby z zakresu 0–100 na składniki; podaje wiele kombinacji rozkładu liczby;
- dostrzega związek liczby porządkowej z kardynalną;
- porządkuje liczby z zakresu 0–100 od najmniejszej do największej i odwrotnie; określa miejsca liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym); ustala brakujące liczby w danym ciągu;
- porównuje kilka liczb w zakresie 100 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- stosuje porównywanie różnicowe liczb w zakresie 100;
- wyróżnia liczby parzyste i nieparzyste z zakresu 100;
- dodaje i odejmuje w zakresie 100 i zapisuje obliczenia za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- dostrzega i praktycznie korzysta ze związków dodawania z odejmowaniem, sprawdza wynik odejmowania za pomocą dodawania oraz dodawania za pomocą odejmowania
- wykonuje działania złożone na dodawanie i odejmowanie w zakresie 100;
- korzysta w obliczeniach z praw przemienności i łączności dodawania;
- zaznacza na chodniczku liczbowym proste operacje dodawania i odejmowania;
- wskazuje w zapisie działania składniki i sumę oraz odjemną, odjemnik i różnicę;
- odczytuje, zapisuje i oblicza działania mnożenia w zakresie 30;
- odczytuje, zapisuje i oblicza działania dzielenia w zakresie 30;
- dostrzega i praktycznie korzysta ze związków mnożenia z dzieleniem;
- korzysta w obliczeniach z prawa przemienności mnożenia;
- oblicza kolejne wielokrotności danej liczby;
- wskazuje i nazywa w działaniu mnożenia czynniki i iloczyn;
- sprawdza wynik dzielenia za pomocą mnożenia.
- rozwiązuje łatwe równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka: ustala nieznaną składnik, nieznaną odjemnik, nieznaną odjemną, nieznaną czynnik;
- rozwiązuje proste zadania z treścią na mnożenie i dzielenie oraz zapisuje jego rozwiązanie za pomocą cyfr i znaków działań matematycznych;
- układa zadania z treścią do działania mnożenia i dzielenia;

3. Miary i działania na liczbach mianowanych

- stosuje pojęcie 1 metr i skrót m;
- mierzy długości, szerokości, wysokości oraz odległości za pomocą miarki krawieckiej; zapisuje wyniki pomiaru w metrach;
- porównuje długości, szerokości, wysokości oraz odległości mierzone za pomocą miarki krawieckiej; wskazuje obiekty krótsze, dłuższe, o takiej samej długości, szerokości lub wysokości;
- stosuje w zapisach dotyczących porównywania długości, szerokości, wysokości oraz odległości znaki: $<$, $>$, $=$ pomiędzy wartościami wyrażonymi w metrach lub centymetrach;
- dodaje o odejmuje długości przedmiotów i wyraża wynik w centymetrach, w zakresie 100 centymetrów;
- dodaje o odejmuje długości przedmiotów i wyraża wynik w metrach w zakresie 100 metrów;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- waży obiekty na różnych wagach, odczytuje wyniki ważenia i zapisuje je;
- stosuje pojęcie pół kilograma;
- stosuje w zapisach dotyczących porównywania wag znaki: $<$, $>$, $=$ pomiędzy wartościami wyrażonymi w kilogramach;
- dodaje o odejmuje wagi produktów i wyraża wynik w kilogramach w zakresie 100 kilogramów;
- stosuje określenia: litr, pół litra, ćwierć litra;
- stosuje w zapisach dotyczących porównywania pojemności znaki: $<$, $>$, $=$, pomiędzy wartościami wyrażonymi w litrach;
- dodaje o odejmuje objętości płynów i wyraża wynik w litrach w zakresie 100 litrów;
- stosuje określenia: temperatura wzrosła, temperatura obniżyła się; temperatura wzrosła o tyle stopni/temperatura obniżyła się o tyle stopni;
- chronologicznie porządkuje daty w obrębie jednego miesiąca;
- odczytuje i zaznacza pełne godziny na zegarze analogowym (ze wskazówkami) i cyfrowym (wyświetlającym cyfry) w układzie 24-godzinnym;
- posługuje się pojęciami: minuta, kwadrans, pół godziny, godzina;
- odczytuje i zapisuje daty w formule: 11 kwietnia/11.04.

4. Obliczenia pieniężne

- rozpoznaje monetę 50 gr;
- rozpoznaje banknoty: 50 zł, 100 zł;
- stosuje pojęcia: cena towaru, wartość towaru;
- stosuje proste obliczenia typu: cena – ilość (liczba) – wartość;
- dodaje i odejmuje złote w zakresie 100 zł;
- dodaje i odejmuje grosze w zakresie 100 gr;
- oblicza resztę z zakupów w złotówkach.

5. Figury geometryczne

- rysuje, wycina prostokąty, kwadraty i trójkąty bez śladu;
- rysuje prostokąty i kwadraty na pokratkowanym papierze (kratki o boku 1 cm);
- mierzy linijką boki prostokątów oraz porównuje ich długości;
- rozpoznaje, mierzy i rysuje odcinki o podanej długości; porównuje długości odcinków;
- wskazuje linie proste;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie edukacji matematycznej - klasa III

1. Czynności umysłowe ważne dla uczenia się matematyki

- określa, gdzie znajduje się przedmiot lub jak dojść do wybranego miejsca na podstawie schematycznego rysunku;
- orientuje się na prostych planach, mapach fizycznych przedstawiających fragment miejscowości;
- tworzy zbiór na zasadach negacji;
- wskazuje obiekty, które nie należą do danego zbioru;
- wskazuje zbiory puste oraz zbiory rozłączne;
- układa te same obiekty w różne serie;
- szuka zależności pomiędzy miejscem obiektu w serii, a cechą, według której utworzono serię;
- dostrzega regularności w układach, w których sposób kodowania tego nie ułatwia.

2. Liczby naturalne i działania na liczbach naturalnych

- liczy po 1000 w jak największym zakresie w przód i w tył;
- posługuje się liczbami naturalnymi do 1000 w aspekcie porządkowym, kardynalnym i symbolicznym;
- zapisuje cyframi i odczytuje liczby w zakresie 1000; zamienia zapis słowny liczby na cyfrowy i odwrotnie;
- porównuje dowolne dwie liczby w zakresie 1000 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$;
- wyodrębnia w liczbach z przedziału 0-1000: liczbę tysięcy, liczbę setek, liczbę dziesiątek i liczbę jedności, a w zapisie liczby: cyfrę tysięcy, cyfrę setek, cyfrę dziesiątek i cyfrę jedności;
- rozkłada liczby z zakresu 0–1000 na składniki; podaje wiele kombinacji rozkładu liczby;
- dostrzega związek liczby porządkowej z kardynalną;
- porządkuje liczby z zakresu 0–1000 od najmniejszej do największej i odwrotnie; określa miejsca liczby w ciągu liczbowym (na chodniczku liczbowym); ustala brakujące liczby w danym ciągu;
- porównuje kilka liczb w zakresie 1000 słownie i z użyciem znaków: $<$, $>$, $=$;
- wyróżnia liczby parzyste i nieparzyste z zakresu 1000;
- stosuje porównywanie ilorazowe;
- zaznacza liczby na osi liczbowej, porównuje liczby na osi liczbowej;

Człowiek - najlepsza inwestycja

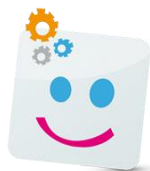

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- wykonuje obliczenia złożone na dodawanie, odejmowanie, mnożenie i dzielenie w zakresie 100;
- zaznacza na osi liczbowej operacje dodawania i odejmowania;
- zapisuje i odczytuje dodawanie i odejmowanie na grafach;
- posługuje się w obliczeniach kalkulatorem;
- podaje z pamięci iloczyny w zakresie tabliczki mnożenia;
- wskazuje i nazywa w działaniu dzielenia dzielną, dzielnik i iloraz;
- wykonuje proste obliczenia na dzielenie z resztą;
- wykonuje złożone obliczenia na mnożenie i dzielenie;
- wykonuje złożone obliczenia na dodawanie i odejmowanie oraz mnożenie i dzielenie;
- rozwiązuje równania jednodziałaniowe z niewiadomą w postaci okienka: ustala nieznaną, dzielnik, nieznaną dzielną;
- rozwiązuje proste zadania z treścią, w których trzeba zastosować porównywanie ilorazowe;
- rozwiązuje proste zadania z treścią, w których zależności między liczbami można przedstawić za pomocą działania okienkowego (ustalenie nieznanego czynnika, dzielnika, dzielnej);

3. Miary i działania na liczbach mianowanych

- stosuje pojęcie 1 milimetr, 1 kilometr oraz skróty mm i km;
- mierzy długości linijką; zapisuje wyniki pomiaru w milimetrach;
- porównuje długości, szerokości, wysokości oraz odległości wyrażone w mm i km;
- stosuje w zapisach dotyczących porównywania długości, szerokości, wysokości oraz odległości znaki: $<$, $>$, $=$ pomiędzy wartościami wyrażonymi w milimetrach lub kilometrach;
- dodaje o odejmuje długości przedmiotów i wyraża wynik w milimetrach lub kilometrach, w zakresie 100;
- stosuje pojęcie 1 gram, 1 dekagram oraz skróty g i dag;
- stosuje w zapisach dotyczących porównywania wagi ważonych obiektów znaki: $<$, $>$, $=$, pomiędzy wartościami wyrażonymi w tych samych jednostkach (gramach, dekagramach);
- oblicza o ile wzrosła/obniżyła się temperatura;
- porządkuje chronologicznie daty w obrębie jednego roku;
- określa i porównuje liczby dni w poszczególnych miesiącach;
- odczytuje i zaznacza minuty na zegarze analogowym (ze wskazówkami) i cyfrowym (wyświetlającym cyfry) w układzie 12-godzinnym i 24-godzinnym;
- dokonuje obliczeń kalendarzowych (na dniach) i zegarowych (na minutach).

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

4. Obliczenia pieniężne

- rozpoznaje banknot: 200 zł;
- stosuje pojęcia: cena towaru, wartość towaru;
- stosuje proste obliczenia typu: cena – ilość (liczba) – wartość;
- dodaje i odejmuje złote w zakresie 100 zł;
- dodaje i odejmuje grosze w zakresie 100 gr;
- oblicza resztę z zakupów w złotówkach.

5. Figury geometryczne

- rysuje drugą połowę prostej figury symetrycznej;
- oblicza obwody trójkątów, kwadratów i prostokątów;
- wie, że kwadrat jest szczególnym rodzajem prostokąta;
- liczy boki i kąty wielokątów;
- mierzy i rysuje odcinki o długości wyrażonej w milimetrach, porównuje długości odcinków, projektuje figury złożone z odcinków;
- wskazuje linie proste, krzywe i łamane;
- oblicza długość łamanych.

5.8. Zajęcia komputerowe

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie zajęć komputerowych – klasa I

1. Obsługa komputera

Uczeń:

- samodzielnie uruchamia i wyłącza komputer;
- wybiera właściwy program;
- wykonuje prosty rysunek za pomocą edytora grafiki;
- korzysta z różnych programów edukacyjnych.

2. Zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, z Internetu i multimediów

Uczeń:

- korzysta z komputera tak, aby nie narażać własnego zdrowia;

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- pamięta o ograniczeniach czasowych korzystania z komputera.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie zajęć komputerowych – klasa II

1. Obsługa komputera

Uczeń:

- wykonuje prosty rysunek za pomocą łatwego edytora grafiki;
- korzysta z różnych programów edukacyjnych;
- wskazuje i nazywa główne elementy zestawu komputerowego;
- podaje funkcje niektórych klawiszy;
- odtwarza animacje i prezentacje multimedialne;
- przegląda Internet po to, by poszukać określoną informację, korzysta z przeglądarki internetowej.

2. Wyszukiwanie i korzystanie z informacji

Uczeń:

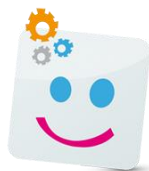
- korzysta z wybranych gier edukacyjnych;
- korzysta z różnych opcji w programach;
- przegląda strony internetowe (wskazane przez nauczyciela);
- dostrzega elementy aktywne na stronie internetowej;
- nawiguje po stronach internetowych w określonym zakresie.

3. Tworzenie tekstów i rysunków

Uczeń:

- pisze proste teksty za pomocą programu dla edycji tekstu;
- korzysta z prostych programów graficznych;
- edytuje tekst, pisze i formatuje krótki tekst;
- wstawia grafikę do tekstu, formatuje obiekty graficzne.

Włącz Myślenie!

4. Zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, z Internetu i multimedków

Uczeń:

- wyjaśnia zagrożenia wynikające z niewłaściwego korzystania z komputera;
- pamięta o ograniczeniach czasowych korzystania z komputera;
- opisuje zagrożenia wynikające z nawiązywaniem kontaktów w Internecie.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie zajęć komputerowych – klasa III

1. Obsługa komputera

Uczeń

- uruchamia animację i prezentację multimedialną;
- przegląda Internet w zakresie poszukiwania określonej informacji.

2. Wyszukiwanie i korzystanie z informacji

Uczeń:

- korzysta z wybranych gier edukacyjnych;
- korzysta z opcji w programach;
- przegląda wybrane przez nauczyciela strony internetowe; np. stronę internetową szkoły;
- dostrzega elementy aktywne na stronie internetowej;
- nawiguje po stronach internetowych w określonym zakresie.

3. Tworzenie tekstów i rysunków

Uczeń:

- tworzy krótkie teksty, potrafi je sformatować zgodnie z instrukcją nauczyciela;
- wykonuje rysunki za pomocą wybranego edytora grafiki.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

4. Zagrożenia wynikające z korzystania z komputera, z Internetu i multimediów

Uczeń:

- stosuje się do ograniczeń czasowych korzystania z komputera, Internetu i multimediów;
- wyjaśnia konsekwencje nadużywania pracy przy komputerze na zdrowie człowieka: męczenie wzroku, nadwyrężanie kręgosłupa
- wyjaśnia niebezpieczeństwa wynikające z anonimowości kontaktów i podawania swojego adresu.

5.9. Zajęcia techniczne

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie zajęć technicznych – klasa I

1. Wychowanie techniczne

Uczeń:

- wymienia sposoby oświetlania mieszkań dawniej i dziś;
- wymienia urządzenia techniczne w gospodarstwie domowym;
- tworzy kompozycje z różnorodnych materiałów (znajduje ciekawe rozwiązania);
- buduje z różnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu np. latawce, wiatraczki, tratwy; korzysta z narzędzi do majsterkowania;
- buduje z różnorodnych przedmiotów dostępnych w otoczeniu szafas, namiot, wagę, tor przeszkód;
- konstruuje urządzenia techniczne z gotowych zestawów do montażu: dźwig, samochód, samolot, statek, dom.
- opisuje znaczenie wiatru.

2. Bezpieczeństwo własne i innych

Uczeń:

- przygotowuje miejsce do pracy;
- dba o bezpieczeństwo swoje i innych w czasie pracy;

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- utrzymuje porządek wokół siebie, na ławce w czasie pracy;
- bezpiecznie korzysta z przyborów szkolnych i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym; bezpiecznie tnie papier, właściwie trzyma nożyczki; bezpiecznie łączy materiał za pomocą kleju, taśmy, zszywek;
- bezpiecznie porusza się po drogach, w tym na rowerze;
- bezpiecznie korzysta ze środków komunikacji;
- podaje zagrożenia wynikające z niewłaściwego używania narzędzi i urządzeń technicznych;
- właściwie zachowuje się w sytuacji wypadku: powiadamia dorosłych, zna numery telefonów alarmowych.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie zajęć technicznych – klasa II

1. Wychowanie techniczne

Uczeń:

- wymienia funkcje mebli i sprzętu gospodarstwa domowego;
- wskazuje i nazywa środki transportu lądowego, wodnego i powietrznego;
- opisuje, jak zmieniły się środki transportu w ciągu wieków;
- wskazuje i nazywa różne budowle;
- wymienia nowoczesne środki multimedialne;
- wymienia i wyjaśnia do czego służą niektóre urządzenia wytwórcze (np. mikser, sokowirówka);
- używa urządzeń elektrycznych tylko pod nadzorem osoby dorosłej; potrafi posłużyć się latarką;
- opisuje wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia ich cech użytkowych: urządzenia o łatwej i trudnej obsłudze;
- opisuje wartości urządzeń technicznych z punktu widzenia ich estetyki: urządzenia ładne lub brzydkie.

2. Powstawanie przedmiotów - od pomysłu do wytworu

Uczeń:

- dobiera odpowiednie materiały do wykonania pracy;
- tworzy ciekawe kompozycje z różnych materiałów, dobiera odpowiednie materiały;

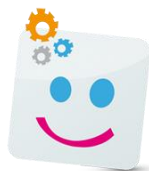
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- odmierza właściwą ilość materiału;
- łączy materiały z różnych tworzyw;
- tnie papier, tekturę itp.;
- montuje modele z papieru i z tworzyw sztucznych;
- pracuje zgodnie z instrukcją i schematem rysunkowym.

3. Bezpieczeństwo własne i innych

Uczeń:

- bezpiecznie korzysta z przyborów szkolnych i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym;
- utrzymuje ład i porządek w miejscu pracy;
- bezpiecznie porusza się po drogach (pieszo, na rowerze);
- kulturalnie zachowuje się w środkach transportu;
- opisuje jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku - zna numery telefonów alarmowych.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie zajęć technicznych – klasa III

1. Wychowanie techniczne

Uczeń:

- opisuje drogę powstawania mebli;
- wyjaśnia znaczenie mostów, tuneli i wież;
- opisuje działanie prądnicy rowerowej;
- określa które urządzenia są tanie/drogie w zakupie i użytkowaniu.

2. Powstawanie przedmiotów - od pomysłu do wytworu

Uczeń:

- pracuje według zaplanowanych czynności, odmierza właściwą ilość materiału, dobiera odpowiednie materiały;
- tworzy ciekawe kompozycje z różnych tworzyw;
- korzysta z różnych instrukcji i schematów rysunkowych;

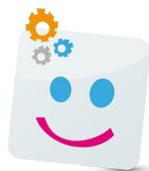
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

- montuje obwody elektryczne z gotowych zestawów.

3. Bezpieczeństwo własne i innych

Uczeń:

- bezpiecznie korzysta z przyborów szkolnych i urządzeń elektrycznych w gospodarstwie domowym;
- utrzymuje ład i porządek w miejscu pracy;
- bezpiecznie porusza się po drogach (pieszo, na rowerze);
- kulturalnie zachowuje się w środkach komunikacji;
- wyjaśnia, jak trzeba zachować się w sytuacji wypadku - podaje numery telefonów alarmowych.

5.10. Wychowanie fizyczne i edukacja zdrowotna

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej- klasa I

1. Sprawność fizyczna

Uczeń:

- przyjmuje postawę wyjściową do ćwiczeń: postawę zasadniczą, stanie jedno- i dwunożne, siad (prosty, rozkroczny, skrzyżny, skulny), klęk (jedno- i dwunożny), leżenie (przodem, tyłem);
- ustawia się zgodnie z poleceniem: w szeregu, dwuszeregu, rzędzie, kole;
- wspina się na drabinkę; wykonuje zwis przodem i tyłem na drabince;
- uczestniczy w zabawach i grach orientacyjno-porządkowych;
- przestrzega reguł gier i zabaw;
- bawi się piłką: rzuca i chwyta piłkę, rzuca do celu, rzuca na odległość, toczy, kozłuje;
- pokonuje tory przeszkód: naturalne i sztuczne;
- wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru i z przyborem.

Człowiek - najlepsza inwestycja

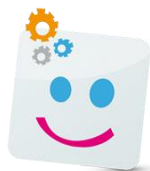

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

2. Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna

Uczeń

- przyjmuje prawidłową postawę siedzenia w ławce, przy stole;
- wyjaśnia, że choroby stanowią zagrożenie dla zdrowia;
- nie zażywa samodzielnie leków i nie stosuje bez nadzoru dorosłego środków chemicznych;
- przestrzega podstawowych zasad higieny;
- pomaga osobom niepełnosprawnym.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej - klasa II

1. Sprawność fizyczna

Uczeń:

- przyjmuje właściwą pozycję wyjściową do ćwiczeń;
- ustawia się w szeregu, dwuszeręgu, rzędzie, kole;
- potrafi wykonać przewrót w przód
- umie skakać przez skakankę (jednonóż, obunóż), przez niską przeszkodę;
- wykonuje ćwiczenia równoważne bez przyboru, z przyborem i na przyrządzie;
- posługuje się piłką: rzuca, chwyta, kozłuje, odbija i prowadzi ją;
- jeździ na rowerze, wrotkach;
- bezpiecznie porusza się po drogach;
- bierze udział w zabawach, mini grach i grach terenowych, zawodach sportowych;
- przestrzega reguł gier, zabaw, zawodów, podporządkowuje się decyzjom sędziego;
- potrafi rywalizować, zachowuje się „Fair Play” w czasie gier i zabaw.
- potrafi właściwie zachować się w sytuacjach zwycięstwa i radzi sobie z porażkami; okazuje radość ze zwycięstwa, a jednocześnie szacunek dla pokonanego.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Włącz Myślenie!

2. Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna

Uczeń:

- dba o higienę osobistą i czystość odzieży (przebiera się do ćwiczeń);
- dba o swoje zdrowie: aktywnie uczestniczy w zajęciach, zdrowo się odżywia;
- w czasie choroby korzysta z pomocy lekarza;
- zażywa leki pod kontrolą osoby dorosłej;
- nie stosuje środków chemicznych niezgodnie z ich przeznaczeniem;
- przyjmuje prawidłową postawę ciała w ławce, przy stole;
- przestrzega zasad bezpieczeństwa w trakcie zajęć ruchowych;
- posługuje się przyborami sportowymi zgodnie z ich przeznaczeniem;
- przestrzega zasad bezpiecznej zabawy: w szkole, w domu, na placu zabaw.

Założone osiągnięcia ucznia w zakresie wychowania fizycznego i edukacji zdrowotnej - klasa III

1. Sprawność fizyczna

Uczeń:

- pokonuje marszobieg trwający co najmniej 15 minut (marszem, truchtem, biegiem);
- szybko biega na krótkich odcinkach;
- dokonuje prostych pomiarów sprawności fizycznej; próby siły mięśni brzucha, gibkości dolnego odcinka kręgosłupa;
- posługuje się piłką: podaje piłkę do partnera dowolnym sposobem; ręką lewą i prawą;
- kozłuje piłkę w miejscu ręką lewą i prawą; w marszu, w biegu;
- rozumie potrzebę stosowania codziennych zabiegów higienicznych;
- zna podstawowe przepisy w mini grach i zabawach ruchowych.

2. Zdrowie i profilaktyka prozdrowotna

Uczeń:

- rozumie potrzebę dbania o zdrowie poprzez: aktywne uczestnictwo w zajęciach i racjonalne odżywianie się;
- przestrzega zasad bezpiecznego spędzania czasu.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

6. PROPONOWANE METODY OCENIANIA - KRYTERIA OCENY I METODY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu poziomu i postępów w opanowaniu przez niego wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej dla danego etapu edukacyjnego oraz z realizowanego programu nauczania.

Rozporządzenie MEN w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania⁹ szczegółowo określa na co ma zwracać uwagę nauczyciel i co powinien uwzględniać podczas dokonywania oceny. Zawiera się w tym konieczność ocenienia poziomu opanowania przez ucznia wiadomości i umiejętności z zakresu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego oraz uwzględniania szczególnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia. Obowiązkiem nauczyciela jest dostosowanie wymagań do indywidualnych możliwości ucznia, dokładne poznanie go poprzez przeprowadzenie szczegółowej diagnozy, obserwowanie i dokonywanie systematycznej oceny postępów. A zatem, ocenianie to istotny element procesu dydaktycznego i wychowawczego. W edukacji wczesnoszkolnej **celem oceniania** będzie nie tylko informowanie dziecka o poziomie posiadanej wiedzy i nabytych umiejętnościach, ale przede wszystkim motywowanie go do dalszego uczenia się. Dlatego dobrze jest gdy w codziennej praktyce nauczyciela ocena będzie przede wszystkim pełniła rolę motywacyjną.

W edukacji wczesnoszkolnej obowiązuje ocenianie opisowe, któremu podlegają:

- **Wypowiedzi ustne** – dialogi, opowiadania, opisy, sprawozdania, wyrażanie myśli w formie zdań, omawianie historyjek obrazkowych, układanie i budowa zdań, pytania itp.;
- **Prace pisemne** – kartkówki i sprawdziany z zakresu edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej oraz społecznej, sporządzanie notatek z lekcji, redagowanie oraz układanie zdań, opowiadań, opisów, życzeń, listu, pisanie z pamięci i ze słuchu itp.;

9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z dnia 11 maja 2007 r.)

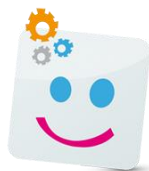

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Włącz Myślenie!

- **Prace domowe;**
- **Aktywność na zajęciach w szkole** – sprawdzanie zeszytów oraz zeszytów ćwiczeń (poprawność i staranność pisma, samodzielność, kreatywność);
- **Działalność artystyczna** – wytwory plastyczne i techniczne, śpiew, gra na instrumencie, podstawowe elementy muzyki, aktywne słuchanie oraz tworzenie muzyki itp.;
- **Działalność motoryczno-zdrowotna** – sprawność ruchowa w grach, zabawach i ćwiczeniach, próby gibkości oraz próby siły mięśni, przeskoki, skoki przez skakankę, posługiwanie się piłką, dbałość o higienę osobistą i czystość odzieży, prawidłowa postawa (np. siedząc w ławce), znaczenie właściwego odżywiania się oraz aktywność fizyczna dla zdrowia itp.;
- **Rozwój emocjonalno-społeczny** – zachowanie w szkole, umiejętność współdziałania w zespole, uczestnictwo w życiu klasy i szkoły, stosunek do rówieśników oraz osób dorosłych, odróżnianie dobra od zła, świadomość przynależności społecznej (do rodziny, wspólnoty narodowej) itp.¹⁰

Ocenianie w edukacji wczesnoszkolnej:

- Daje dziecku informację o tym, co już umie, nad czym powinno popracować oraz jak daleko jest na drodze do osiągnięcia celu.
- Uwzględnia: możliwości dziecka, wkład i wysiłek dziecka włożony w wykonanie danego zadania oraz jego postępy, samodzielność wykonywania zadań, kreatywność, poziom wiadomości ucznia.
- Nie pełni funkcji kary lub nagrody.
- Nie zawiera krytyki ucznia.
- Nie etykietuje dzieci.
- Zachęca uczniów do dalszej pracy – motywuje.

Propozycje rodzajów ocen, jakie może stosować nauczyciel:

- **Ocena bieżąca** – informuje o postępach i poziomie osiągnięć edukacyjnych ucznia. Wskazuje mocne i słabe strony ucznia. Sposoby oceniania: werbalny (pochwała, komentarz), pisemny (komentarz motywujący), ocena opisowa.;
- **Ocena śródroczna** – podsumowanie osiągnięć edukacyjnych określonych w szkolnym planie nauczania. Jest wynikiem półrocznej obserwacji. Zawiera zalecenia oraz wskazówki do dalszej pracy;

10. Szkoła Podstawowa nr 65 w Warszawie, Zasady oceniania w edukacji wczesnoszkolnej

Włącz Myślenie!

- **Ocena roczna** – podsumowanie osiągnięć edukacyjnych w danym roku szkolnym. Podkreśla zmiany w rozwoju dziecka, wynikające ze wskazówek zawartych w ocenie śródrocznej. Ma ona charakter diagnostyczno-informacyjny, aby rodzice po zapoznaniu się z jej treścią, mogli jak najlepiej wspomagać dziecko w jego dalszym rozwoju;
- **Ocena z zachowania** – jest także oceną opisową. Wyraża opinię o spełnieniu przez ucznia obowiązków szkolnych, jego kulturze, postawie wobec rówieśników, osób dorosłych oraz innych osób i aktywności społecznej.

W trakcie oceniania bieżącego nauczyciel gromadzi wyniki szkolnych osiągnięć ucznia w dzienniku oraz zbiera pisemne prace ucznia.

Informowanie rodziców o postępach ich dzieci odbywa się poprzez:

- kontakty bezpośrednie – zebrania z rodzicami, dni otwarte oraz rozmowy indywidualne;
- kontakty pośrednie – korespondencja w dzienniczku ucznia, listowa lub mailowa, rozmowy telefoniczne, adnotacje w zeszycie przedmiotowym.

Jako kryteria oceny osiągnięć edukacyjnych uczniów realizujących program nauczania „Włącz myślenie” należy uwzględnić wiadomości i umiejętności opisane w rozdziale prezentującym przewidywane osiągnięcia uczniów.

Oceniając postępy edukacyjne dziecka, warto doceniać wysiłek i wytrwałość w dążeniu do celu. Dobrze pamiętać, że uczniowie różnią się tempem rozwoju i nie wszyscy w tym samym czasie opanują umiejętności takie jak np. czytanie, pisanie, liczenie i zachowania społecznie akceptowane.

Nauczyciel powinien opracować szczegółowe zasady oceniania np. oceniania kształtującego, biorąc pod uwagę wymagania określone w podstawie programowej i w Programie. Ocenianie powinno być jawne, systematyczne i realizowane w różnorodnych formach. Z jego zasadami należy zapoznać uczniów i rodziców.

Nauczyciela będzie obowiązywać ocena opisowa wraz z opracowanym przez niego systemem motywującym i wspierającym dziecko w uczeniu się.

Forma opisowa w postaci przekazywanych uczniowi i rodzicowi opinii zawierających informacje o tym, co uczeń zrobił dobrze, co i jak powinien poprawić i jak ma się dalej uczyć, pozwoli efektywniej wykorzystywać informacje płynące z oceny oraz pozytywnie wpłynie na funkcjonowanie ucznia w szkole i jego motywację do nauki. Ocena powinna informować

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

uczniów i jego rodziców o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, a także pomóc uczniowi pokonać trudności w nauce poprzez wskazanie błędów i sposobów radzenia sobie z nimi.

7. INDYWIDUALIZACJA W PROGRAMIE

„WŁĄCZ MYŚLENIE”

Realizując Program należy brać pod uwagę różnorodność uczniów, dążąc do jak największej indywidualizacji. W każdej klasie będą uczniowie, których zaliczyć można do grupy **uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych**: uczniowie z trudnościami w uczeniu się, uczniowie zdolni, niepełnosprawni oraz tacy, którzy ze względu na wiek mogą napotykać na nadmierne problemy i potrzebować szczególnego wsparcia.

Należy tak organizować sytuacje dydaktycznej, by żadnego dziecka nie wykluczały, szczególnie takiego o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Dziecko ze specjalnymi potrzebami, podobnie jak każde inne, ma prawo odnajdować własne miejsce w społeczności, w której przebywa, a nauczyciel na terenie szkoły jest osobą, która jest odpowiedzialna za stworzenie warunków, aby mu to umożliwić.¹¹

Program „Włącz myślenie” doskonale pozwala na dostosowanie pracy do potrzeb i możliwości uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Daje nauczycielowi ogromną możliwość dostosowywania propozycji do możliwości uczniów.

Tworzenie klas, w skład których wchodzi tylko i wyłącznie dzieci urodzone tego samego roku kalendarzowego, wcale nie gwarantuje, że dzieci te osiągnęły ten sam poziom gotowości i dojrzałości szkolnej. Nie oznacza, że dzieci są na tym samym poziomie rozwoju intelektualnego, społecznego czy emocjonalnego. Tak więc, każdego roku szkolnego we wrześniu nauczyciel staje przed klasą gdzie różnica wieku między dzieckiem urodzonym w styczniu i grudniu tego samego roku wynosi prawie 12 miesięcy. Pojawienie się w klasie

11. por. i więcej na ten temat *Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi* Przewodnik, MEN Warszawa 2010r., Rozdział 1. Kształcenie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – założenia ogólne

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Człowiek - najlepsza inwestycja

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Włącz Myślenie!

dzieci z dwóch różnych roczników nie musi oznaczać kłopotów. Mało tego taka integracja może okazać się bardzo korzystna. Obecność w grupie dzieci starszych i młodszych niesie wiele korzyści i jest szansą na rozwijanie wielu umiejętności społecznych.

Program „Włącz myślenie” dzięki możliwości stopniowania wymagań idealnie nadaje się do pracy z grupą różnorodną, dając gwarancję indywidualnego podejścia do każdego członka grupy. W założeniu Programu każde dziecko pracuje we własnym tempie i na miarę swoich możliwości. Projektowane okazje edukacyjne to nie tylko otwartość na różne rozwiązania, ale i na różne poziomy wykonania.

Człowiek - najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Bibliografia

1. Brown S.E., *Robimy eksperymenty*, przeł. R. Waliś, K.E. Liber, Warszawa 2005
2. Budniak A., *Doświadczenia przyrodnicze w poznawaniu środowiska przez uczniów klas początkowych*, Katowice 2009
3. *Jak organizować edukację uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi* Przewodnik, MEN Warszawa 2010 r.
4. Łukaszewicz R.M., *Edukacja z wyobraźnią czyli jak podróżować bez map*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1994
5. Łukaszewicz R.M., *Wrocławska Szkoła Przyszłości*, Fundacja Wolne Inicjatywy Edukacyjne, Wrocław 2010
6. Parlak M., *Rozwijanie języka dziecka w kontakcie z przyrodą*, „Nauczanie Początkowe” (2011/2012)
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół Dz. U. z 2012 r. poz. 977 z późn. zm.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. z dnia 11 maja 2007 r.)
9. Sawicki M., *Edukacja środowiskowa w klasach I-III szkoły podstawowej*, Warszawa 1997
10. Skura M., Lisicki M., *Mniej mówcie - więcej działajcie. Program edukacji wczesnoszkolnej*, ORE, Warszawa 2012 r.
11. Uszyńska - Jarmoc J., *Podróże Skarby przygoda. Podręcznik i program rozwijania twórczości, samoświadomości oraz dyspozycji autokreacyjnych dzieci klas I-III*, Wydawnictwo Trans Humana, Białystok
12. Wygotski L.S., *Wybrane prace psychologiczne*, PWN, Warszawa 1971
13. Nr 27 (1/2013) *Edukacja Elementarna w teorii i praktyce*, Szewczuk Katarzyna, *Znaczenie edukacji przyrodniczo-społecznej w rozwoju poznawczym dzieci*.

Człowiek - najlepsza inwestycja

Materiał edukacyjny współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego